

741

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 5

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW.”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

Zarządca Sądowy Elektrowni Warszawskiej

przypomina PP. Abonentom Elektrowni, że ci spośród nich, których

instalacje uległy zmianom

(powiększeniu lub zmniejszeniu mocy zainstalowanej), wpływającym na zmianę maksymalnego zapotrzebowania mocy w kilowatach, powinni złożyć nowe deklaracje maximum na 1936 r. Zgłoszenia te przyjmowane będą we wszystkich oddziałach Elektrowni **tylko do dn. 31 grudnia 1935 r.**

Zgłoszenia powinny zawierać wykaz zainstalowanych odbiorników ze wskazaniem ich mocy oraz wyraźną deklarację „maximum” w kilowatach i muszą być podpisane przez tę samą osobę fizyczną lub prawną, która podpisała umowę na dostawę prądu.

2458/49—50

Komunalna Kasa Oszczędności m. stoł. Warszawy

Stan rachunków w dz. 30 listopada 1935 r.

STAN CZYNNY. Kasa 1 174 727·71; Lokaty w bankach zł 15 366 402·44; Waluty obce zł 152 132·64; Papiery wartościowe własne zł 23 317 176·36; Pożyczki, zabezpieczone hipotecznie zł 27 805 957·47; Pożyczki, na zastaw papierów wartościowych zł 11 621 823·11; Pożyczki na zastaw towarów zł 92 116·48; Pożyczki wekslowe i na skrypty dłużne zł 5 860 741·61; Pożyczki komunalne zł 11 814 800·95; Komunalne Kasy Oszczędności zł 58 560·08; Weksle protestowane zł 223 718·90; Ruchomości zł 85 782·95; Nieruchomości zł 3 109 955·52; Koszty handlowe zł 1 205 375·21; Różne rachunki zł 490 262·65; Razem zł 102 379 534·08; Dokumenty do inkasa zł 299 642·92; Udzielone gwarancje zł 198 200·00; Ogółem zł 102 877 377·00.

STAN BIERNY. — Kapitały Kasy zł 2 690 117·59; Rezerwa wartości papierów wart. własnych zł 281 920·76; Inne rezerwy zł 501 874·44; Wkłady oszczędnościowe (81 380 książ.) zł 51 040 117·31; Wkłady terminowe (2 850 książ.) zł 24 688 824·86; Wkłady w obc. walucie (283 książ.) zł 273 917·08; Razem zł 76 002 859·25; Rachunki bieżące zł 19 521 522·66; Rachunek bieżący w Banku Polskim na zastaw papierów wart. własnych zł 12 000·00; Komunalne Kasy Oszczędności zł 12 045·95; Procenty i prowizje zł 2 523 095·71; Różne rachunki zł 834 097·72; Razem zł 102 379 534·08; Różni za inkaso zł 299 642·92; Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancji zł 198 200·00; Ogółem zł 102 877 377·00.

Centrala: Traugutta Nr. 5 (dom własny).

Oddział I: Bielańska Nr. 8.

Oddział II: Praga, Targowa 65.

2480

KWARTALNIK

„Przegląd Lniarski“

czasopismo wydawane przez T-wo Lniarskie w Wilnie omawia zagadnienia z dziedziny:

Uprawy lnu i konopi.—Doświadczalnictwa w zakresie uprawy roślin włóknistych.—Przeróbki słomy lnianej i konopnej na włókno

oraz sprawy ekonomiczne związane z produkcją i przetworzeniem krajowych surowców włókienniczych

Prenumerata roczna zł 5

Redakcja i administracja: Wilno, ul. Św. Jacka Nr. 2, tel. 7-15

Konto w P. K. O. 81 723

WYDAWNICTWA

Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism

UKAZAŁ SIĘ TOM I OBEJMUJĄCY USTAWODAWSTWO PRASOWE

ZBIÓR USTAW, ROZPORZĄDZEŃ,
OKÓLNIKÓW I WYROKÓW SĄDÓW
NAJWYŻSZYCH, DOTYCZĄCYCH
PRASY, OPRACOWANY PRZEZ
LEONA ZIELENIEWSKIEGO

Cena zł 10

Książkę można nabyć we wszystkich księgarniach oraz w biurze **Związku Wydawców, Warszawa, Krakowskie Przedmieście Nr. 40 m 11**

Po wpłaceniu należności na konto Związku w P. K. O. Nr. 18 606 — książka wysyłana jest bez doliczenia kosztów poleconej przesyłki pocztowej.

Skład Główny: Księgarnia F. Hoesicka, Warszawa, Senatorska 22

Przegląd Kobięcy

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY AKTUALJOM ŻYCIA KOBIECEGO I NAJNOWSZYM PRĄDOM MODY. „PRZEGLĄD KOBIECY” JEST W OBECNEJ CHWILI NAJBARDZIEJ OZDOBNYM KRAJOWYM PERJODYKIEM W SWOJEJ DZIEDZINIE. PRENUMERATA: ROCZNIE—zł 24; POŁROCZNIE—zł 12·50; KWART LNIENIE — 6·50; EZ. POJED. — zł 2·25. EGZEMPL. OKAZOWE NA ŻĄDANIE BEZPŁATNIE. REDAKCJA I ADMIN.: WARSZAWA, DŁUGA 45 (DOM WŁ.) — TEL. 11-61-73

Przegląd Kobięcy

CENTRALA ODBITEK NAUKOWYCH LIBRARIA NOVA

SPÓŁDZIELNIA Z ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ UDZIAŁAMI

w Warszawie, Rynek Starego Miasta 31
(Kamienica Książąt Mazowieckich)
Tel. 5-83-77. Konto w P. K. O. 27 527

PRZYJMUJE W KOMIS WSZELKIE ODBITKI. UDZIELA INFORMACJY O ODBITKACH. WYDAJE BIULETYN INFORMACYJNY. WYDAJE KATALOGI SPECJALNE.

Na żądanie wysyłamy katalogi bezpłatnie

Świeżo opuścił prasę katalog z zakresu nauk ekonomicznych

ZJEDNOCZONE FABRYKI ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH W MOŚCICACH I W CHORZOWIE

produkują i polecają
pierwszorzędnej jakości
nawozy azotowe:

**AZOTNIAK
SALETRE WAPNIOWA
(GRANULOWANA)**

**SALETREZAK
SIARCZAN AMONU**

i wysokowartościowy nawóz fosforowy

SUPERTOMASYNE
o zawartości 16% i 30% kwasu fosforowego

oraz produkty chemiczne: amonjak skroplony, azotyn sodowy, karbid, kwas azotowy, saletre amonową, saletre sodową, saletre potasową, salmiak, węglan amonu, wodę amonjalkalną chemicznie czystą, chlor ciekły, ług bielący (podchloryn sodowy), chlorobenzol (monochlorobenzol), paradwuchlorobenzol, ortodwuchlorobenzol, sodę kaustyczną, wapno chlorowe, azot, tlen, wodór.

WSZELKICH INFORMACYJ UDZIELA BIURO SPRZEDAŻY Z. F. Z. A.
W CHORZOWIE

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
PRELIMINARZ BUDŻETOWY NA ROK 1936/37 — J. MIE- SZALSKI	1583	KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1604
NOWELIZACJA USTAWY O KARIELACH — DR. KO- MAN PIOTROWSKI	1587	RYNEK AKCYJNY	1606
KRONIKA GOSPODARCZA:		CŁA ORAZ REGLAMENTACJA	1606
PRZEMÓWIENIE PANA WICEPREMJERA INŻ. EUGEN- JUSZA KWIATKOWSKIEGO NA II ZJEŹDZIE ZWIĄZKU IZB RZEMIEŚNICZYCH	1589	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1607
Dwa protokoły polsko-gdańskie — Wł. Wilczewski	1591	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1607
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH	1594	POCZTA I TELEGRAF	1608
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ:		KRONIKA TYGODNIOWA:	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	1596	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1608
HUTNICTWO	1598	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	1609
PRZEMYSŁ METALOWY	1599	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PRZEMYSŁ DRZEWNY	1599	PODATKI I OPŁATY	1609
RZEMIOSŁO	1600	PIENIĄDZ I KREDYT	1609
ROLNICTWO	1601	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1610
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL ZAGRANICZNY	1602	SYTUACJA WAŻNIEJSZYCH WALUT ŚWIATA — b. w.	1611
Premjowany wywóz zbóż i produktów przemiatu — Wł. Łochocki	1603	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL WEWNĘTRZNY	1603	WŁOCHY	1612
		SZWECJA	1613
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1613
		BIBLIOGRAFJA	1614

PRELIMINARZ BUDŻETOWY NA ROK 1936/37

W KOŃCU listopada r. b. został wniesiony do Izby Ustawodawczej w terminie, przepisanej Konstytucją, preliminarz budżetowy Państwa wraz z projektem ustawy skarbowej na okres od dn. 1 kwietnia 1936 r. do dn. 31 marca 1937 r. Preliminarz zestawiono w dochodach na sumę zł 2 237 132 tys., w wydatkach na kwotę zł 2 237 082 tys., a zatem z nadwyżką zł 50 tys. Preliminarz ułożony z nadwyżką dochodów jest zjawiskiem przełomowym, zwłaszcza jeżeli się zważy, że jest to pierwszy preliminarz bezdeficytowy po 5 latach deficytowych, od 1930/31 r. począwszy; deficyty te za ostatnie 5 lat łącznie z niedoborem za pierwsze 7 miesięcy bieżącego okresu wyniosły zł 1 140 miljn., nielicząc wpływów z Pożyczki Narodowej, z której zarachowano na dochód budżetu zł 175 miljn.

Preliminarz — podobnie, jak w latach ubiegłych — ułożono w grupach: A — Administracja, B — Przedsiębiorstwa i Zakłady, C — Monopole, oraz D — Fundusze, przyczem wydatki i dochody administracji wchodzi do budżetu w pełnych kwotach, przed-

siębiorstw zaś i zakładów, monopolów oraz Funduszu Pracy i Funduszu Kwaterunku Wojskowego figurują w budżecie tylko z kwotą ostatecznego efektu finansowego, t. zn. albo z kwotą wpłaty do Skarbu Państwa lub dopłaty ze Skarbu Państwa. Układ budżetu różni się od budżetu na rok bieżący tem, że kwotami administracji na 1936/37 r. objęto również wydatki i dochody funduszy — z wyjątkiem Funduszu Kwaterunku Wojskowego i Funduszu Pracy. Istota tej zmiany polega na tem, że pod względem formalnym jedynie fundusze wydzielone, t. j. Fundusz Pracy i Fundusz Kwaterunku Wojskowego, pozostają funduszami we właściwym tego słowa znaczeniu, co pozwala im uniezależnić swoją gospodarkę od całości budżetu; pozostałe zaś fundusze, jak: Państwowy Fundusz Budowlany, Państwowy Fundusz Rozbudowy Miast, Specjalny Rachunek Terenowy, Państwowy Fundusz Drogowy, Drogowy Fundusz Pożyczkowy, Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej, Taksa Administracyjna Szkolna, Fundusz na rzecz Szkół Zawodowych, Państwowe Stypendja Akademickie, oraz Fun-

dusz Opłat Studenckich — zostały włączone do budżetu administracji, i ich gospodarka nie będzie się zasadniczo różnić od sposobu gospodarki administracji.

Jedynie Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej, Taksa Administracyjna Szkolna i Fundusz Opłat Studenckich, ze względu na swój charakter, prowadzić będą, mimo włączenia ich do budżetu administracji, gospodarkę na dotychczasowych zasadach w ten sposób, że dochody tych funduszy zostaną powiązane z własnymi ich wydatkami, i że do tego zostanie dostosowana ich rachunkowość.

W grupie administracji wprowadzono — jako część składową budżetu Ministerstwa Skarbu — Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń i Radę Spółdzielczą, których dochodów i wydatków nie uwidoczniono w budżecie na bieżący okres; instytucje te były ujęte w preliminarzu jako samowystarczalne zakłady, a ich preliminarze dołączono w formie załączników jedynie do drukowanego preliminarza budżetowego.

W grupie przedsiębiorstw i zakładów zaszły takie zmiany, że umieszczono w niej po raz pierwszy: 1) w grupie przedsiębiorstw Ministerstwa Skarbu — plan finansowo-gospodarczy Państwowego Zakładu Emerytalnego, utworzonego ze składki emerytalnych, opłacanych za funkcjonariuszy państwowych i zawodowych wojskowych; Zakład jest powołany do udzielania zaopatrzeń emerytalnych stałym funkcjonariuszom państwowym i zawodowym wojskowym, mianowanym po dn. 31/1 1934 r., oraz prowizorycznym funkcjonariuszom państwowym, którzy dotychczas byli ubezpieczeni w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych; 2) w grupie przedsiębiorstw Ministerstwa Komunikacji — Państwowe Wytwórnice Materiałów Drogowych oraz ich plan finansowo-gospodarczy.

O ile chodzi o dalsze zmiany w układzie zewnętrznym preliminarza, to pozostawiono rubryki porównawcze z budżetem na rok 1935/36, wykonaniem za rok 1934/35 i zamknięciem rachunków za rok 1932/33, natomiast zaniechano podziału wydatków w administracji na zryczałtowane i niezryczałtowane — wobec zniesienia od 1936/37 r. gospodarki ryczałtowej w administracji państwowej.

Z ważniejszych postanowień projektu ustawy skarbowej zasługuje na uwagę przyznanie Ministrowi Skarbu prawa zwiększania kredytów na spłatę długów państwowych oraz na niektóre specjalnie ważne cele, jak pomoc przy zawieraniu układów konwersyjnych rolniczych, na klasyfikację gruntów, na wydatki, związane z popieraniem obrotu artykułami rolniczymi, oraz na szkolnictwo powszechne. Zwiększanie kredytów na powyższe cele może mieć miejsce tylko w miarę uzyskiwania nadwyżek ponad kwoty, przewidziane w budżecie dochodów; uprawnienie to w żadnym stopniu nie może wpłynąć na zachwianie równowagi budżetowej, gdyż wymienione wydatki mogą być zwiększone tylko o taką kwotę, o jaką wzrosną dochody.

Następnie zasługuje na uwagę przepis, zabraniający dokonywania jakichkolwiek wydatków państwowych z zapasów skarbowych Skarbu Państwa lub z lokat Skarbu w bankach państwowych. Przepis ten usunie możliwość prowadzenia poza budżetem operacji finansowych, mających na celu bezpośrednio lub pośrednio pomoc prywatnemu życiu gospodarczemu. Jak to stwierdził w swym przemówieniu

w Sejmie w dn. 5/XII r. b. Pan Wicepremier Kwiatkowski — rezu-tatem tych operacji były straty na kursie papierów rolniczych, na interwencji zbożowej, na organach izacjiach rolniczo-handlowych oraz na gwarancjach rządowych; również akcja pomocy przemysłowi przyniosła pewne straty bezpośrednio, a ponadto akcja interwencyjna obciążała przyszłe budżety. Zakaz dokonywania wydatków z zapasów kasowych Skarbu Państwa i lokat w bankach państwowych oraz brak przepisu o możliwości dokonywania nawet przejściowo wydatków państwowych z operacji kredytowych — czyni bezdeficytowe wykonanie budżetu nieodzowną koniecznością, gdyż wydatki państwowe będą mogły być pokrywane wyłącznie z dochodów państwowych, przewidzianych w budżecie.

Ustawa skarbowa upoważnia Ministra Skarbu do przenoszenia w budżecie administracji wszelkich kredytów, a w obrębie planów finansowo-gospodarczych przedsiębiorstw i zakładów, monopolów oraz Funduszu Kwaterunku Wojskowego i Funduszu Pracy — do przenoszenia kredytów między paragrafami, obejmującymi rozchody zwyczajne; projekt ustawy nie dopuszcza jednak zwiększania kredytów na wydatki osobowe.

Ustawa skarbowa nadaje również upoważnienie do zwiększania rozchodów w planach finansowych jednostek gospodarczych, wydzielonych z administracji, o ile takie zwiększenie nie spowoduje zmniejszenia wpłaty do Skarbu Państwa lub zwiększenia dopłaty ze Skarbu Państwa do danej jednostki; przepis ten asekuruje więc przeciw takim zmianom, któreby mogły spowodować deficyt.

W porównaniu z obowiązującą ustawą skarbową ściśniono uprawnienia do przenoszenia kredytów w planach finansowo-gospodarczych jednostek, wydzielonych z administracji, tylko do rozchodów zwyczajnych; następnie skasowano prawo przenoszenia kredytów — w obrębie tych jednostek — na wydatki osobowe oraz uchylono prawo Ministra Skarbu do wprowadzania rozchodów nowych do planów finansowo-gospodarczych przedsiębiorstw i zakładów, monopolów i funduszy.

Jedną z kardynalnych podstaw gospodarki budżetowej jest zalecenie otwierania kredytów co miesiąc; pozwoli to dostosowywać wydatki państwowe w poszczególnych miesiącach do granic osiągalnych dochodów. W ten sposób Ministerstwo Skarbu zatrzyma możliwość rozkładania wydatków na takie terminy, które mogą umożliwić prowadzenie gospodarki bezdeficytowej w miesiącach, w których wpływają się sezonowo niższe, np. z uwagi na terminy płatności podatków, okresy konsumpcji i t. p. Z uwagi na powiązanie dochodów niektórych funduszy z ich wydatkami, przepis o miesięcznym otwieraniu kredytów nie będzie dotyczyć: Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, Taksy Administracyjnej i Funduszu Opłat Studenckich.

Projekt ustawy skarbowej upoważnia dalej Ministra Skarbu do udzielania związkom samorządu terytorjalnego i gospodarczego z zapasów kasowych pożyczek na termin nie dłuższy niż 12 miesięcy — z tem, że łączna kwota tych pożyczek nie przekroczy 20% sumy udziałów w podatkach państwowych i dodatków do tych podatków, pobieranych przez kasy państwowe na rzecz wszystkich związków samorządowych. Jako nowość, projekt ustawy skarbowej przewiduje użycie nadwyżki dochodów, uzyskanych

ponad kwoty, przewidziane w budżecie, na pokrycie zobowiązań, zaciągniętych w toku wykonywania budżetu ubiegłych okresów; przepis ten ma na celu zmniejszenie zadłużeń poszczególnych resortów za wykonane dawniej roboty i dostawy.

Przejdziemy teraz do omówienia dochodowej części budżetu.

Ponieważ układ preliminarza na rok 1936/37 wobec włączenia do administracji dochodów funduszków różni się od układu budżetu na rok 1935/36, przeto dla celów porównawczych z latami ubiegłymi podamy liczby preliminarza w dawnym układzie; tak ułożone dochody dałyby sumę zł 2 144 693 tys.

W porównaniu z budżetem na 1935/36 r. dochody dotychczasowe w budżecie na 1936/37 r. są mniejsze o zł 171 674 tys.; natomiast nowe dochody dają zł 300 050 tys., czyli per saldo ostateczna suma dochodów zwiększyła się o zł 128 286 tys. W szczególności z dochodów dotychczasowych daniny publiczne zmniejszono o zł 69 049 tys., z czego przypada

na cło zł 22 miljn., na dodatki do podatków zł 21 miljn., na odsetki zwłoki i grzywny podatkowe zł 8 miljn., na podatek przemysłowy zł 9 miljn., na podatki gruntowe zł 8 miljn. W porównaniu z budżetem na 1935/36 r. preliminarz na 1936/37 r. wykazuje w dochodach administracyjnych sumę mniejszą o zł 56 298 tys., z czego przypada na resort Ministerstwa Skarbu zł 27 miljn. i na należności sądowe zł 19 miljn. Również wpłaty przedsiębiorstw są niższe o zł 18 603 tys., a wpłaty monopolów—niższe o zł 35 100 tys. od budżetu bieżącego; w szczególności mniej prelininuje się z monopolu tytoniowego (o zł 30 miljn.), spirytusowego (o zł 7·7 miljn.), podczas gdy wpływ z monopolu solnego jest przewidywany w sumie wyższej od budżetu bież. roku o zł 1·3 miljn.

Porównanie dochodów, prelininowanych na 1936/37 r., z budżetem na 1935/36 r., z wykonaniem w 1934/35 r. i z wpływami za 7 miesięcy okresu 1935/36 — ilustruje poniższe zestawienie (w tys. zł):

Tab-1a I

D o c h o d y	Preliminarz 1936/37 w układzie 1935/36	Budżet 1935/36	Wykonanie 1934/35	Dochody za 7 miesięcy 1935/36	Stosunek %-owy preliminarza	
					do budżetu 1935/36	do wykonan. 1934/35
Daniny publiczne ogółem:	1 186 842	1 045 891	992 247	556 637	113·47	119·61
Podatki bezpośrednie dotychczasowe	530 500	558 000	562 901	296 376	95·07	94·24
w tem:						
podatki gruntowe	55 400	63 000	59 063	28 739	87·93	93·79
podatek od nieruchomości	67 000	75 000	77 293	47 647	89·33	86·69
" przemysłowy	180 000	189 000	184 419	96 260	95·23	97·60
" dochodowy	195 000	186 500	192 426	105 863	104·55	101·33
Podatki bezpośrednie nowe	210 000	—	—	—	—	—
w tem:						
rozszerzenia podstawy wymiaru podatku do- chodowego	60 000	—	—	—	—	—
specjalny podatek od wynagrodzeń, wypła- canych z funduszków publicznych	150 000	—	—	—	—	—
Podatki pośrednie	155 242	157 256	166 990	92 626	98·71	92·96
w tem:						
podatek od piwa	8 400	8 400	8 135	5 555	100·00	103·25
" " cukru	105 205	107 750	122 318	64 087	97·63	86·00
" " drożdży	13 150	13 150	10 691	7 067	100·00	123·00
" " olejów mineralnych	20 365	21 630	20 919	11 329	94·15	97·35
Cło	90 000	112 200	80 036	48 288	80·21	112·44
Oplaty stemplowe i daniny pokrewne	93 500	90 000	89 052	52 406	103·88	104·99
Nadzwyczajne daniny bez specjalnego podatku od wynagrodzeń (podatek majątkowy, danina majątkowa, dodatki do danin publicznych, danina lasowa)	107 600	128 435	93 268	66 941	83·77	115·36
Monopole:	595 000	630 100	624 253	364 083	94·42	95·31
Monopol solny	47 900	46 650	49 525	27 601	102·67	96·71
" tytoniowy	300 000	330 000	339 209	188 231	90·90	88·44
" spirytusowy	212 000	219 750	200 375	121 646	96·47	105·80
" zapalczany	13 600	13 600	15 025	12 936	100·00	90·51
Loterja Państwowa	21 500	20 100	20 119	13 669	106·96	106·86
Wpłaty przedsiębiorstw	143 623	77 176	31 531	35 812	—	—
Dochody dotychczasowe	53 573	72 176	31 531	35 812	74·22	169·90
w tem:						
Koleje i Poczta	25 050	43 100	8 589	22 400	58·12	291·65
Lasy	24 000	25 500	17 527	10 193	94·11	136·93
Dochody nowe	90 050	—	—	—	—	—
Koleje i Poczta	90 050	—	—	—	—	—
Dochody administracyjne	199 063	255 361	282 576	124 696	128·28	70·44
w tem:						
Min. Skarbu	57 796	83 220	131 527	48 021	69·44	43·94
" Sprawiedliwości	40 000	59 476	43 734	19 455	67·25	91·46
" Przemysłu i Handlu	23 666	22 916	19 337	12 104	103·27	122·38
Oplaty emerytalne	40 823	40 914	49 438	23 091	99·77	82·57
Wpłaty funduszków	20 165	12 879	8 949	5 000	156·57	225·33
Razem dochody:	2 144 693	2 016 407	1 939 556 ¹⁾	1 086 228	106·36	110·57

¹⁾ Bez wpływów z Pożyczki Narodowej w kwocie zł 175 000 tys.

Nowe dochody preliniuje się w kwocie zł 300 050 tys. Z tego przypada: 1) zł 150 miljn. — ze specjalnego podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z publicznych funduszy, ustanowionego na 2 lata, 2) zł 60 miljn. — w związku z rozszerzeniem podstaw wymiaru podatku dochodowego: podwyższeniem skali dla dochodów fundowanych o 40%, dla niefundowanych o 100% i obniżeniem minimum wolnego od podatku dla dochodów niefundowanych do zł 1 500, 3) zł 90 050 tys. — z wpłaty przedsiębiorstw: Polskie Koleje Państwowe oraz Polska Poczta, Telegraf i Telefon — z tytułu przejęcia przez Skarb różnicy między dochodami i wydatkami eksploatacyjnymi tych gospodarstw; jest to w istocie przerzucenie wydatków inwestycyjnych na operacje kredytowe, czego nie można nazwać posunięciem niezdrówem.

Dochody z monopolu solnego w 1936/37 r. w sumie zł 47·9 miljn. składają się z wpłaty do Skarbu Państwa z następujących tytułów: z opłat skarbowych od sprzedanej soli zł 31 050 tys., z ekwiwalentu danin publicznych zł 6 603 tys. i z części zysku handlowego za 1936/37 r. w sumie zł 10 247 tys.

Wpłata zł 300 miljn. z monopolu tytoniowego składa się: z opłat skarbowych od sprzedaży wyrobów ty-

tonowych w kraju — zł 209 973 tys., z ekwiwalentu podatków — zł 35 301 tys. i z części zysku handlowego za 1936/37 r. — zł 54 726 tys.

Wpłata monopolu spirytusowego — zł 212 miljn. — zawiera: opłaty monopolowe od sprzedanego spirytusu — zł 139 098 tys., ekwiwalent podatków — zł 24 739 tys. i część zysku handlowego za 1936/37 r. — zł 48 162 tys.

Wydatki państwowe zestawiono na sumę o zł 23 735 tys. niższą od budżetu na 1935/36 r. — mimo zwiększenia wydatków na emerytury i zaopatrzenia o zł 8 300 tys. (normalny przyrost emerytów, wdów i sierot) oraz wzrostu wydatków na długi państwowe o zł 13 700 tys.; wzrost wydatków na długi uzasadnia się prelinowaniem kredytów na obsługę 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, 6% Pożyczki Inwestycyjnej i 5% Renty Wieczystej. Gdyby nie brać pod uwagę tych zwiększeń, pozostałe wydatki zmniejszono o zł 46 570 tys.

Porównanie wydatków, prelinowanych na rok 1936/37, ułożonych dla porównywalności w układzie lat poprzednich, z budżetem na 1935/36 r., wykonaniem w 1934/35 r. i wydatkami za 7 miesięcy 1935/36 r. — ilustruje poniższe zestawienie (w tys. zł):

Tabela II

W y d a t k i	Preliminarz 1936/37 (w układzie 1935/36)	Budżet 1935/36	Wykonanie 1934/35	Wydatki za 7 miesięcy 1935/36	Stosunek %-owy preliminarza	
					do budżetu 1935/36	do wykon. 1934/35
Władze Naczelne	15 406	16 956	18 434	9 304	90 85	83 57
Ministerstwo Spraw Zagranicznych	38 100	40 000	39 843	24 231	95 25	95 62
„ „ Wojskowych	759 750	761 700	762 282	443 051	99 74	99 66
„ „ Wewnętrznych	191 650	196 868	195 806	116 753	97 34	97 87
„ Skarbu	109 354	110 262	113 717	65 040	99 17	96 16
„ Sprawiedliwości	86 000	91 640	89 763	50 700	93 84	95 80
„ Przemysłu i Handlu	49 800	61 482	40 157	33 479	80 99	124 01
„ Komunikacji	16 500	19 000	18 561	10 387	86 84	88 89
„ Rolnictwa i Reform Rolnych	32 735	33 000	40 142	24 291	99 19	81 54
„ Wyzn. Relig. i Oświecenia Publ.	309 331	311 515	307 007	176 317	99 29	100 75
„ Opieki Społecznej	43 224	57 659	64 892	32 189	74 96	66 60
„ Poczty i Telegrafów	1 917	1 216	1 254	744	157 64	152 87
Emerytury i zaopatrzenia	160 900	152 600	160 651	97 816	105 43	100 15
Renty inwalidzkie i pensje	100 000	103 150	107 104	60 705	96 94	93 36
Długi państwowe	215 700	202 000	189 225	126 829	106 78	113 99
Razem:	2 130 367	2 159 048	2 148 838	1 271 836	98 67	99 14
Dopłata do przedsiębiorstw	14 276	8 226	8 702	4 995	173 54	164 05
Dopłata do funduszy	—	1 104	18 204	551	—	—
Ogółem:	2 144 643	2 168 378	2 175 744	1 277 382	98 90	98 57

Widzimy z tego zestawienia, że wydatki Ministerstwa Opieki Społecznej zmniejszono o zł 15·7 miljn., Ministerstwa Przemysłu i Handlu — o zł 11·6 miljn., Ministerstwa Sprawiedliwości o zł 5·6 miljn., Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — o zł 6 miljn., Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — o zł 3·3 miljn., Ministerstwa Komunikacji — o zł 2·5 miljn., Ministerstwa Spraw Zagranicznych — o zł 1·9 miljn. i t. p.; wydatki na renty inwalidzkie i pensje prelinowane są na rok 1936/37 w kwocie niższej od budżetu bieżącego o zł 3·1 miljn., a to w związku z wykonaniem dekretu z dn. 22/XI 1935 r.

o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia inwalidzkiego.

Do prelinarza wydatków dołączono ogólne zestawienie wydatków na płace i różne świadczenia osobowe, z którego wynika, że na płace we wszystkich grupach budżetu prelinuje się na 1936/37 r. sumę zł 1 333·4 miljn., w tem zł 825·7 miljn. na administrację, przy ogólnej liczbie 445 840 funkcjonariuszów, w tem 255 169 funkcjonariuszów administracji.

J. Mieszalski

NOWELIZACJA USTAWY O KARTELACH

DEKRETEM Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27/XI r. b. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 86, poz. 529) wprowadzono w obowiązującej ustawie o kartelach („Dz. Ust. R. P.” Nr. 31, poz. 270) znaczne zmiany. Wywołała te zmiany konieczność szybkiego zrealizowania programu gospodarczego Rządu na odcinku karteli.

Dlatego też nie nowelizowano ustawy w zwyczajnym trybie ustawodawczym, który nie pozwoliłby na tak szybkie przekształcenie projektu rządowego w ustawę, jak to na realizacja programu gospodarczego Rządu wymagała. Skorzystano z otrzymanych pełnomocnictw (ustawa z dn. 6/XI r. b. — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 81, poz. 501) i w formie dekretu wprowadzono w ustawie kartelowej najpilniejsze zmiany, potrzebne do szybkiego uporządkowania zaniedbanego od lat odcinka kartelowego.

Zasadniczo pozytywne ustosunkowanie się Państwa do karteli, jakie znalazło wyraz w ustawie o kartelach z dn. 28 III 1933 r. w postaci uznania karteli jako legalnej formy organizacyjnej naszego życia gospodarczego, postanowiono zgodnie utrzymać. Wprawdzie były wysuwane z pewnych stron krańcowe projekty wyjęcia karteli w gółę spod opieki prawa i generalnego zakazania ich tworzenia bez specjalnego zezwolenia Rządu pod rygorem surowych kar — na wzór antykartelowej ustawy jugosłowiańskiej z 1934 r., ale projekty te szybko upadły. Zwyciężyło w Rządzie zgodne przeświadczenie, że kartele są zjawiskiem naturalnym, organicznie związanym z systemem wolnej konkurencji, i dlatego nie dadzą się nigdy całkowicie usunąć z powierzchni życia gospodarczego, jak tego część opinii publicznej żąda. Historia życia gospodarczego i dzisiejsza jego obserwacja potwierdzają ten stan rzeczy całkiem wyraźnie. Dlatego zawodziły zawsze wszelkie krańcowe antykartelowe (antymonopolowe) zakazy — mimo najsurowszych sankcyj karnych, niewyłączając kary śmierci, jakimi były obwarowane. Nie miałyby zatem celu takie nie-realne generalne zakazy powtarzać.

Pozatem, jak wyraźnie stwierdził Pan Minister Przemysłu i Handlu Dr. Górecki w jednym z ostatnich swoich przemówień, gospodarka kartelowa wykazuje jeszcze jeden ważny fakt, którego przy prawnej regulacji zagadnienia karteli pomijać nie można. Oto, kartele dzięki swemu władcemu stanowisku w życiu gospodarczym poszczególnych państw, a niejednokrotnie całej części świata, mogą wywierać nie tylko szkodliwe skutki, ale także skutki gospodarczo zdrowe i pożądane zarówno dla gospodarki narodowej w dziedzinie wzmocnienia eksportu i rozwoju krajowego przemysłu, jak i dla gospodarki międzynarodowej w kierunku wzajemnej międzynarodowej kooperacji gospodarczej, wpływającej dodatnio nie tylko na osłabienie skutków światowego kryzysu gospodarczego, ale także na polityczne zbliżenie narodów. Z tych względów ustawowa zasadnicza negacja racji bytu karteli byłaby tem bardziej fałszywa.

Z drugiej jednak strony zdawano sobie sprawę z tego, że istnieją w Polsce bardzo liczne kartele, zwłaszcza w dziedzinie handlu oraz przemysłów przetwórczych, które nie przynoszą gospodarce

narodowej żadnych realnych korzyści, przeciwnie, sprowadzają poważne szkody. W szczególności szeregi karteli produkcyjnych rozdrabnia produkcję na zbyt wielką ilość przedsiębiorstw, podrażając przez to znacznie koszty produkcji. Bardzo liczne kartele handlowe powodują znów niewspółmiernie wysokie koszty pośrednictwa między producentem a konsumentem, wzbogacając ponadto nieliczną grupę uprzywilejowanych kupców, zjednoczonych w kartelu, kosztem reszty kupiectwa danej branży, znajdującej się poza ka telem i pozbawionej wskutek tego zdolności konkurowania na równych prawach. Wszystkie tego rodzaju kartele zarówno producentów jak i kupców hamują ponadto wolnokonkurencyjny proces kształtowania się cen skartelizowanych artykułów na najniższym poziomie.

Wskutek tego zabójcza dla naszych stosunków — już nie tylko gospodarczych, ale także społecznych, kulturalnych i cywilizacyjnych — bardzo znaczna rozpiętość między cenami skartelizowanych artykułów przemysłowych, zwłaszcza tych pierwszej potrzeby, a słabą siłą nabywczą ludności wiejskiej — spowodu bardzo niskich cen artykułów rolnych, oraz proletariatu miejskiego fizycznego i umysłowego — spowodu jego minimalnych zarobków — trwa w dalszym ciągu, pozbawiając szerokie masy naszego społeczeństwa, stanowiące razem przeszło 7/10 całej ludności Polski, możliwości utrzymania się na odpowiedniej stopie życiowej. Równocześnie traci na tem sam przemysł. Wobec coraz bardziej problematycznych możliwości rozszerzenia kurczącego się rynku zagranicznego pozostaje jedynie pewny, a niewyzyskany dotychczas, rynek krajowy, który można zdobyć tylko niskimi cenami, dostosowanymi do siły nabywczej tego rynku. Rynek ten daje naszemu przemysłowi najpewniejszą, trwałą podstawę egzystencji, i dlatego tem bardziej musi być zdobyty, a im prędzej to nastąpi, tem lepiej dla przemysłu, dla społeczeństwa, dla naszej przyszłości.

Nic zatem dziwnego, że w programie gospodarczym Rządu usunięcie istniejących dysproporcji cen i zdobycie rynku wewnętrznego przez własny przemysł naczelną zajęły miejsce. Ponieważ w licznych zbytecznych kartelach słusznie widziano główną przyczynę szkodliwego stanu rzeczy i zaporę nie do przebycia dla przeprowadzenia skutecznej zniżki cen artykułów przemysłowych, oczywistą stała się konieczność możliwie szybkiego wyeliminowania tych wszystkich szkodliwych organizacji kartelowych z naszego życia gospodarczego. Dotychczasowa droga przez Sąd Kartelowy nie nadawała się do tego.

Na podstawie dawnego art. 5 ustawy kartelowej miał Minister Przemysłu i Handlu prawo równocześnie ze skierowaniem wniosku do Sądu Kartelowego o rozwiązanie pewnego kartelu zawiesić jego działalność i z prawa tego, ze zrozumiałych względów, zawsze korzystać. Skoro bowiem Minister raz uznał, że dany kartel jest gospodarczo szkodliwy i zagraża dobru publicznemu, należało zło czempredziej usunąć, zawieszając niezwłocznie jego działalność i nieczekając, aż Sąd orzeknie jego rozwiązanie. Z drugiej strony Sąd Kartelowy miał prawo uchylić decyzję Ministra o zawieszeniu kartelu przed mery-

torycznym rozpatrzeniem wniosku Ministra o rozwiązanie kartelu, ale z prawa tego nigdy nie skorzystał dla tej prostej przyczyny, że tylko przeprowadzenie merytorycznej rozprawy w samej sprawie mogło dać Sądowi podstawę do oceny, czy kartel zagraża dobru publicznemu, a tem samem zasługuje na natychmiastowe zawieszenie jego działalności. Tak też było zarówno w sprawie kartelu cementowego jak i kartelu karbidowego.

Praktycznie zatem mógł Minister już na podstawie dawnego art. 5 ustawy kartelowej osiągnąć skutki natychmiastowego rozwiązania wszystkich gospodarczo szkodliwych karteli, zawieszając ich działalność i skierowując odpowiednie wnioski o ich rozwiązanie do Sądu Kartelowego. Uzasadnienie tych wszystkich wniosków wymagałoby w Ministerstwie tyle samo czasu, ile wymagają dzisiejsze orzeczenia Ministra o rozwiązaniu tych samych karteli, bo przyczyny, dla których Ministerstwo pewne kartele uznaje za szkodliwe, są w obu wypadkach te same i nie zmieniają się. Rozpatrzenie natomiast spraw wszystkich zawieszonych przez Ministra karteli przez Sąd Kartelowy w zaleconym przez ustawę czasokresie jednego miesiąca od dnia wpłynięcia odnośnych wniosków Ministra technicznie nie dałoby się przeprowadzić. Przekraczałoby to wielokrotnie fizyczne możliwości nielicznego grona sędziów Sądu Kartelowego, będących, jak wiadomo, równocześnie sędziami Sądu Najwyższego, który nie uwalnia ich od orzekania w licznych zwyczajnych sprawach tego Sądu. Powiększać ad hoc grono sędziów Sądu Kartelowego spośród dalszych sędziów Sądu Najwyższego uniemożliwiłoby znów normalną pracę Sądowi Najwyższemu.

Najłatwiejsze wyjście z tej trudnej sytuacji wskazywała nowela z dn. 15/VII 1933 r. do niemieckiej ustawy kartelowej z 1923 r., która odjęła niemieckiemu Sądowi Kartelowemu prawo orzekania o rozwiązywaniu karteli, zagrażających interesom dobra publicznego, i przekazała je wyłącznie Ministrowi Gospodarstwa Rzeszy. Takie postawienie kwestji pozostaje niewątpliwie w zgodzie z najnowszymi tendencjami w nauce prawa administracyjnego, które przekazują wyłącznemu orzecznictwu władz administracyjnych wszelkie sprawy cywilne o charakterze publicznym, w których zainteresowane jest bezpośrednio Państwo, jako takie, względnie dobro publiczne. Na straży legalności aktów administracyjnych pozostaje w takich razach zawsze sądownictwo administracyjne.

Ustawodawca polski mimo to nie poszedł za wzorem ustawy niemieckiej i zajął stanowisko pośrednie, które zatrzymało Sąd Kartelowy jako ostateczną instancję, orzekającą o rozwiązaniu karteli, ale równocześnie znacznie ten Sąd odciążało.

Na podstawie nowego art. 5 ustawy kartelowej Minister Przemysłu i Handlu orzeka sam o rozwiązaniu i uchyleniu umów i uchwał kartelowych w całości lub w części z mocą natychmiastowej wykonalności swoich orzeczeń, a Sąd Kartelowy orzeka o tem tylko jako druga instancja—w razie odwołania się uczestników rozwiązanej (uchylonej) umowy (uchwały) kartelowej do jego decyzji, przyczem Sąd nie jest już krępowany miesięcznym czasokresem przy wyznaczeniu rozprawy nad wnioskiem stron o uchylenie orzeczenia Ministra.

Normując w ten sposób tryb postępowania przy rozwiązywaniu karteli gospodarczo szkodliwych, usta-

wa polska zbliżyła się wyraźnie do wzoru czeskiej ustawy kartelowej z 1933 r. Różnica polega na tem, że w czeskiej ustawie „zażalenie” uczestników rozwiązanego kartelu do Sądu Kartelowego może być wniesione tylko spowodu niezgodności decyzji Rządu (nie tylko Ministerstwa) z ustawą, przyczem takie zażalenie wstrzymuje wykonanie decyzji o rozwiązaniu kartelu.

Moc wstrzymująca zażalenia przeciwko decyzji o rozwiązaniu daje czeskim kartelom korzystniejszą sytuację w porównaniu z polskimi kartelami, które w razie rozwiązania ich przez Ministra muszą natychmiast przystąpić do swojej likwidacji. U nas było to jednak z przedstawionych wyżej przyczyn konieczne; bez tego byłaby szybka realizacja programu gospodarczego Rządu na odcinku kartelowym niemożliwa, a szybkość akcji decyduje w tym wypadku o jej powodzeniu.

Znacznie korzystniej dla karteli jest zato uregulowana w polskiej ustawie kartelowej kompetencja Sądu Kartelowego. Podczas gdy czeski Sąd Kartelowy może badać jedynie legalność decyzji rządowej o rozwiązaniu kartelu, nasz Sąd Kartelowy nie jest pod tym względem niczem ograniczony i obowiązany jest badać nie tylko legalność ale także materialne uzasadnienie orzeczenia Ministra, jego gospodarczą słuszność i celowość.

Takie ujęcie kompetencji Sądu Kartelowego należy uznać za właściwsze, bo o samej niezgodności orzeczenia Ministra z ustawą mało tu można powiedzieć, skoro formalnie Minister ma ustawowe prawo rozwiązania każdej umowy kartelowej, jeżeli tylko uzna ją za gospodarczo szkodliwą, zagrażającą dobru publicznemu. To była właśnie przyczyna, dla której pozostawiono w naszej ustawie kartelowej kompetencję Sądu Kartelowego w sprawach o rozwiązanie (uchylenie) umów (uchwał) kartelowych. Chciano zapewnić obywatelom pełną sądową ochronę ich słusznych prywatnych, gospodarczych praw, nieograniczając jej jedynie do badania legalności aktów administracyjnych, jaką daje każdemu obywatelowi Najwyższy Trybunał Administracyjny.

Poza odciążeniem Sądu Kartelowego, nowy tryb rozwiązywania szkodliwych umów kartelowych mocą własnej decyzji Ministra Przemysłu i Handlu niewątpliwie wzmocnił stanowisko Ministra w stosunku do karteli, co zaważy korzystnie na skuteczności nadzoru Ministerstwa Przemysłu i Handlu nad działalnością karteli.

Druga zmiana, jaką dekret wprowadził w ustawie kartelowej, dotyczy represyj karnych za wykonywanie ustnych umów i uchwał kartelowych, cywilnie nieważnych spowodu braku formy pisemnej, oraz za wykonywanie umów (uchwał) kartelowych, rozwiązanych (uchylonych) przez Ministra (art. 11, ust. 1 ustawy kartelowej). Zmiana ta łączy się logicznie z myślą przewodnią dekretu wzmocnienia i usprawnienia nadzoru państwowego nad kartelami oraz skuteczniejszego zwalczania wszelkich szkodliwych przejawów ruchu kartelowego.

Kwestja ustnych porozumień kartelowych wymagała przytem specjalnej uwagi. Nie ulega wątpliwości, że w życiu gospodarczem liczne tego rodzaju porozumienia kartelowe istnieją, i nie ulega wątpliwości, że zamiarem polskiej ustawy kartelowej było zawsze, jest i będzie obiać wszelkie porozumienia kartelowe, niezależnie od ich formy, aby wszystkie

mogły być nadzorowane przez Państwo, i w tym też celu wszystkie podporządkowano obowiązku zgłoszenia do rejestru kartelowego pod rygorem surowych kar. Aby obowiązek ten dopełnić, uczestnicy wszelkich porozumień kartelowych byli zawsze zmuszeni sporządzić je w formie pisemnej, jeżeli nawet dane porozumienie w rzeczywistości było tylko ustnie zawarte. Rejestr kartelowy wykazuje cały szereg takich właśnie zgłoszeń.

Aby tem skuteczniej zmusić uczestników umów kartelowych do sporządzania ich w formie pisemnej, poza karami za niezgłoszenie ich dodano jeszcze sankcję cywilnej nieważności. Okazało się jednak w praktyce, że sankcję tę zaczęto wbrew wyraźnej, odmiennej intencji ustawy tłumaczyć w ten sposób, że ustne umowy kartelowe jako nieważne identyfikowano z umowami nieistniejącymi i konkludowano, że jako nieistniejące nie mogą podlegać obowiązku rejestracji. Aby usunąć tę szkodliwą fikcję, niezgodną z życiem, a nawet w dziedzinie prawa nieznajdującą uzasadnienia (przykład: weksel, nieważny spowodu braku przepisanej formy, mimo to istnieje i może prawnie stanowić istotny dokument dowodowy o istnieniu wyrażonego w wekslu zobowiązania), postanowiono dodatkowo w znowelizowanym art. 11 ustawy kartelowej, że wykonywanie nieważnych umów i uchwał kartelowych spowodu braku formy pisemnej podlega karze grzywny do zł 500 000 oraz karze aresztu do 2 lat.

W znowelizowanym ustępie art. 11 o sankcjach karnych na uwagę zasługują także postanowienie, że przy odpowiedzialności karnej osób prawnych, uczestniczących w kartelu, karze aresztu podlegają reprezentanci tych osób prawnych. Przy karze grzywny niema tego zastrzeżenia, czyli grzywny winny być nakładane bezpośrednio na osoby prawne, zgodnie zresztą z pierwotną intencją naszej ustawy kartelowej oraz zgodnie z zasadą, przyjętą nie tylko w obcych ustawach kartelowych, ale wogóle w całej nowszej nauce prawa karnego. Dla naszej praktyki sądowej ma to szczególnie ważne znaczenie, gdyż ta stała dotychczas na odmiennym stanowisku, uważając, że osoby prawnej, jako takiej, nawet grzywną ukarać nie można, lecz tylko jej reprezentantów. Wyrok Sądu Kartelowego, akceptujący odmienną tezę Ministerstwa Przemysłu i Handlu, wypowiedzianą jeszcze przed nowelizacją ustawy kartelowej, która tę tezę już wyraźnie przyjęła, stanowi w tym względzie przełom w naszej dotychczasowej praktyce.

Ostatnia wreszcie zmiana, jaką dekret w ustawie kartelowej wprowadził — to opłaty stemplowe za wszelkie zgłoszenia do rejestru kartelowego, za udzielanie wyciągów z tego rejestru oraz za dokonywane w związku z tem ogłoszenia w „Monitorze Polskim”. W ten sposób zrównano wpisy do rejestru kartelowego z wpisami do rejestrów handlowych, co nie wymaga żadnych bliższych wyjaśnień.

Dr. Roman Piotrowski

KRONIKA GOSPODARCZA

PRZEMÓWIENIE PANA WICEPREMJERA INŻ. EUGENJUSZA KWIATKOWSKIEGO NA II ZJEŹDZIE ZWIĄZKU IZB RZEMIEŚLNICZYCH¹⁾

Ani ja, ani Pan Minister Przemysłu i Handlu nie przybyliśmy na Zjazd Szanownych Panów po to, ażeby ozdobić go splendorem władzy. Przybyliśmy dlatego, że mamy sobie wzajemnie do powiedzenia rzeczy istotne i ważne.

Nie będę w tej chwili kładł nacisku na te postulaty, które sformułowaliście Panowie w odniesieniu do aparatu rządowo-biurokratycznego. Chcę mówić o rzeczach — wedle mego zrozumienia — znacznie istotniejszych.

Gdy powstaje w Polsce nowy rząd, każda grupa obywateli usiłuje wzięć ten rząd za puls i wy badać, czym on jest: czy jest on rządem rolników, czy rządem wielkich obszarników, czy rządem przemysłowców, czy rządem, z którym rzemiosło będzie mogło dogadać się. A przecież zadaniem Rządu w Polsce jest to, by był on rządem Rzeczypospolitej Polskiej, rządem całego narodu i całego społeczeństwa.

Jeżeli jednym rzutem oka spojrzymy na nasze społeczeństwo, to dojrzymy również inne, bardzo charakterystyczne zjawisko. Przychodzi oto wielka klęska kryzysu gospodarczego, która — jak powódź —

zalewa kraj; i wtedy każda z grup poczyna się rozglądać, w jaki sposób mogłaby się przed tą powodzią uratować, jakby mogła przeżyć sama tę powódź i uratować swoje warsztaty pracy i swoje istotne walory gospodarcze. Nieraz wydaje się, że powstaje jakgdyby ludzka „wieża babel”, że jeden drugiemu wypycha się na barki i chce się uratować jeden przed drugim. Skarb chce się ratować kosztem swoich obywateli i powiada, że ma swoje potrzeby, reprezentujące ważne zagadnienia państwowe, że kryzys zmusza go do wyciężenia sił, i że siły te wydobędzie ze społeczeństwa, które jest organicznie związane z Państwem. Ale w tej chwili społeczeństwo odwraca zagadnienie — i zaczyna ze Skarbu wydobywać wcale soczystą substancję, dającą się przeliczyć na miliony. Jedna grupa powiada, że nie może eksportować, że będzie klęska, jeżeli Państwo nie przyjdzie z pomocą wywozowami. Druga grupa powie, że nie może płacić podatków. Trzecia przychodzi z zagadnieniem oddłużenia i powiada, że Państwo — w imię interesów gospodarczych — powinno wzięć tę sprawę na swoje barki. I w ten sposób zaczynamy obracać się w błędnym kole, zamiast patrzeć realnie w nasze własne warunki bytu i organizować jeden wspólny front obrony przed zalewem trudności gospodarczych.

¹⁾ Przemówienie wygłoszone w dn. 9 grudnia r. b.

Jeśli spojrzymy głębiej wewnątrz naszego społeczeństwa—to zobaczymy, że istnieją w nim pewne zjawiska ujemne; temi zjawiskami częstujemy się wzajemnie. A przecież obiektywnie trzeba stwierdzić, że zjawiska, które są ujemne w aparacie państwowym, są tak samo ujemne wewnątrz społeczeństwa. Z tego społeczeństwa wydzielają się ludzie, którzy stanowią aparat państwowy, aparat biurokratyczny, aparat rządzący. Dlaczegoż ten aparat miałby się składać z innych ludzi, gorzej myślących, złośliwie myślących, nieumiejących ocenić należycie zjawisk gospodarczych, gdyby potrafiło to uczynić na życie społeczeństwo.

Przypisywanie aparatowi państwowemu biurokratycznego nastawienia jest na porządku dziennym. Jeśli jednak społeczeństwo interesuje się jakąś sprawą i tworzy własną organizację, to czyż wówczas nie rozpoczyna się również niezwykle głęboko zakorzeniony biurokratyzm? Ci sami bowiem ludzie którzy byli w życiu społecznym aktywni i nastroszeni antybiurokratycznie, z chwilą, kiedy siadają za biurkiem, przy zielonym suknie, zaczynają wytwarzać te same zjawiska, które krytykuje się w aparacie państwowym.

Proszę Panów, jeżeli tak jest, to musimy sobie powiedzieć, że tego zła nie opanujemy szybko i jakiegóżś naty hmiastowego przłom i w tej dziedzinie nie dokonamy. Jednym zamachem nie rozbijemy tego zła, gdyż tkwi go wiele w naszych duszach i intelektach i w naszych psychicznych założeniach — tak, że z trudem musimy je przełamywać.

Trzeba więc prowadzić walkę, i przede wszystkim rozpocząć ją od zmiany stosunku człowieka do człowieka, grupy do grupy. Idzie o stworzenie poczucia najbardziej istotnego, że nie można przeciwstawić interesów rolnictwa wielkiemu przemysłowi, wielkiemu przemysłowi—handlowi, handlu rzemiosłu. Trzeba zrozumieć, że wszystkie te czynniki są jednym ważnym organizmem państwowym, i że nie można zajmować się zagadnieniem pomocy i leczenia jednej części organizmu kosztem innej. Albo cały organizm polski zerwie więzy, któremi sam się skrępował, i pójdzie odważnie do stworzenia nowych form życia gospodarczego, albo tego nie potrafi uczynić. I żaden człowiek, choćby najbardziej silny wewnątrz, zadania tego nie wykona, jeżeli nie stanie za nim zorganizowana wola społeczna. Podkreślałem już kilkakrotnie, że akcję naszą rozpoczęliśmy i nastawiliśmy w kierunku zdejmowania istotnych więzów, krępujących życie gospodarcze. Istnieją jednak dość duże nieporozumienia i niezrozumienie tej akcji ze strony społeczeństwa — akcji, którą od miesiąca prowadzi Rząd na podstawie uzyskanych pełnomocnictw.

Widzi się przede wszystkim nowe dekrety, obciążające świat pracy, rzemiosło, handel, przemysł — prawie wszystkich żyjących ludzi z miasta — i przesuwające dochód społeczny w jakimś innym kierunku. Powstał lament i obawa, że wobec tego konsumpcja musi się gwałtownie załamać, i że doziemy do jeszcze większego skrępowania elementów naszego życia gospodarczego. Trzeba jednak powiedzieć sobie w sposób jasny i wyraźny, że te nowe ofiary, które dzisiaj ponosi społeczeństwo, ponosimy od szeregu lat w tej samej niemal niezminiejszej formie. Dynamika deficytu budżetowego ustabilizowała się na granicy ok. 250 miljn. rocznie. Ten deficyt, jako próżnia, nie mógł pozostać i musiał być z jakichś

pieniędzy pokrywany. Zawsze tak się dzieje przy deficytach budżetowych, że pewna ilość wolnych pieniędzy musi się wlać do naczynia skarbowego i dopełnić braki ściśle do kreski.

Można to zrobić w rozmaity sposób. Można iść na rynek redytowy i absorbować pieniądze, złożone w ten, czy inny sposób. Ale, czy jest to gospodarstwo właściwe? Jeżeli uwolni się te pieniądze od nacisku Skarbu Państwa, to muszą one pójść do życia gospodarczego. Pieniądz — szczególnie zorganizowany — musi pracować. Sami Panowie podkreślacie, że kwestja kredytu dla rzemiosła była i jest po dzień dzisiejszy aktualna. Jeśli idzie o zagadnienie cen i rentowności, to nie ulega żadnej wątpliwości, że mamy tutaj dwie drogi, przecinające się pod kątem prostym. Można do rentowności warsztatów pracy dochodzić albo przez małe obroty i stosunkowo wysoką cenę, albo przez zwiększające się obroty i niskie ceny. Rezultat matematyczny jest ten sam. Jeśli chodzi o rezultaty — to każdy rzemieślnik, jak i przemysłowiec, musi odpowiedzieć, że z rowszą dla normalnych i pewnych jego interesów jest tendencja większych obrotów i zmniejszających się cen, a nie zwiększających się cen, a malejących obrotów.

Wszystko chcemy uczynić, co leży w granicy normalnej pracy i coby pozwoliło na ożywienie gospodarcze. Nie będę powtarzać tego, o czym mówiłem w ubiegły czwartek w Sejmie: wzamian za obciążenie rynku konsumpcyjnego w granicach 250 ÷ 280 miljn. do czwartku ubiegłego tygodnia zmobilizowaliśmy odciążenie tego rynku wzwyczaj ok. 250 ÷ 280 miljn. do czwartku ubiegłego tygodnia zmobilizowaliśmy odciążenie tego rynku wzwyczaj ok. 250 ÷ 280 miljn. Idziemy w tym kierunku dalej. W czwartek, piątek i w sobotę ubiegłego tygodnia Komitet Ekonomiczny i Rada Ministrów przeprowadziły szereg nowych istotnych posunięć, które mają charakter zdejmowania więzów z życia gospodarczego.

Powstało więc zagadnienie przemiału zboża. Istniała dotychczas bardzo ścisła reglamentacja przemiału, która jest jedną z przyczyn rozpiętości między ceną zboża a ceną chleba. Reglamentacja ta utrudniała procesy gospodarcze, a więc rozluźniliśmy ją bardzo poważnie. Stwierdziliśmy następnie cały szereg wypadków, że na 20 obciążenia na rzecz budżetów publicznych — przymusowe ubezpieczenie od ognia zabiera małorolnemu 17. Obniżyliśmy przeto na 2 lata w całym kraju stawkę opłat w tem ubezpieczeniu o 15%, na kresach zaś o 20%, nie obniżając świadczeń Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w wypadku pożaru. Uczyniliśmy to dlatego, aby ułatwić uruchomienie zwolnionych w ten sposób sum w kierunku życia gospodarczego. Przyłoczę jeszcze jedno posunięcie, które również ma na celu zdejmowanie tych więzów z życia gospodarczego, o których powyżej mówiłem. Odnosi się ono do handlu. Mam na myśli zezwolenie na handel w dniu przedświątecznym i w soboty do godziny 9 wieczorem. Idzie tu o element czysto gospodarczy i psychologiczny, o zmniejszenie wglądu Państwa w konstytucję prywatnego życia kupca i obywatela.

Proszę Panów, dzisiaj miałem możność obejrzenia zapoczątkowanego muzeum wyrobów rzemiosła polskiego i wiem, że w niektórych dziedzinach reprezentujecie Panowie poprostu mistrzowski poziom. Nasunęło mi to pewne ostrzeżenie, które mógłbym rozciągnąć na całe społeczeństwo. Znam szereg innych obcych narodów i obcych pracowników. Gdy porównywałem np. naszego robotnika z obcym robotni-

kiem, naszego majstra z obcym majstrem i naszego inżyniera z cudzoziemcem—uderzało mię za każdym razem jedno charakterystyczne dla naszego kraju zjawisko. Pracownik nasz jest silny i pod względem zdolności do pracy stojący nieraz znacznie wyżej od pracownika zagranicznego, ale energja jego rozprasza się na wszystkie strony, podczas gdy u obcych schodzi niejako na jeden przewodnik elektryczny.

Wydaje mi się, że to zjawisko występuje również w naszym rzemiośle, choć napewno nie tylko w rzemiośle, a przecież nie możemy pozwolić sobie na rozpraszanie naszej energii twórczej. Jeżeli Panowie chcecie ścisłego współdziałania między temi wielkimi zagadnieniami gospodarczymi które wy reprezentujecie, a Rządem — to nie możecie przychodzić do Rządu tylko z postulatami. Musicie sami sobie postawić pewne postulaty i musicie liczyć się z tem, że Rząd będzie wam również stawiał pewne zadania. Te zadania idą w dwóch kierunkach. Po pierwsze — żebyście Panowie oddziaływali wspólnie i w sposób zorganizowany na obniżkę cen i powiększenie obrotu. Ten moment nie jest jeszcze rozumiany należycie w Polsce. Jeżeli przemysłowiec czy kupiec zdecydował się na obniżenie cen np. o 5%, to sądzi zwykle, że z tego nic dobrego pozornie nie powstaje. Tak jednak nie jest. Nie dlatego przecież domagamy się zniżki cen i cofnięcia niejako wtył i wyrównania całego frontu cen, aby z tego miały wyniknąć straty. I straty te nie mogą powstać, jeśli działać będziemy wszyscy jednocześnie na całym froncie. Musimy pamiętać, że pieniądz ma dzisiaj większą wartość i większą dynamikę, niż dawniej. Jeżeli zniżka cen obejmie wszystkie dziedziny, jeżeli nastąpi wyrównanie tych, to niewątpliwie pod względem gospodarczym osiągniemy korzystny skutek, gdyż zwiększy się ogólny obrót. Trzeba bowiem zawsze pamiętać o zubożałym polskim konsumencie, a przede wszystkim o konsumencie wiejskim. Konsument ten, którego obecny dochód spadł poniżej poziomu w stosunku do dochodu sprzed paru lat, być może, że nie kupi jednego obniżonego w cenie towaru. Ale, jeśli przyjdzie się do niego i zaofiaruje wszystkie towary obniżone w cenie odpowiednio do spadku jego dochodów, to kupi on wszystko.

DWA PROTOKOŁY POLSKO-GDAŃSKIE

Przeprowadzona w Gdańsku dn. 1 V r. b. dewaluacja guldena i nieco później zarządzona reglamentacja dewizowa, jak również stosowana od dłuższego czasu reglamentacja towarowa — przyczyniły się do znacznego spadku gdańskiego obrotu towarowego. Jeżeli porównamy obroty portu gdańskiego w czerwcu r. b. i w czerwcu r. ub., to stwierdzimy, że skurczyły się one z 500 497 t w r. ub. do 372 384 w r. b., czyli o 128 113 t, a więc o 25%, porównanie zaś lipca r. ub. i r. b. wykazuje spadek z 509 002 t do 417 023 t, czyli o 91 979 t, t. j. o 16%. Tak samo zmniejszyły się obroty handlowe w wymianie towarowej między Polską a Wolnym Miastem.

W związku z tem Rząd Polski w dn. 8/VIII r. b. porozumiał się z Senatem Gdańskim, postanawiając rozpocząć rokowania, zmierzające do usunięcia ujemnych oddziaływań gdańskiej reglamentacji guldenowej na polski handel i ruch tranzytowy przez obszar Wolnego Miasta oraz na swobodny obrót gospodarczy pomiędzy Polską a Gdańskiem. Jednocześnie Senat Gdański zobowiązał się do poboru opłat celnych w Gdańsku, na okres reglamentacji guldena, wyłącznie w złotych oraz cofnięte zostały niektóre obopólnie wydane uprzednio zarzą-

Konsument ten chce żyć, jak człowiek, ale trzeba mu udostępnić nabycie potrzebnych rzeczy w granicach jego możliwości nabywczych.

Na tem polega wielkie zagadnienie zniżki cen i wzmoczenia obrotu. Macie Panowie możność organizacyjnego współdziałania w tej akcji. Musicie bić w oczy ceną każdego, kto przyjeżdża ze wsi do miasta.

Zwrócić musicie również Panowie uwagę na drugi moment: na waszą własną ekspansję gospodarczą. Jeżeli będziecie myśleć, że główny ciężar zła leży poza wami, że zło leży w zbyt wysokich podatkach i braku kredytu, w niedomaganiach taryfy kolejowej i t. d., jeżeli będziecie czekać tylko na to, aż wasze postulaty w tych sprawach pokolei będą spełnione, zaniedbując życiowej ekspansji własnych interesów — to nie tylko osłabicie swoje własne indywidualne warsztaty pracy, ale osłabicie całe gospodarstwo. Całe bowiem nasze nieszczęście polega na tem, że wysoka piramida obciążeń skarbowych opiera się na wąskiej podstawie obrotów gospodarczych. Im mniejsza podstawa, tem wyższa będzie piramida i nacisk na tę podstawę będzie większy. Wspólne nasze zadanie polegać będzie na tem, że ta piramida musi się zmniejszać co do wysokości, a powiększać przy podstawie i dać tę samą objętość wpływów skarbowych.

To też teraz musimy sobie powiedzieć, że stworzymy warunki, w których będziemy przekształcać życie gospodarcze, że y było bardziej dynamiczne i uzyskało możność ekspansji. Jeżeli w tym kierunku nie pójdziemy, jeśli będziemy rozbijać całość zagadnienia na elementy, mówiąc, że jedynie ważnym postulatem jest sprawa, czy rzemiośle w uzyskaniu kredytów ubiegnie kupiectwo, czy kupiectwo ubiegnie rzemieślników, czy przemysł ubiegnie rolnictwo, czy wreszcie wielkie rolnictwo ubiegnie małe rolnictwo — całość gospodarstwa narodowego będzie stać na miejscu.

Uruchomienie tej całości jest sprawą zasadniczą. To jest i powinno być naszym wspólnym zadaniem: zadaniem Rządu i zadaniem zorganizowanego społeczeństwa.

Z polskiej strony potwierdzono w związku z porozumieniem, że umowa z dn. 5/VIII 1933 r. i protokół z dn. 18/IX 1933 r. w sprawie wykorzystania portu gdańskiego stanowią nadal prawną i faktyczną podstawę do kształtowania się gdańskiego obrotu portowego.

Naskutek porozumienia z dn. 8/VIII r. b. prowadzone były w Sopotach między przedstawicielami Rządu Polskiego i Senatu Wolnego Miasta rozmowy, które w dn. 21/IX r. b. doprowadziły do parafowania protokołu, którego treść jest następująca:

„W wykonaniu protokołu z dn. 8/VIII 1935 r. Rząd Polski i Senat Wolnego Miasta Gdańska, celem usunięcia ujemnego oddziaływania gdańskiej reglamentacji guldena na polski handel i ruch tranzytowy przez obszar Wolnego Miasta oraz swobodę obrotu gospodarczego między Polską a Gdańskiem, uzgodniły, co następuje:

1) Senat W. M. Gdańska dążyć będzie do możliwie szybkiego przywrócenia całej swobody obrotów pieniężnych pomiędzy Polską a Gdańskiem zgodnie z art. 195 ust. 3 umowy warszawskiej;

2) istniejący na obszarze W. M. Gdańska stan zupełnej swo-

body obrotu dewizami dla celów polskiego handlu zagranicznego przez Gdańsk oraz dla celu tranzytu do i z innych państw, będzie utrzymany przez Senat Gdański niezależnie od pozostawienia w mocy na czas przejściowy reglamentacji guldena, przewidzianej w protokóle z dn. 8/VIII 1935 r.;

3) na cele polskiego handlu zagranicznego przez Gdańsk oraz tranzytu do i z innych państw będą przydzielane dewizy za guldeny w tych wypadkach, w których zachodzi potrzeba takiego przydziału;

4) odnośnie sprowadzania towarów z Polski na czas przejściowy trwania reglamentacji guldena Senat W. Miasta:

a) poweźmie wszystkie potrzebne zarządzenia, by utrzymać w miarę możliwości polskie dostawy na potrzeby W. Miasta w normalnych rozmiarach,

b) nie będzie wykorzystywał reglamentacji guldena dla wydawania zarządzeń, które mogłyby spowodować skurczenie się tegoż obrotu towarowego,

c) w swych rozporządzeniach i innych zarządzeniach, jak również przy ich praktycznym zastosowaniu (w szczególności przy przydziale dewiz) nie będzie stosował dyskryminacji w rozmaitych wypadkach na korzyść pewnych kategorii firm lub też pojedynczych osób;

5) w celu usunięcia powstających trudności i przeszkód przy sprowadzaniu towarów polskich i przy dokonywaniu transakcji w poszczególnych branżach zostaną podjęte niezwłocznie rozmowy pomiędzy polskimi i gdańskimi organizacjami gospodarczymi;

6) w wypadkach, gdyby przeciwko sposobowi wykonywania postanowień, zawartych w art. 2, 3 i 4 niniejszego protokołu, powstały zastrzeżenia, będą one badane przez Komisję Parytetową w celu znalezienia praktycznego rozwiązania na drodze polubownej."

Jak widać z przytoczonego tekstu, Senat Gdański zobowiązał się protokólem, paraflowanym dn. 21/IX r. b., a ; odpisanym dn. 11/X r. b., do możliwie szybkiego przywrócenia całkowitej swobody obrotu pieniężnego między Polską i Gdańskiem, przyczem podkrślony został stan zupełnej swobody na obszarze W. M. Gdańska obrotu dewizami dla celów polskiego handlu zagranicznego przez Gdańsk oraz dla tranzytu. Poza tem Senat zobowiązał się do przydzielania dewiz za guldeny na cele polskiego handlu zagranicznego i tranzytu w tych wypadkach, w których zachodzi potrzeba takiego przydziału.

Odnośnie handlu z Polską Senat Gdański zobowiązał się, że podczas trwania reglamentacji dewizowej dążyć będzie do utrzymania dostaw towarów z Polski na potrzeby W. Miasta w normalnych rozmiarach, i że nie będzie wykorzystywał reglamentacji dewizowej dla wydawania zarządzeń, które mogłyby spowodować skurczenie się tego obrotu towarowego, wreszcie że nie dopuści do żadnych dyskryminacji firm przy stosowaniu reglamentacji dewizowej.

W celu usunięcia przeszkód i trudności poszczególnych branż, napotykanymi przy sprowadzaniu towarów z Polski do Gdańska, lub przy zawieraniu transakcji handlowych między kupcami polskimi i gdańskimi, postanowiono protokólem z dn. 21 IX 1935 r. spowodować niezwłocznie rozpoczęcie rozmów pomiędzy polskimi i gdańskimi organizacjami gospodarczymi, a sprawy, w których powstaną zastrzeżenia, oddawać do rozstrzygnięcia specjalnie powołanej do tego polsko-gdańskiej Komisji Parytetowej.

W myśl protokołu z dn. 21/IX 1935 r. do prowadzenia rozmów branżowych powołane zostały instytucje samorządu gospodarczego: ze strony polskiej—Związek Izby Przemysłowo-Handlowych R. P. w Warszawie, a ze strony gdańskiej—Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdańsku, których przedstawiciele wyłonili spośród siebie stałe urzędującą Komisję Porozumiewawczą dla praktycznego załatwiania spraw poszczególnych firm, napo-

tykających trudności, w związku z reglamentacją guldena, przy zbyciu swych artykułów w Gdańsku.

W skład Komisji Porozumiewawczej wszedł również przewodniczący Komisji Roziemczej dla Obrotu Produktami Rolnictwa między Polską a Gdańskiem, która to komisja, niezależnie od Komisji Porozumiewawczej, zajmuje się podziałem między dostawców polskich kontyngentów na artykuły rolne, ustalanych na podstawie układu o obrocie produktami rolnictwa, ogrodnictwa i rybołówstwa z dn. 6/VIII 1934 r. Dla uniknięcia nieporozumień dodać należy, że poza wymienionymi komisjami istnieje jeszcze powołana do życia dla nadzoru nad wykonaniem układu o obrocie produktami rolnictwa, ogrodnictwa i rybołówstwa z dn. 6/VIII 1934 r. Komisja Mieszana polsko-gdańska, która również nie ma nic wspólnego z utworzoną ostatnio Komisją Porozumiewawczą dla załatwiania spraw, objętych protokólem z dn. 21/IX 1935 r.

Komisja Porozumiewawcza odbyła już kilka posiedzeń, na których jako najpierwsze ustalono zasady współpracy między członkami polskiej i gdańskiej delegacji, postanawiając, że posiedzenia komisji odbywać się mają w miarę potrzeby w Warszawie i w Gdańsku, i że sprawy, niewymagające bezpośredniej dyskusji, załatwiane będą drogą korespondencji. Następnie przystąpiono do rozpatrywania szeregu konkretnych wypadków, zebranych przez Związek Izby Przemysłowo-Handlowych w Warszawie, w których gdańska reglamentacja towarowa i dewizowa spowodowała straty względnie trudności dla kupców i przemysłowców polskich. Po załatwieniu każdej poszczególniej sprawy spisano rezultaty w paraflowanej wspólnie punktacji. Jednakowoż już pierwsze prace Komisji Porozumiewawczej zdają się wykazywać, że przeróżne formy bardzo szczegółowo ujętych reglamentacji gdańskich umożliwią wykonanie protokołu z dn. 21/IX 1935 r. tylko przy ścisłym współdziałaniu gdańskich sfer gospodarczych z władzami Wolnego Miasta. Wchodząca w skład Komisji Porozumiewawczej delegacja polska rozporządza materiałami, opracowanymi na podstawie zebranych drogą ankietową przy pomocy centralnych organizacji branżowych danych, które dają dość dokładny obraz wpływu reglamentacji gdańskich na interesy poszczególnych branż. W tym też celu Związek Izby Przemysłowo-Handlowych w Warszawie przyjmuje od poszkodowanych, względnie napotykanymi trudności spowodu gdańskiej reglamentacji dewizowej kupców i przemysłowców polskich odpowiednie zgłoszenia.

Mówiąc o protokóle, paraflowanym dn. 21/IX 1935 r., ogólnie można stwierdzić, że protokół ten stworzył podstawę, która daje możność polskim sferom gospodarczym, zainteresowanym w handlu zagranicznym, idącym przez Gdańsk, jak również w sprzedaży towarów polskich do Gdańska, zapewnić normalne stosunki handlowe i harmonijną współpracę z gdańskimi sferami gospodarczymi. Protokół, jak już wspomniano, został podpisany przez przedstawicieli Rządu Polskiego i Senatu Wolnego Miasta w dn. 11/X 1935 r.

Jednocześnie z podpisaniem paraflowanego w Sopotach protokołu z dn. 21 IX 1935 r. w sprawie oddziaływania gdańskiej reglamentacji guldenowej na polski handel i ruch tranzytowy przez obszar Wolnego Miasta oraz na obrót gospodarczy między Polską i Gdańskiem podpisany został w Gdańsku dn. 11/X r. b. drugi protokół — w sprawie wykorzystania przez Polskę portu gdańskiego, o następującej treści:

„Przedstawiciele Rządu Polskiego i Senatu W. M. Gdańska uzgodnili, co następuje:

1) czas trwania protokołu z dn. 18/IX 1933 r. przedłuża się na dalszy okres czasu, t. zn. od 1/X 1935 r. do 30 IX 1936 r.;

2) zostaną podjęte niezwłocznie dalsze rokowania w sprawie protokołu z dn. 18/IX 1933 r.; rokowania te winny być prowadzone w taki sposób, aby w miarę możliwości zostały ukończone przed końcem grudnia 1935 r.; osiągnięte podczas tych rokowań porozumienie będzie niezwłocznie wprowadzone w życie.

Rząd Polski zastrzega sobie poruszenie w tych rozmowach wszystkich tych kwestyj, które stoją w związku z obecną sytuacją gospodarczą Gdańska.

Celem przyspieszenia prac poleca się już obecnie komisji, o której mowa w art. 4 protokołu z dn. 18/IX 1933 r., „zestawienie i przedłożenie potrzebnego materiału statystycznego”.

Dla wyjaśnienia tekstu powyższego protokołu wypadnie przypomnieć układ z dn. 5/VIII 1933 r.¹⁾, w którym pod p. 2 powiedziano, że „Rząd Polski wyda bezzwłocznie wszystkie potrzebne zarządzenia celem zapobieżenia zmniejszeniu obrotu morskiego (przywóz, wywóz i tranzyt), odbywającego się przez port gdański, z uwzględnieniem ilości i jakości towarów.

Rząd Polski zapewni na przyszłość portowi gdańskiemu, o ile to będzie w jego mocy, równy udział w obrocie morskim (przywóz, wywóz i tranzyt), z uwzględnieniem ilości i jakości towarów. W tym celu strony zobowiązują się utrzymywać stały kontakt drogą zebrań periodycznych”, przy czym Senat Gdański zobowiązał się ze swej strony współpracować z Rządem Polskim nad rozwojem bezpośredniego handlu morskiego w granicach zdolności finansowej i gospodarczej Wolnego Miasta.

W wykonaniu postanowień art. 2 układu z dn. 5/VIII 1933 r. sporządzony został dn. 18/IX 1933 r. protokół, w którym uzgodniono, że pewne ilości towarów, wymienionych w załączniku do protokołu, winny być przeładowane w porcie gdańskim w przeciągu 1 roku, t. j. od dn. 1/X 1933 r. do dn. 30/IX 1934 r. Protokół powołał również do życia t. zw. Komisję Parytetową, której zadaniem jest badać rozwój obrotu morskiego, studjować sprawę kosztów przeładunku, oraz sprawdzać statystyki obrotu morskiego i materiały, dotyczące współpracy portów morskich na polskim obszarze celnym. Komisja ta przedkłada Rządowi Polskiemu i Senatowi Wolnego Miasta kwartalne raporty i propozycje co do poprawek, które mają być wprowadzone w liście towarowej, załączonej do protokołu, oraz przygotowuje zebrania, przewidziane w układzie z dn. 5/VIII 1933 r.

Według załącznika do protokołu z dn. 18/IX 1933 r., Gdańsk w okresie 1/X 1933 ÷ 30/IX 1934 winienby przeładować w wywozie 4139 tys. tonn, w przywozie — 265 tys. tonn, czyli w ogólnym obrocie 4404 tys. tonn. Tymczasem ze statystyk wynika, że w wymienionym okresie przez Gdańsk przeładowano w wywozie 5783 tys. t, a w przywozie 615 tys. t, czyli w ogólnym obrocie 6398 tys. t. Inaczej nieco kształtują się sumy obrotu gdańskiego za okres 1/X 1934 ÷ 30/IX 1935, t. j. za czas, na który protokół z dn. 18/IX 1933 r. został przedłużony. W tym okresie przeładunek gdański w wywozie wyniósł: 4592 tys. t, a w przywozie 726 tys. t, razem 5318 tys. t. Poziom przeładunku gdańskiego za 1934/35 r., aczkolwiek mniejszy o przeszło 1 mln. t niż w 1933/34 r., stoi znacznie powyżej (o 916 tys. t) normy, wskazanej w załączniku do protokołu z dn. 18/IX 1933 r. w sprawie wykorzystania portu gdańskiego przez Polskę.

Do spadku przeładunku gdańskiego w okresie 1934/35 przyczyniła się wybitnie, jak to już wyżej podkreślono, zaprowadzona w Wolnem Mieście skrajna reglamentacja towarowa i dewizowa. Toteż w porozumieniu z dn. 8/VIII 1935 r. wspomniano, że układ z dn. 5/VIII 1933 r. i protokół z dn. 18/IX 1933 r. w sprawie wykorzystania portu gdańskiego przez Polskę stanowią nadal prawną i faktyczną podstawę do kształtowania się gdańskiego obrotu portowego. Drugi protokół z dn. 11/X 1935 r. jest niczem innym, jak rozwinięciem tej myśli, przy czym w ust. 1 protokołu przedłużono na dalszy okres roczny, t. zn. od 1/X 1935 r. do 30/IX 1936 r., postanowienia, zawarte w protokole z dn. 18/IX 1933 r., a w ust. 2 zgodzono się, że w sprawie protokołu z dn. 18/IX 1933 r. podjęte będą niezwłocznie rokowania.

Rokowania te zostały rozpoczęte, przy czym postanowiono przede wszystkim zebrać i zestawzić odpowiedni materiał statystyczny, dotyczący obrotu towarowego przez Gdańsk, co ma być dokonane przed końcem grudnia 1935 r. Poza tem umieszczona została w drugim protokole — z dn. 11/X 1933 r. — specjalna klauzula, w której Rząd Polski zastrzegł sobie poruszenie w toczących się rokowaniach wszystkich tych kwestyj, które stoją w związku z obecną sytuacją Gdańska.

Tak pod względem gospodarczym wyglądają dwa protokoły polsko-gdańskie, podpisane przez przedstawicieli Rządu Polskiego i Senatu Wolnego Miasta w Gdańsku dn. 11/X 1935 r. Dają one możność rozwoju normalnych stosunków gospodarczych z Gdańskiem, zakłóconych ostatnio dewaluacją guldena oraz zaprowadzoną w Wolnem Mieście reglamentacją towarową i dewizową.

Wł. Wilczewski

UCHWAŁY RADY MINISTRÓW. — W dn. 7 b. m. odbyło się posiedzenie Rady Ministrów, na którym uchwalone zostały projekty szeregu ustaw i dekrétów w sprawach gospodarczych.

Uchwalono projekt ustawy o likwidacji Tymczasowej Kasy Przewozności Pracowników Kolei Państwowych Polskich w b. zaborze rosyjskim. Na podstawie obowiązujących przepisów emerytalnych pracownicy kolejowi, należący do Kasy, uzyskali zaliczenie okresu członkostwa Kasy do wysługi emerytalnej. Projekt ustawy ma więc na celu zalegalizowanie faktycznie istniejącego stanu rzeczy.

Projekt dekretu Prezydenta Rzplitej w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych ma na celu umożliwienie obniżki istniejących wymiarów przy ubezpieczeniu przymusowym od ognia. Zarządzenia, które zostaną na podstawie tego dekretu wydane, zmniejszą obciążenia rolnictwa o ok. 5 mln. rocznie. Szczególnie duże ulgi przewidziane są dla województw wschodnich.

Projekt dekretu Prezydenta Rzplitej, nowelizującego rozporządzenie z marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i przemysłowych, ma na celu zezwolenie na przedłużenie godzin handlu w godzinach wieczornych w soboty i w dni przedświąteczne. Projektowane przedłużenie godzin handlu nie może pociągnąć za sobą przedłużenia godzin pracy pracowników najemnych. Przedłużenie godzin otwarcia składów w dni przedświąteczne musi być zrekompensovane bądź przez skrócenie godzin pracy w inne dni, bądź przez późniejsze otwieranie sklepów, wreszcie przez wprowadzenie przerw w pracy w dni przedświąteczne.

W końcu Rada Ministrów uchwaliła projekt ustawy w sprawie zamiany nieruchomości w Paryżu przy avenue de Tokio Nr. 12/14, gdzie mieściła się ambasada Rzplitej, na nieruchomość w Paryżu, położoną przy ul. St. Dominique Nr. 57 oraz przy ul. Talleyrand Nr. 1 i 3.

OD WYDAWNICTWA

NADANIE DOKTORATU HONOROWEGO REDAKTOROWI NACZELNEMU TYG. „POLSKA GOSPODARCZA”. — W dn. 7 b. m. Senat Akademii Górniczej w Krakowie nadał Naczelnemu Redaktorowi naszego tygodnika i Dyrektorowi Dep. Górniczo-Hutniczego Min. Przemysłu i Handlu P. Czesławowi Pechemu tytuł doktora nauk technicznych honoris causa.

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 38 i 39 1933.

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

RZĄDOWE PROJEKTY USTAW GOSPODARCZYCH.

Rząd wniósł do Sejmu projekt ustawy o likwidacji Tymczasowej Kasy Przewozności Pracowników Kolei Państwowych Polskich w b. zaborze rosyjskim. Projekt ustawy przewiduje, że Tymczasowa Kasa Przewozności ulega likwidacji, a majątek Kasy przechodzi na własność przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”. Majątek tej Kasy wynosi kwotę zł 57 669 81 i nie jest obciążony żadnymi roszczeniami z tytułu przynależności do Kasy pracowników kolejowych, a to z tego powodu, że członkowie uzyskali zaliczenie do wysługi emerytalnej tych lat, które przebyli w kasie, opłacając składki, członkowie zaś kasy, którzy wystąpili ze służby kolejowej — nie mają prawa do niepodjętych składek spowodu przedawnienia ich pretensyj po 10 latach. Projekt ustawy legalizuje stan faktyczny, obecnie istniejący.

Rząd wniósł projekty 3 ustaw ratyfikacyjnych. Pierwsza z tych ustaw dotyczy ratyfikacji konwencji handlowej między Polską a Kanadą, podpisanej w Ottawie w dn. 3/VII 1935 r. Nasze zagraniczne umowy handlowe objęły z wyjątkiem 2 (Litwa i Albanja) wszystkie państwa europejskie. Jeśli chodzi o kraje pozaeuropejskie — niewiele mamy z nimi umów handlowych. Stan beztraktatowy przy stwarzanych dzisiaj trudnościach nie sprzyja rozwojowi wzajemnych stosunków handlowych. Ożywienie stosunków handlowych i wzrost naszego eksportu w 2 ostatnich latach przypisać m. in. należy wzrostowi wzajemnego zainteresowania w czasie trwania rokowań o traktat handlowy, oraz pionierskiej działalności informacyjnej ze strony polskiej. Zawarta konwencja stanowi pełny traktat i reguluje prawa obywateli, a kupców w szczególności, służbę konsularną i obrót towarowy. Opiera się na zasadach wzajemności w traktowaniu obywateli oraz na klauzuli największego uprzywilejowania w stosunkach celnych. W omawianej konwencji Kanada uzyskała m. in. szereg zniżek celnych, wzamian za co otrzymaliśmy szereg zniżek dla naszego eksportu. I tak, Kanada otrzymała stawki w wysokości 60 ÷ 75% według kolumny II taryfy celnej polskiej na śledzie i inne ryby, homary, skóry lakierowane i futrzane, celulozę i łyżwy. W zamian za to otrzymaliśmy zniżki w wysokości 10 ÷ 50% t. zw. taryfy pośredniej kanadyjskiej, która odpowiada kolumnie II taryfy polskiej, na szkło stolowe i meble, kufry, walizy, koszyki, włosie końskie obrobione, ornamenty alabastrowe, szynki w puszkach, nasiona koniczyny, wyroby alabastrowe, grzyby suszone i wstęgi kinematograficzne. Oprócz tego uzyskaliśmy wzajemne związanie bezcłowości na szereg artykułów, które są naszymi typowymi artykułami eksportu, jak: klepki dębowe, blacha cynkowa, skóry bydłce, szczyca, smoła, żywica etc. Po wejściu w życie konwencji spodziewać się należy wzajemnego zwiększenia obrotów handlowych oraz zwiększenia salda dodatniego dla Polski, które w 1934 r. wynosiło zł 14 359 tys., a w okresie 9 miesięcy 1935 r. zł 4 215 tys.

Został wniesiony przez Rząd do Sejmu projekt ustawy w sprawie ratyfikacji międzynarodowej konwencji o ujednostajnieniu niektórych zasad, odnoszących się do przywilejów i hipotek morskich, podpisanej w Brukseli w dn. 10/IV 1926 r. Konwencja brukselska ustala przepisy, normujące zabezpieczenie wierzytelności przez hipoteki i zastawy oraz zakres, kolejność, wygaśnięcie i t. p. zasady uprzywilejowania niektórych należności, które powstają w obrocie morskim. Ponieważ konwencja ta nie narusza praw państw doń przystępujących, nie narusza kompetencji sądów krajowych, ani krajowego postępowania procesowego i egzekucyjnego — jej ratyfikacja jest celowa, bowiem zapewnia ułatwienia w dochodzeniu zagranicznych należności, zabezpieczonych przez hipoteki i zastawy morskie.

Jednocześnie wniesiony został rządowy projekt ustawy w sprawie ratyfikacji 2 konwencji międzynarodowych, a mia-

nowicie: 1) dotyczącej konsumentów, i 2) dotyczącej ograniczenia odpowiedzialności właścicieli statków morskich. Konwencje te zostały podpisane w Brukseli w dn. 25 VIII 1924 r. Pierwsza z tych konwencji m. in. normuje odpowiedzialność transportera i wylicza okoliczności, które go od odpowiedzialności za szkody i straty zwalniają. Druga z omawianych konwencji rozróżnia odpowiedzialność właściciela statku na całym majątku od odpowiedzialności na jego majątku morskim. Ratyfikacja konwencji jest wskazana ze względu na korzyści, jakie w praktyce przyniesie ona naszej morskiej żegludze.

Rząd wniósł projekt ustawy w sprawie zamiany nieruchomości państwowej, mieszczącej Ambasadę polską w Paryżu na inną. Gmach naszej Ambasady w Paryżu, położony jest przy ul. Avenue de Tokio 12/14 i graniczy z terenami Wystawy Światowej, organizowanej w Paryżu w 1937 r. Komisarjat Generalny Wystawy zwrócił się o zamianę gmachu i terenu Ambasady na pałac Sagan przy ul. St. Dominique 57 i sąsiadującą z nim nieruchomość przy ul. Talleyrand 1 i 3. Oczywiście, proponowany do zamiany obiekt będzie na koszt Wystawy doprowadzony do odpowiedniego stanu biurowego, mieszkalnego i reprezentacyjnego. Zamiana ta jest dla nas korzystna, jak wykazała ekspertyza, przeprowadzona przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Rząd wniósł projekt ustawy o kontroli parlamentarnej nad długami Państwa. Dotychczas obowiązuje ustawa z dn. 25/IX 1922 r. o kontroli nad długami Państwa. Wobec zmiany Konstytucji oraz potrzeby dostosowania ustawy do wymagań praktyki należało starą ustawę zamienić nową, w której uwzględnione byłyby te wymogi. Nowy projekt ustawy zawiera następujące najważniejsze przepisy. Komisja Kontroli Długów Państwa składa się z przewodniczącego oraz członków, wybieranych po 4 przez Sejm i Senat, które wybierają również po 4 zastępców. Dotychczas Sejm wybierał 4 członków Komisji, a Senat — 2. Członkowie Komisji wybierają przewodniczącego spośród posłów i senatorów spoza swego grona, poatem wybierają zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza i jego zastępcę spośród siebie. Mandaty członków Komisji trwają przez cały czas trwania mandatów poselskich lub senatorskich. Funkcje swe Komisja pełni honorowo. Quorum dla ważności uchwał stanowi 5 członków, w tem przewodniczący lub jego zastępca. Zakres kontroli parlamentarnej, wykonywanej przez Komisję, obejmuje długi emisyjne Państwa, długi gotówkowe, gwarancje finansowe oraz emisję znaków pieniężnych, dokonaną przez Państwo. Komisja wykonywa kontrolę pod względem formalnym, badając, czy dług został zaciągnięty lub gwarancja przyjęta, względnie emisja znaków pieniężnych dokonana zgodnie z ustawowem upoważnieniem oraz czy długi i gwarancje zostały wpisane do właściwych ksiąg. Terminami wykonywania kontroli są półroczne okresy budżetowe; Komisja ogłasza w „Monitorze Polskim” wykaz długów i gwarancji w okresie 2 pierwszych miesięcy każdego nowego półrocza budżetowego. Poza tem Komisja ma prawo każdego czasu, a obowiązek przynajmniej raz na rok składać Izdom Ustawodawczym szczegółowe sprawozdanie ze swych czynności.

PRACE KOMISYJ SEJMU. — W dn. 6 XII r. b. odbyło się posiedzenie Komisji Budżetowej, na którym Prezydium Komisji ukonstytuowało się następująco: Prezes — P. Wicemarszałek Wł. Byrka, Wiceprezesi — PP. Posłowie: Swidziński i Wł. Kamiński. Sekretarzem Komisji z ramienia Biura Sejmu jest P. St. Lis. Komisja przystąpiła do przydziału referatów budżetowych, które objęli następujący referenci: Prezydent Rzplitej — P. Pos. Wojciechowski, Sejm i Senat — P. Pos. Jedynek, Kontrola Państwowa — P. Pos. Ślaski, Prezydium Rady Ministrów — P. Pos. Wojciechowski, Ministerstwo Spraw Zagranicznych — P. Pos. Walewski, Ministerstwo Spraw Wojsko-

wych — P. Pos. Duch, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych — P. Pos. Stroński, Ministerstwo Skarbu (grupa administracji oraz grupa przedsiębiorstw i zakładów) — P. Pos. Hołyński, Ministerstwo Skarbu (grupa monopolów) — P. Pos. Hutten-Czapski, Ministerstwo Sprawiedliwości — P. Pos. Sida, Ministerstwo Przemysłu i Handlu — P. Pos. Sowiński, Ministerstwo Komunikacji — P. Pos. Starzak, Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych — P. Pos. Kamiński, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — P. Pos. Pochmarski, Ministerstwo Opieki Społecznej — P. Pos. Tomaszkiwicz, Ministerstwo Poczty i Telegrafów — P. Pos. Sikorski, Emerytury i Zaopatrzenia i Renty Inwalidzkie i Pensje — P. Pos. Wagner oraz Długi Państwowe — P. Pos. Hutten-Czapski.

W dn. 6/XII odbyło się posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych, na którym przyjęte zostały ukonstytuowało się w sposób następujący: Prezes — P. Wicemarszałek T. Schätzel, Wiceprezes — P. Pos. Tomaszkiwicz i Sekretarz — P. Pos. Goetz-Okocimski.

W dn. 10/XII r. b. odbyło się posiedzenie Komisji Budżetowej, na którym przyjęte zostały: projekt ustawy o kredytach dodatkowych na 1934/35 r. oraz 2 projekty ustaw o kredytach dodatkowych na 1935/36 r. — w referatach P. Pos. Hołyńskiego.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

UROCYSTOŚĆ PIĘTNASTOLECIA W AKADEMII GÓRNICZEJ W KRAKOWIE. — Uroczystość inauguracyjna roku akademickiego w Akademii Górniczej jest obchodzona tradycyjnie w dn. 7 grudnia i jest połączona z obchodem ku czci św. Barbary, patronki górnictwa. W r. b. w ramach tej uroczystości odbyło się poświęcenie zakończonego gmachu Akademii oraz obchód 15-lecia istnienia Akademii. Na tych uroczystościach h. Pana Prezydenta Rzeczypospolitej reprezentował Pan Minister W. R. i Oświecenia Publ. Prof. Wojciech Świętosławski, a wzięli w nich udział PP. Wiceministrowie: Przemysłu i Handlu F. Doleżał, oraz W. R. i Ośw. Publ. Prof. Chyliński, a także przedstawiciele władz miejscowych z P. Wojewodą Świtalskim na czele.

Rektor Akademii W. Takliński w swym przemówieniu wstępnie podkreślił, że przed 15 laty otwarcie Akademii odbyło się w obecności Marszałka Józefa Piłsudskiego i wezwał zebranych do uczczenia jego pamięci jedną minutą milczenia.

Sprawozdanie z działalności Akademii za cały ubiegły okres przedstawił Prorektor R. Dawidowski. Akademię ukończyło dotąd 415 inżynierów górniczych i 118 inżynierów metalurgów, przyznano 5 doktoratów nauk technicznych. Akademia posiada obecnie 16 profesorów zwyczajnych oraz 7 profesorów nadzwyczajnych. Ogólna liczba słuchaczy wynosi na górnictwie 322, na hutnictwie 199, razem 521 słuchaczy zwyczajnych oraz 11 wolnych.

Następnie odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów doktoratów honorowych, które otrzymały następujące 4 osoby: Prezes Związku Polskich Hut Żelaznych Inż. Stanisław Surzycki — za prace naukowe z dziedziny hutnictwa i za przygotowanie praktyczne całego zastępu metalurgów, Prezes Unii Polskiego Przemysłu Górniczego i Hutniczego Inż. Aleksander Ciszewski — za prace naukowe z dziedziny górnictwa i działalność organizacyjną w przemyśle górniczym, Prof. Inż. Karol Bohdanowicz — za całokształt pracy naukowej w dziedzinie geologii, przeważnie w zakresie złóż mineralnych użytecznych, Dyrektor Departamentu Górniczo-Hutniczego Czesław Peche — za przeszło 100 prac z dziedziny ekonomicznej, dotyczących głównie organizacji przemysłu węglowego i naftowego, tych podstawowych gałęzi polskiego górnictwa.

W zakończeniu uroczystości odbył się wykład Prof. F. Zalewskiego: „Ścieralność porcelany, stosowanej w rurach podsadzkowych”.

W dn. 10/XII r. b. odbyło się posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych, na którym przyjęte zostały następujące rządowe projekty ustaw w sprawie ratyfikacji: dodatkowego traktatu ekstradycyjnego między Polską a Stanami Zjedn., podpisanego w Warszawie w dn. 5/IV 1935 r. referował P. Pos. Łubiński), protokołu dodatkowego z dn. 5/IX 1935 r. do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Polską a Czechosłowacją (ref. P. Pos. Choiński-Dzieduszycki), protokołu między Polską i Estonią, podpisanego w dn. 27/III 1935 r. (ref. P. Pos. Wielhorski), konwencji handlowej i nawigacyjnej między Polską i Hiszpanią, podpisaną w Madrycie w dn. 14/XII 1934 r. (ref. P. Pos. Jahoda-Żółtowski), protokołu dodatkowego z dn. 20/IX 1935 r. do układu dodatkowego do konwencji handlowej, zawartej między Polską a Szwajcarią w dn. 26/VI 1922 r. (ref. P. Pos. Surzyński), porozumienia między Polską i Szwajcarią z dn. 29/VII 1935 r., dotyczącego wzajemnego udzielenia kontyngentów na tkaniny wełniane i plecionki do kapeluszy (ref. P. Pos. Surzyński), wreszcie przyjęty został projekt ustawy w sprawie ratyfikacji umowy gospodarczej między Polską a Rzeszą Niemiecką, podpisaną w Warszawie w dn. 4/XI 1935 r. (ref. P. Pos. Sikorski).

OBCHÓD 50-LECIA NAUKOWEJ DZIAŁALNOŚCI PROF. K. BOHDANOWICZA. — W dn. 8 grudnia r. b. odbył się w Akademii Górniczej w Krakowie podniosły obchód 50-lecia działalności naukowej Honorowego Profesora tej Akademii Karola Bohdanowicza.

Jubilat napisał swą pierwszą pracę naukową w 1885 r., będąc jeszcze studentem Instytutu Górniczego w Petersburgu. W 1886 r. otrzymał dyplom inżyniera górniczego i przystąpił od razu do samodzielnych prac geologicznych. Zakres tych prac był niezwykle rozległy — i pod względem badanych obszarów i pod względem tych zagadnień naukowych, których rozwiązaniu Prof. K. Bohdanowicz poświęcał się.

W pierwszym okresie prowadzi on ogólne badania geograficzno-geologiczne w kraju Zakaspijskim i Środkowej Azji. W następnych okresach cel jego prac jest już przeważnie praktyczny. Bada on złoża syberyjskie, głównie złota i węgla, posuwając się przytem aż do najdalszych wschodnich krańców Azji. Następnie przenosi swą działalność na Kaukaz, gdzie głównym objektem jego zainteresowań stają się złoża naftowe. W 1902 r. zostaje K. Bohdanowicz powołany na katedrę geologii w Instytucie Górniczym w Petersburgu. Jest on jednocześnie geologiem Komitetu Geologicznego. W 1914 r. zostaje mianowany dyrektorem Komitetu Geologicznego, na tem stanowisku wykazał w całej pełni swe zdolności organizacyjne i nadzwyczajną energję.

W 1919 r. Prof. Bohdanowicz wraca do kraju i w 1921 r. obejmuje katedrę geologii stosowanej w Akademii Górniczej. Współpracuje z przemysłem naftowym i organizuje w firmie „Standard Nobel” szeroką działalność poszukiwawczą. Bierze czynny udział w życiu społecznym. Jest długoletnim prezesem w Tow. Geologicznym i Tow. Geograficznym. Zostaje zaproszony przez Rząd francuski do zbadania możliwości odkrycia złóż naftowych we Francji.

W ciągu swej 50-letniej działalności napisał Prof. K. Bohdanowicz 178 prac z różnych dziedzin geologii ogólnej i stosowanej. Prace te zdobyły mu imię jednego z najlepszych znawców zawiłych problemów budowy geologicznej środkowej i północnej Azji i jej złóż mineralnych. Jest również Prof. Bohdanowicz jednym z największych autorytetów w dziedzinie geologii naftowej. Ostatnio wydał 2 duże prace z tej dziedziny: „Tereny i złoża naftowe” oraz „Geologia naftowa”, stanowiąca pierwszy tom „Podręcznika naftowego”.

Prof. Bohdanowicz inicjuje badania petrograficzne ropo-
nych skał fliszu karpackiego; jako pierwszy obiekt do zbadania
wybiera słynny piaskowiec borysławski. Z tych badań petro-
graficznych wyprowadza szereg wniosków praktycznych.

Cały szereg artykułów, dotyczących złóż naftowych, umi-
sza K. Bohdanowicz w fachowej prasie francuskiej i amery-
kańskiej.

Powszechna sympatja i głęboki szacunek, jakimi się cieszy
jubilat w szerokich kołach świata naukowego i przemysłowego
oraz wśród młodzieży akademickiej — spowodowały, że jubi-
leusz jego zamienił się w niezwykle serdeczną i podniosłą uro-
czystość.

Obchód odbył się w auli Akademii Górniczej w obecności
P. Wiceministra W. R. i Oświecenia Publicznego Prof. Chylińskiego,
Dyrektora Dep. Górniczo - Hutniczego Cz. Pechego, profesorów Akademii Górniczej in corpore, szeregu
przedstawicieli innych szkół akademickich, instytucji nauko-
wych, oraz towarzystw i stowarzyszeń naukowych, przemysłowych
i technicznych, wreszcie dużej liczby inżynierów górniczych
z całego kraju, oraz młodzieży akademickiej.

Słowo wstępne wygłosił Rektor Akademii Górniczej W. Tak-
liński. Następnie wygłosił dłuższe przemówienie, charaktery-
zujące działalność jubilata, Prof. W. Goetel. Dalej przemawiali
kolejno: Prof. J. Nowak w imieniu Akademii Umiejętności, Uni-

wersytetu Jagiellońskiego i Polskiego Tow. Geologicznego, Prof.
J. Lewiński w imieniu Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego, Prof.
Stołyhwo — Wolnej Wszechnicy, Inż. St. Czarnocki — Państwo-
wego Instytutu Geologicznego, Prof. S. Lencewicz — Polskiego
Tow. Geograficznego, Dyr. W. Sągajło — przemysłu węglowego,
Dyr. Schätzel — przemysłu naftowego, Inż. E. Górkiewicz —
Zarządu Główn. Stow. Polsk. Inżynierów Górniczych i Hutni-
czych, Inż. St. Czarnocki — Koła Warszawskiego tegoż Stowa-
rzyszenia, Inż. S. Raźniewski — Koła Dąbrowskiego, Prof. Z.
Bielski — Koła Krakowskiego oraz w imieniu Stowarzyszenia
Polskich Inżynierów Przemysłu Naftowego, Inż. A. Nieniewski —
Instytutu Naftowego w Krośnie, Inż. O. Wyszynski — Sp. Akc.
„Pionier”, Inż. Mitera — w imieniu uczniów Prof. K. Bohdano-
wicza. Wreszcie przemawiał przedstawiciel Stowarzyszenia Stu-
dentów Akademii Górniczej, który wręczył jubilatowi dyplom
członka honorowego tego stowarzyszenia. Głęboko wzruszony
jubilat w pełnym ujmującej prostoty przemówieniu dziękował
zebrany za okazaną życzliwość.

Po Akademii odbyło się odsłonięcie tablicy pamiątkowej,
a uroczystość zakończyło śniadanie, w czasie którego wygłosił
przemówienia PP.: Wiceminister Prof. Chyliński, Dyrektor Cz.
Peche, Dyrektor Gadomski, Prof. Chromiński, Dyr. Włoczewski
Inż. W. Bóbr i in.

St. Cz.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY WE WRZEŚNIU 1935 R. —
Wydobycie ropy we wrześniu 1935 r. wznosiło 4 324 cyst.
brutto, — wobec 4 432 cyst. w sierpniu r. b. Przeciętna dzienna
produkcja wynosiła zatem 144 cyst. — wobec 143 cyst. w sier-
pniu.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, wynosiła bez zmiany
niepełna 4% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerji wynosiła 4 236 cyst. —
wobec 4 448 cyst. w sierpniu.

Zapasy ropy zamagazynowanej pozostały bez większych
zmian w wysokości 1 817 cyst. (w sierpniu — 1 755 cyst.).

Ceny ropy naftowej pozostały w wysokości niezmienionej,
t. j. z 1 350 za cyst. 10-tonnową loco zbiorniki dla ropy brut-
towej, zakupywanej przez Państwowe Zakłady Naftowe „Pol-
min”.

W rejonie borysławskim nawiercono produkcję wybu-
chową w głębokości 1 424 m w stropie łupków menilitowych
w otw. świdrowym „Łukasiewicz” kopalni „Herbert” w Mrażnicy.
Silny wybuch wyrzucił ok. 5 t ropy. Następne próbné ściąganie
ropy w ciągu 2 dni dało ok. 37 t produkcji. Z innych do-
wierceń w rejonie marek specjalnych, jako większe (ok. 4-3 t
ropy dziennie) wyróżniają się: w Krygu (otwór „Henryk XII”
na głęb. 365 m), Biezu („Stanisław XXXVIII” — 398 m) i Scho-
dnicy („Artur III” — 397 m).

Produkcja i obrót ropą — we wrześniu 1935 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Sierpień 1935	860	8	806	307	3 279	156	3 228	1 383	293	5	354	65	4 432	169	4 448	1 755
Wrzesień 1935	841	7	821	322	3 163	159	3 134	1 395	320	4	281	100	4 324	170	4 236	1 817
Sierp. ÷ wrzes. 1935	7 291	80	7 389	322	28 555	1 421	28 434	1 395	2 624	45	2 542	100	38 470	1 546	38 415	1 817
" 1934	7 102	45	7 081	388	29 850	1 463	30 054	1 506	2 559	55	2 497	116	39 511	1 563	39 632	2 010

Produkcja i zużycie gazów ziemnych — we wrześniu 1935 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odfłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odfłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odfłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odfłoczono	Manko
Sierpień 1935	10 350	2 563	7 650	137	23 079	7 962	14 981	136	3 668	2 785	445	438	37 097	13 310	23 076	711
Wrzesień 1935	10 155	2 117	7 738	300	23 505	7 331	16 694	80	3 503	2 731	505	267	37 163	12 179	24 337	647
Sierp. ÷ wrzes. 1935	100 549	21 908	75 578	3 063	227 075	71 831	154 466	998	32 001	24 177	5 177	2 647	359 625	117 916	235 001	6 708
" 1934	86 230	19 087	64 050	3 093	225 925	88 659	136 194	1 072	32 548	23 713	4 832	4 003	344 703	131 419	205 076	8 168

Liczba otworów wiertniczych na Kopalniach ropy i gazów — we wrześniu 1935 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w														Ilość otworów produkcyjnych	Ilość robotni- ków	Przeciętna dzienna produkcja otwo- rów — w kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłączenie gazowe	Samopły- nące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstrukc.	Likwidacja	Razem			
			Produk- tywne	Bez pro- dukcji	Razem												
Sierpień 1935	12	6	60	91	151	27	185	29	391	2 217	340	38	21	3 417	9 251	3 032	471
Wrzesień 1935	8	6	51	82	141	24	186	25	395	2 224	341	34	24	3 410	9 443	3 046	462

Prace nad odbudową ciśnienia złożyła w Lipinkach, Potoku i Równem pozostawały nadal wstrzymane. W Strzelbicach i Harkłowej przy kontynuowaniu odbudowy nie zauważono jeszcze wzrostu produkcji. W Schodnicy i Uryczu prace odbudowy prowadzono pomyślnie, utrzymując produkcję na poziomie kilkakrotnie wyższym niż poprzednio—przed stosowaniem włączania powietrza.

Ruch terenowy nie wykazywał znaczącego ożywienia. Nowych kopalń nie zgłoszono. Zgłoszono natomiast otwarcie kilku pól naftowych w Bitkowie.

S-ka Akc. „Pionier” prowadziła prace poszukiwawcze metodą sejsmiczną w gminach: Rozdziałowice i Wańkowice pow. Rudki, Dmytrowice, Bortiatyn, Mokszany, Sądowa Wisznia, Makuniów, Dolhe-Mościska, Wołczyszczowice, Mityce i Wołostków pow. Mościska, Tuczapy i Mużyłowice pow. Jaworów, Niebyłów pow. Dolina, Uhersko pow. Stryj, oraz Tustanowice i Mraźnica pow. Drohobycz. Refleksy, otrzymane w Niebyłowie, wiążą się ze znanymi faktami geologicznymi i pozwalają odzwierciadlić głębny obraz terenu. Prace, prowadzone w Tustanowicach i Mraźnicy, miały charakter uzupełniający. Na obszarach innych śledzono głębny horyzont refleksyjny, choć w niektórych zaznaczały się też refleksy z warstw płytszych.

Oprócz badań metodą sejsmiczną S-ka Akc. „Pionier” prowadziła w okolicy Stryja i Rudek dalsze badania poszukiwawcze przy pomocy wierceń rdzeniowych „Calix”. Badania te mają na celu wyświetlenie stosunków geologicznych w tak zwanej zewnętrznej strefie przedgórza.

W ruchu wiertniczym nie zaszły istotniejsze zmiany. W rejonie okr. jasielskiego uruchomiono następujące nowe otwory świdrowe: „Union III” w Dominikowicach, „Magdalena III^a” w Gorlicach, „Józef III” w Potoku, „Wede CLXVII” w Harkłowej, „Barcelona III” w Klimkówce, „Adam CLVII” w Libuszy i „Sandro” kop. „Pory” w Węglówce, a więc razem 7 otworów — wobec 12 w sierpniu. W rejonie okr. drohobyczkiego uruchomiono 5 nowych otworów (w sierpniu 3): „Pre-

mier I” w Tustanowicach, „Róża I” w Mraźnicy, „Łysania IV” w Łomnej, „Pollon Dolina I” w Dolinie i „Chodowice I” w Chodowicach. Razem uruchomiono w miesiącu sprawozdawczym 12 otworów — wobec 18 w sierpniu.

W wierceniu było 141 otworów (w sierpniu 151). Z ważniejszych wierceń otwór „Polmin U/I” w Uhersku przewierca formację mioceniową (głęb. 1 003 m); Nr. 1 kopalni w Chodowicach, założony w oddaleniu 1 km od najbliższych otworów świdrowych w Gelsendorfie — 43 m. Otwór „Wownia”, wiercony rygiem rotacyjnym, osiągnął głęb. 1 157 m, „Pionier I” w Jasielniczy Solnej — 135 m, „Pollon” w Dolinie — 55 m.

Wydobycie gazów ziemnych we wrześniu wynosiło 37 163 tys. m³ wobec 37 097 tys. m³ w sierpniu. Przeciętnie dziennie wydobywano 1 196 tys. m³ — wobec 1 238 tys. m³ w sierpniu.

Manko gazowe wynosiło — bez zmiany — ok. 2% produkcji.

Cena gazu ziemnego pozostała w wysokości niezmienionej. W rejonie borysławskim płacono 4¹⁵ za m³. W okr. jasielskim płacono 6⁰ za 1 m³ gazu, doliczając za tłoczenie 0⁶⁴ dla zakładów przemysłowych i 0⁹⁴ dla miast.

Liczba robotników na kopalniach ropy i gazów — wzrosła do 9 443 (wobec 9 251 w sierpniu).

We wrześniu r. b. było czynnych 28 rafinerii nafty (w sierpniu 27), które zatrudniały ogółem 3 479 robotników i majstrów. Z tej liczby — 3 386 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafineriach wyniosła 45 242 t (w r. ub. przeciętnie mies. 44 tys. t). Przerobiono ropy borysławskiej 28 022 t, specjalnej małoparafinowej 12 325 t, specjalnej bezparafinowej 4 895 t.

Wytwórczość produktów w naftowych wyniosła ogółem 41 585 t, czyli strata przy przeróbce stanowiła 8% (przeciętnie w r. ub. 8¹/₂).

Produkcja i obrót produktami naftowymi — we wrześniu 1935 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spo- życia w kraju	Wysyłka do innej rafin.	Zużycie własne	Eksport	P r z y c h ó d		Z a p a s y	
						z innych rafinerij i gazolin- niarń	import	w dn. 31/VIII 1935	w dn. 30/IX 1935
Benzyna	7 580	6 402	835	6	3 984	3 626	—	15 503	15 482
Nafta	12 833	12 915	26	6	4 128	16	—	50 071	45 845
Olej gazowy	8 177	4 920	114	11	2 916	99	—	7 984	8 299
Oleje lekkie o c. g. do 0 ⁸⁹⁰	910	965	3	—	4	3	—	1 019	969
Oleje: napędowy i opałowy	2 364	144	—	—	2 280	—	—	711	651
Oleje smarowe	4 091	3 178	199	10	1 708	190	—	64 819	64 005
Wazelina	19	32	—	—	—	—	—	146	133
Smary stałe	286	300	13	—	10	13	—	410	386
Parafina	2 021	1 069	22	6	1 625	22	—	4 022	3 343
Świece	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asfalt	1 821	2 233	—	13	40	1	—	11 514	11 050
Koks	432	170	50	161	224	66	—	1 311	1 204
Produkty atypowe	549	464	—	5	—	—	—	81	161
„ uboczne	274	136	—	96	—	—	—	923	965
Olej parafinowy	364	—	249	44	—	272	—	20 999	21 342
Gacz i oleje potne	202	—	—	—	—	—	—	2 771	2 973
Słops	302	—	—	313	—	—	—	1 012	1 001
Pozostałości	— ¹⁾	127	1	369	—	1	—	16 082	14 946
Ogółem:	41 585	33 046	1 512	1 040	16 919	4 309	—	119 378	192 755

Eksport do poszczególnych Krajów — we wrześniu 1935 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0-890	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftowe	Świece	Wazelina	Półprodukty	Pozostałości dystylacyjne ¹⁾	Razem
Austria	13	286	360	1	16	—	—	191	10	—	—	—	—	877
Bułgaria	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Czechosłowacja	3 421	2 510	24	—	176	—	—	—	—	—	—	—	—	6 131
Dania	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
Grecja	—	—	—	—	—	197	—	—	—	—	—	—	—	197
Jugosławia	—	—	—	—	30	256	—	—	—	—	—	—	—	286
Luksemburg	—	—	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	40
Łotwa	93	199	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	292
Niemcy	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64
Szwajcaria	—	323	1 608	—	—	40	—	33	—	—	—	—	—	2 004
Szwecja	42	—	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	71
Węgry	—	—	—	—	62	138	—	—	—	—	—	—	—	200
Włochy	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	25
Razem:	3 660	3 318	1 992	1	323	656	40	224	10	—	—	—	—	9 224
Gdańsk	309	619	924	1	1 376	969	—	—	—	—	—	—	1 185	5 383
Gdynia	15	191	—	2	9	—	—	—	—	—	—	—	1 095	1 312
O g ó ł e m:	3 984	4 128	2 916	4	1 708	1 625	40	224	10	—	—	—	2 280	16 919

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 34 086 t (w tem wewnętrzne spożycie rafinerji 1 040 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach — bez spożycia rafinerji):

	Wrzesień		Przec. mies.
	1935	1934	1934
Benzyna	6 402	6 502	5 170
Nafta	12 915	10 088	9 700
Oleje: gazowy i opał.	5 064	5 694	4 540
" smarowe	4 134	4 152	3 320
Parafina	1 069	982	630

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerji, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 16 919 t, czyli był nieco mniejszy niż przeciętny eksport miesięczny w 1934 r. (17 tys. t).

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Wrzesień		Przec. mies.
	1935	1934	1934
Benzyna	3 984	5 220	5 220
Nafta	4 128	3 250	3 250
Oleje: gazowy i opał.	5 196	3 100	3 100
" smarowe	1 712	3 000	3 000
Parafina	1 625	1 630	1 630

Ruch zapasów w produktach naftowych w rafinerjach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	1/X 1935	1/X 1935	1/X 1934
Benzyna	15 503	15 482	16 350
Nafta	50 071	45 845	59 263
Oleje: gazowy i opałowy	8 695	8 950	11 220
" smarowe	65 520	64 974	59 004
Parafina	4 022	3 343	6 976
Inne produkty	55 567	54 161	51 338
Razem:	199 378	192 755	204 151

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wynosiła we wrześniu 3 204 t (w sierpniu 3 307 t). Z ogólnej ilości 37 163 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach, przerobiono w gazolniamiach 21 681 tys. m³, czyli 58,3%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie 14,8 kg gazoliny (a więc tyleż, co w sierpniu). Do rafinerji nafty wysłano, jako domieszkę do benzyny ciężkiej, celem otrzymania benzyny motorowej, 3 216 t gazoliny. W ruchu było 25 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 325 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO WE WRZEŚNIU 1935 R. — We wrześniu r. b. wydobyto wosku ziemnego 33 t, t. j. tyleż co w sierpniu. Eksport kierowany był wyłącznie do Niemiec, dokąd wysłano 10 t (w sierpniu 16 t). Zapasy wosku ziemnego, zmagazynowanego na kopalniach, wynosiły 93 t (w sierpniu 71 t). Zatrudnionych było 293 robotników (280).

Ceny wosku ziemnego pozostały w wysokości niezmięnionej zł 286 — zł 236 — zł 60 (zależnie od gatunku) — za 100 kg

HUTNICTWO

Ś. P. MACIEJ ROGOWSKI. — W dn. 10 b. m. zmarł Maciej Rogowski, jeden z wybitniejszych działaczy przemysłowych w Polsce odrodzonej.

Ś. p. Rogowski, urodzony w dn. 6/X 1862 r. w majątku Bojanówka, ukończył gimnazjum w Warszawie, poczem wyjechał na dalsze studia zagranicę, gdzie w Liège ukończył z najwyższym odznaczeniem wydział: chemii, metalurgii i górnictwa — uzyskując tytuł inżyniera górniczego.

Pracę inżyniera rozpoczął w Warszawie — w „Stalowni” na Pradze, poczem — razem z temi zakładami — przeniósł się do Kamienskoje. W 1899 r. przeszedł do T-wa Krzyworożskich Hut Żelaznych na stanowisko zastępcy naczelnego dyrektora, by po 6 latach awansować na stanowisko naczelnego dyrektora.

Po powrocie do Polski — objął w 1918 r. stanowisko członka Rady i Naczelnego Dyrektora Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza, a od 3 lat był Wiceprezesem tego Towarzystwa.

Dzięki swej wielkiej wiedzy w zakresie metalurgii i hutnictwa — Zmarły był powoływany na różne naczelnne stanowiska w organizacjach zawodowych przemysłu. Z jego też inicjatywy powstał Związek Polskich Hut Żelaznych, którego był Prezesem od chwili założenia aż do swego zgonu. Pozatem był Prezesem Syndykatu Polskich Hut Żelaznych, Prezesem Biura Sprzedaży Polskich Walcowni Rur, Prezesem Rady Towarzystwa Ubezpieczeń „Piaś”, Prezesem Zarządu Towarzystwa „Węglblok”, członkiem Prezydium Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, członkiem Rady Powszechnego Banku Kredytowego, członkiem Rady Stęci Elektrycznych, radcą Izby Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu i t. p.

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA ŻELAZNEGO W LISTOPADZIE 1935 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonnach):

	Listopad 1934	1935	
		listopad	październik
Surówka	31 330	38 625	36 317
Stal	73 112	85 940	85 517
Wytwory walcownicze	51 880	63 957	61 278
Rury żelazne i stalowe	4 175	5 035	6 278

Poprawa, jaka nastąpiła w wytwórczości hutniczej w październiku, utrzymała się w całej pełni w listopadzie, a nawet wytwórczość wykazała pewną tendencję wzrostu. Nieco słabiej jedynie przedstawiała się wytwórczość rur. W grudniu możliwy jest pewien spadek produkcji z przyczyn o charakterze sezonowym, jak również spowodu zbliżającego się okresu świątecznego. W porównaniu z listopadem 1934 r. wytwórczość tegoroczna była znacznie wyższa.

W porównaniu z październikiem r. b. wytwórczość w listopadzie była wyższa w surówce o 62%, w stali o 05%, w wytworach walcowniczych o 4%; zmniejszyła się zaś wytwórczość rur o 20%. W porównaniu z listopadem 1934 r. wytwórczość tegoroczna w listopadzie była większa: w surówce o 235%, w stali o 17%, w walcowniczych wytworach o 23% i w rurach o 202%.

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICZA WYKONANEGO I OŁOWIANEGO W LISTOPADZIE 1935 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonnach):

	1 9 3 5		
	Listopad 1934	listopad	październik
Cynk mułowy i elektrolit.	7 388	7 199	7 551
Blacha cynkowa.	1 156	1 058	1 358
Kwas siarkowy	14 277	10 509	11 191
Ołów surowy	1 406	1 777	1 338

Jak widać więc, wytwórczość hut cynkowych wykazała w listopadzie obniżkę, która częściowo tylko wiąże się z mniejszą w listopadzie niż w poprzednim miesiącu ilością dni pracy. Pozatem odgrywają tu rolę warunki koniunkturalne i trudności eksportowe. W porównaniu z r. ub. tegoroczna wytwórczość listopadowa była również mniejsza. Wytwórczość ołowiu okazała się wyższa w porównaniu zarówno z październikiem, jak i z listopadem 1934 r.

Liczbowo wytwórczość listopadowa w porównaniu z październikiem zmniejszyła się: w cynku o 46%, w blasze cynkowej o 221% i w kwasie siarkowym o 61%, natomiast wytwórczość ołowiu wzrosła o 328%. W porównaniu z listopadem 1934 r. wytwórczość zmniejszyła się: cynku o 25%, blachy cynkowej o 85% i kwasu siarkowego o 263%; wzrosła natomiast wytwórczość ołowiu o 263%.

PRZEMYSŁ METALOWY

ZNIŻKA CEN STALI, RUR I ŚRUB. — W wyniku konferencji Pana Ministra Przemysłu i Handlu Dr. R. Góreckiego z reprezentantami kartelów w sprawie akcji zniżki cen została uzgodniona zniżka cen o 20% artykułów Syndykatu Polskich Odlewni Stali.

Syndykat Polskich Odlewni Stali obejmuje 12 fabryk: 1) Tow. Akc. Zakładów Hutniczych „Huta Bankowa”, 2) Tow. Mijaczowskich Odlewni Stali i Zakładów Mechanicznych B-cia Bauerertza, S. A., 3) Górnośląskie Zjednoczone Huty „Królewska” i „Laura”, S. A. Górniczo-Hutnicza, 4) Katowicka S. A. dla Górnictwa i Hutnictwa, Katowice, 5) Tow. Przemysłowe Zakładów Mechanicznych Lilpop, Rau i Loewenstein, S. A., 6) S. A. Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich, Warszawa, 7) Huta „Pokój”, Śląskie Zakłady Górniczo-Hutnicze, S. A., 8) Tow. Przemysłu Metalowego K. Rudzki i S-ka, S. A., 9) Tow. Starachowickich Zakładów Górniczych, S. A., Warszawa, 10) Suchedniowska Fabryka Odlewów i Huta „Ludwików”, S. A., Katowice, 11) Stalownia Woźniak, S. A., Sosnowiec, 12) S. A. „Ferrum” w Zawodzie. W dalszym ciągu nastąpiło również uzgodnienie między Ministerstwem Przemysłu i Handlu i Biurem Sprzedaży Rur Zjednoczonych Odlewni Polskich „Ruropol”. Obniżka cen przeprowadzona zostanie od dn. 15/XII r. b. i wyni sie 17%. Obniżka ta dotyczy wyrobów następujących 4 fabryk: Węgierska Górka Górniczo-Hutnicza S. A., Lilpop, Rau i Loewenstein Tow. Akc., Warszawa, Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki, S. A., Warszawa, Spółka Akc. Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich w Ostrowcu.

W wyniku porozumienia Ministerstwa Przem. i Handlu ze Zjednoczonymi Polskimi Fabrykami Śrub obniżka cen wyniesie przeciętnie 15% od dn. 15/XII r. b. Obniżka dotyczy wyrobów 10 fabryk, a mianowicie: Bartellmuss i Suchy, Bielsko, Tow. Akc. dla Fabrykacji Śrub i Wyrobów Kutyh Drevillier, S. A., A. Urban i S-wie, Ustroń, Fitznerowska Fabryka Śrub i Nitów, Sp. z o. o., Siemianowice, Tow. Zakładów Metalowych

B. Hantke, S. A., Warszawa, Spadkobiercy Juliusza Larischa S. A., Łódź, Fabryka Wyrobów Metalowych i Akumulatorów Dr. Inż. Stanisław Bieńkowski, S. A., Lwów, Modrzejowskie Zakłady Górniczo-Hutnicze, S. A., Sosnowiec, P. H. Pollak i Syn, Fabryka Śrub i Nitów, Biała, B-cia Szajn, Fabryka Śrub i Gwoździ, S. A., Będzin, Warszawskie Fabryki Śrub i Gwoździ J. Wolanowski, S. A., Warszawa.

PRZEMYSŁ DRZEWNY

EKSPORT DRZEWNEGO PRZEMYSŁU PRZETWORCZEGO W PAŹDZIERNIKU 1935 R. — W okresie sprawozdawczym eksport artykułów drzewnego przemysłu przetwórczego wyniósł 131 802 q wartości zł 4 005 tys. W porównaniu z październikiem r. ub. oznacza to wzrost o 38 036 q (40%) pod względem ilości, a o zł 779 tys. (24%) pod względem wartości; wzrosła, mianowicie, wartość wywozowa następujących ważniejszych pozycji (w tys. zł): fryzów dębowych — o 103, klepek dębowych — o 90, deszczulek, taflí posadzkowych — o 83, dykt — o 349, deszczulek do opakowań — o 219, natomiast zmniejszyła się pozycja wywozu mebli (oprócz giętych) — o 83, fornierów — o 32. W stosunku do września r. b. eksport w październiku r. b. zmniejszył się wagowo o 16 154 q (10%) oraz wartościowo o zł 475 tys. (10%), przyczem redukcji uległ wywóz (w tys. zł): dykt — o 195, mebli giętych — o 87, deszczulek do opakowań — o 107, fryzów dębowych — o 54.

Z ogólnych ilości wywozu wyrobów drzewnego przemysłu przetwórczego w okresie sprawozdawczym — przypada na: fryzy dębowe 28 638 q wartości zł 444 tys., fryzy inne 482 q — zł 5 tys., klepki nieobrobione dębowe 11 553 q — zł 225 tys., klepki nieobrobione inne 1 119 q — zł 21 tys., deszczulki, taflí posadzkowe 5 534 q — zł 219 tys., szpunty drewniane, becзки i t. p. wyroby bednarskie 494 q — zł 19 tys., ćwieki, kołki i szpilki do obuwia 946 q — zł 41 tys., fornierzy 716 q — zł 54 tys., dykty 44 726 q — zł 1 671 tys., listwy, gzymsy, ramy 82 q — zł 20 tys., meble gięte 3 542 q — zł 567 tys., meble inne 781 q — zł 99 tys., deszczulki do opakowań 32 754 q — zł 592 tys., wyroby drewniane inne 435 q — zł 28 tys.

Pod względem wartości udział najważniejszych artykułów w stosunku do wartości ogólnego wywozu przedstawia się następująco: dykty — 41%, deszczulki do opakowań — 15%, meble gięte — 14%, fryzy dębowe — 11%, klepki nieobrobione dębowe — 5%, deszczulki, taflí posadzkowe — 5%, a więc udział ten nie uległ zmianie (poza klepkami i deszczulkami) w porównaniu z poprzednim miesiącem r. b. mimo, iż wartość wywozowa najważniejszych tych artykułów uległa w miesiącu sprawozdawczym pewnej redukcji.

Wywóz dykt kierowany był głównie do następujących krajów (w tys. zł): Anglii — 468, Argentyny — 256, Holandji — 189, Belgii — 129, Egiptu — 119, Indji Brytyjskich — 112. Zmniejszył się wywóz dykty w stosunku do poprzedniego miesiąca: do Anglii o zł 116 tys., Palestyny — o zł 116 tys., Danji — o zł 47 tys., Holandji — o zł 41 tys., Meksyku — o zł 33 tys., zwiększył się natomiast: do Argentyny — o zł 107 tys., Egiptu — o zł 60 tys., Indji Brytyjskich o zł 23 tys. Spadek wywozu dykt w październiku w porównaniu z wrześniem nie oznacza pogorszenia sytuacji eksportowej tej gałęzi produkcji, w okresie bowiem 10 miesięcy r. b. obserwujemy wzrost wywozu tego artykułu o zł 3 580 tys., t. j. o 24%, — w zestawieniu z analogicznym okresem r. ub. mimo, iż dykta polska spotyka się z groźną konkurencją Z. S. R. R. i Finlandji — jako krajów, obejmujących ponad 50% światowego eksportu dykt. W rządzie państw, eksportujących dyktę, Polska zajmuje trzecie miejsce, następnym miejscem przypadają kolejno: Łotwie, Stanom Zjedn., Niemcom, E tonji, Japonji. W 10 miesiącach r. b. szczególnie wzrósł wywóz tego artykułu do Anglii, która jest rynkiem o dużym zapotrzebowaniu na ten artykuł. Pełnemu wykorzystaniu możliwości wywozowych do tego kraju stoi na przeszkodzie konkurencja Z. S. R. R.

i Finlandji. W okresie tym zmniejszył się jednakże wywóz do Holandji i Belgji — najgłówniejszych, poza Anglią, rynków europejskich. W miesiącu sprawozdawczym eksport na rynki pozaeuropejskie wynosił zł 698 tys., t. j. 41% wartości ogólnego wywozu dykt. Przeciętna wartość eksportowa 1 q wynosiła zł 37 wobec zł 40 w poprzednim miesiącu.

Z całego wywozu mebli giętych — drugiej skolei pozycji w eksporcie polskiego drzewnego przemysłu przetwórczego — przypada na Stany Zjedn. zł 148 tys., Anglię — zł 117 tys., Palestynę — zł 59 tys., Egipt — zł 33 tys. W stosunku do poprzedniego miesiąca zwiększył się wywóz do Anglii — o zł 10 tys., Egiptu — o zł 24 tys., Holandji — o zł 12 tys., Indji Brytyjskich — o zł 5 tys., zmniejszył się jednakże znacznie, gdyż o zł 92 tys., wywóz do Stanów Zjedn.; zmniejszenie to ma charakter koniunkturalny. Na rynki pozaeuropejskie wywieziono mebli giętych na sumę zł 274 tys., t. j. 48% ogólnej wartości wywozu tego artykułu. Wartość 1 q eksportowanych mebli wykazuje w październiku r. b. znaczną zwyżkę, a mianowicie do zł 160 — z zł 135 we wrześniu r. b.

Deszczułki do opakowań eksportowane były ogółem do 3 krajów, przyczem największą ilość uplasowano w Palestynie, a mianowicie o wartości zł 476 tys., następnie w Holandji — zł 104 tys. Zmniejszył się wywóz tego artykułu do Palestyny o zł 126 tys., wzrósł nieznacznie — o zł 12 tys. — wywóz do Holandji. Wartość wywozowa 1 q deszczulek wynosiła zł 18, t. j. utrzymała się na poziomie poprzedniego miesiąca.

Fryzy dębowe były przedmiotem wywozu do 8 krajów, przyczem wywieziono do: Szwecji za sumę zł 149 tys., Anglii — zł 130 tys., Holandji — zł 49 tys., Czechosłowacji — zł 42 tys. W porównaniu z poprzednim miesiącem r. b. uległ zmniejszeniu wywóz do Szwecji o zł 92 tys., wzrósł natomiast do Anglii o zł 24 tys. Eksport tego artykułu rozwija się pomyślnie, wykazując tendencję rozwojową zarówno pod względem ilościowym i wartościowym, jak również pod względem kierunkowym.

Wywóz klepek nieobrobionych dębowych obejmuje następujące kraje: Anglija — zł 121 tys., Belgja zł — 57 tys., Niemcy — zł 38 tys. Poważniejsze zwiększenie wykazuje wywóz do Anglii, a mianowicie o zł 24 tys.

Poważne możliwości wywozowe do Stanów Zjednoczonych zarysowują się ostatnio w dziale beczek.

W kierunkach wywozu deszczulek, tafli posadzkowych nie zaszły zasadnicze zmiany, t. zn. iż głównym odbiorcą jest Anglija, dokąd w tym miesiącu wywieziono 63% całkowitego wywozu tego artykułu, t. j. za zł 139 tys.

Ogólny eksport artykułów drzewnego przemysłu przetwórczego wynosi w okresie 10 miesięcy r. b. 1 117 216 q wartości zł 37 195 tys., co stanowi wzrost w porównaniu z analogicznym okresem r. ub. ilościowo o 286 559 q (34%), wartościowo zaś o zł 7 567 tys. (25%). Z liczby wywozu w 10 miesiącach r. b. przypada na (w tys. zł): dyktę — 18 130, meble gięte — 6 323, fryzy dębowe — 3 495, deszczułki do opakowań — 3 302, deszczułki, tafle posadzkowe — 1 698, klepki nieobrobione dębowe — 1 416.

Udział artykułów drzewnego przemysłu przetwórczego w całkowitym wywozie drewna i wyrobów z niego wynosił w 10 miesiącach r. b. 27% (wobec 19% w r. ub.).

Wywóz wyrobów koszykarskich i plecionych z materiałów roślinnych wynosił w okresie sprawozdawczym 1 906 q wartości zł 217 tys. Do Stanów Zjedn., jako głównego rynku odbiorczego, wywieziono 1 697 q wartości zł 184 tys., t. j. o zł 52 tys. mniej niż w poprzednim miesiącu. Spadek wywozu wyrobów koszykarskich związany jest częściowo z konkurencją wzajemną firm krajowych na rynku Stanów Zjednoczonych. Eksport tych wyrobów w październiku r. b. wykazuje ilościowy wzrost, a mianowicie o 331 q, t. j. o 21% w stosunku do października r. ub., natomiast spadek w odniesieniu do września r. b. — wagowo

o 261 q, t. j. o 12%, wartościowo zaś o zł 60 tys., t. j. o 21%. Przeciętna wartość eksportowa w miesiącu sprawozdawczym 1 q wyrobów koszykarskich wynosiła zł 108.

W okresie 10 miesięcy r. b. wywieziono wyrobów koszykarskich ogółem 14 514 q wartości zł 2 244 tys., a więc o 1 498 q (11%) pod względem ilości, a o zł 661 tys. (41%) pod względem wartości więcej niż w analogicznym okresie r. ub.

Sprawa utworzenia Ogólnopolskiego Zrzeszenia Eksporterów Wyrobów Koszykarskich jest aktualna w dalszym ciągu. W październiku r. b. odbyły się w tej sprawie konferencje w Ministerstwie Przemysłu i Handlu oraz na terenie Związku Izby Przemysłowo-Handlowych R. P. przy udziale Związku Izby Organizacji Rolniczych R. P. Obydwa samorzady wypowiedziały się za powołaniem do życia tej organizacji oraz uzgodniły między sobą opinię co do zakresu działalności zrzeszenia, jak również co do formy współpracy sfer rolniczych w tem zrzeszeniu. Projekt statutu tego zrzeszenia w ostatecznej redakcji został przedłożony do zatwierdzenia Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

St. W.

RZEMIOSŁO

II ZJAZD RADY ZWIĄZKU IZB RZEMIEŚNICZYCH.—

W dn. 9 b. m. odbył się w Warszawie II Zjazd Rady Związku Izby Rzemieślniczych z udziałem przedstawicieli wszystkich izb rzemieślniczych. Z ramienia Rządu wzięli udział w Zjeździe: Pan Wicepremier Inż. E. Kwiatkowski oraz Pan Minister Przemysłu i Handlu, Dr. R. Górecki, a pozatem Panowie: Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego, J. Kożuchowski, Dyrektor Gabinetu Ministra Przemysłu i Handlu, Fr. Czernichowski, Dyrektor Dep. Przemysłowego, M. Kandel, Dyrektor Izby Skarbowej Grodzkiej, E. Ratyński, Naczelnik Wydziału Rzemiosła, K. Sokołowski, Dyrektor Dep. Szkolnictwa Zawodowego, J. Firewicz, Kurator Okręgu Szkolnego Warszawskiego, I. Pytlakowski oraz Naczelnik Wydziału w Min. Skarbu, St. Sieradzki.

Zjazd zagaił Prezes Związku Izby Rzemieślniczych, P. Wł. Zakrzewski, dziękując Panom Ministrom, przedstawicielom władz, sfer gospodarczych i prasy za udział w Zjeździe.

Porządek obrad obejmował następujące sprawy:

- 1) Referat „O potrzebach gospodarczych rzemiosła”, który wygłosił P. A. Snopczyński;
- 2) Sprawozdanie z działalności Związku Izby Rzemieślniczych — P. B. Sikorski;
- 3) Sprawozdanie komisji dla ustalenia podstaw finansowych samorządu gospodarczego rzemiosła — w referacie P. Jahoda-Żółtowskiego;
- 4) Preliminarz Związku Izby Rzemieślniczych na rok 1936;
- 5) Wnioski członków.

Po 2 pierwszych punktach porządku obrad zabrał głos Pan Wicepremier, Inż. E. Kwiatkowski, wygłaszając przemówienie, które w obszernym streszczeniu podajemy na innym miejscu (str. 1589) tygodnika.

Po uchwaleniu budżetu Związku Izby Rzemieślniczych i szeregu wniosków członków — Zjazd uchwalił następującą rezolucję, będącą odpowiedzią na apel, skierowany do rzemiosła przez Pana Wicepremiera Inż. E. Kwiatkowskiego:

„Rada Związku Izby Rzemieślniczych R. P. — po wysłuchaniu przemówienia Pana Wicepremiera Inż. Eugenjusza Kwiatkowskiego — jako naczelną reprezentację całego rzemiosła polskiego uznaje za konieczne podjęcie zbiorowego jednolitego i solidarnego wysiłku do walki z kryzysem, prowadzonej przez Rząd.

W tym celu Rada Związku Izby Rzemieślniczych R. P. zwraca się z apelem, aby wszyscy rzemieślnicy łącznie i każdy indy-

widualnie wzmogli swą aktywność gospodarczą dla zwiększenia swej dotychczasowej produkcji.

Drogą ku temu jest w dużej mierze dostosowanie cen wyrobów rzemieślniczych do obecnej siły nabywczej społeczeństwa w szczególności rolnictwa i świata pracy.

Do współdziałania w tej akcji i solidarnej jej realizacji Rada Związku Izb Rzemieślniczych R. P. wzywa wszystkie izby rzemieślnicze, organizacje społeczno-gospodarcze, centrale handlowe rzemiosła oraz ogół rzemiosła polskiego".

IŁOŚĆ I ROZMIĘSZCZENIE WARSZTATÓW RZEMIEŚNICZYCH. — Ilość warsztatów rzemieślniczych, których właściciele posiadają przewidziany przez prawo przemysłowe dowód uzdolnienia, potwierdzony posiadaniem karty rzemieślniczej, wynosi obecnie ok. 350 000.

Według sprawozdań 17 izb rzemieślniczych ilość przedsiębiorstw, prowadzonych przez rzemiosło, w dn. 1/I 1934 r. miała wynosić 302 778, po roku zaś miała wzrosnąć — niemal wyłącznie dzięki akcji legalizacji istniejących warsztatów — do 329 772. Jest to liczba nieznacznie tylko większa od tej, jaką ustaliło Ministerstwo Przemysłu i Handlu na podstawie materiału, otrzymanego od władz administracyjnych I instancji (starostw powiatowych i niektórych magistratów). Dane tych władz są ściślej — od liczb, wykazywanych przez samorząd rzemieślniczy, są one bowiem z reguły wolne od t. zw. martwych dusz, które jeszcze pokutują gdzieś w rejestrach izb rzemieślniczych.

Dane Ministerstwa Przemysłu i Handlu, sporządzone również na dz. 1/I 1935 r., mówią o 320 604 warsztatach rzemieślniczych. Liczba ta na dz. 1/V 1935 r. wzrosła do 336 570, a w chwili obecnej osiągnęła już zapewne 350 000, a to z uwagi na dalszy proces legalizacji warsztatów, nieposiadających dotychczas uprawnień przemysłowych.

Spośród 320 604 warsztatów rzemieślniczych, istniejących w Polsce w dn. 1/I 1935 r., przypadało na:

	Liczba	%
m. st. Warszawy . . .	18 466	6
5 woj. centralnych . . .	157 215	49
4 " wschodnie . . .	43 313	13
3 " zachodnie . . .	47 466	15
4 " południowe . . .	54 144	17

W dn. 1/I 1935 r. 1 warsztat rzemieślniczy legalny przypadał przeciętnie na 104 mieszkańców, przyczem w woj. centralnych na 80, we wschodnich na 134, w zachodnich na 99 i w południowych na 165 mieszkańców.

Poruszone w prasie rzemieślniczej zagadnienie t. zw. rzemiosła nielegalnego (t. j. tych warsztatów, których właściciele nie posiadają jeszcze karty rzemieślniczej) przedstawia się w ujęciu statystycznym niezbyt dokładnie, albowiem ilość „nielegalnych” podało za 1934 r. jedynie 6 izb. Z danych tych wynika, że na

126 335 warsztatów legalnych przypadało 27 565 nielegalnych, czyli 1 warsztatowi nielegalnemu odpowiadało 4,6 warsztatu legalnego. Gdybyśmy przyjęli, że ten stosunek istnieje również na terenie pozostałych 11 izb, otrzymalibyśmy, że w dn. 1/I 1935 r. było w Polsce ok. 70 tys. przedsiębiorstw rzemieślniczych, nieodpowiadających wymaganiom prawa przemysłowego.

Jeżeli dane izb rzemieślniczych o rzemiosle nielegalnym są ściśle, można ogólną ilość warsztatów rzemieślniczych w Polsce szacować w chwili bieżącej na co najmniej 400 tys., z czego — jak wyjaśnia statystyka skarbową — maksimum 50% wykupuje świadectwa przemysłowe.

RZEMIOSŁO T. ZW. NIELEGALNE. — Prawo przemysłowe nie zna rzemiosła nielegalnego, bo każdy, kto prowadzi przemysł rzemieślniczy, winien posiadać dowód uzdolnienia (art. 144). Mimo to istnieje i działa w Polsce dosyć znaczna ilość warsztatów, których właściciele nie posiadają karty rzemieślniczej, wystawianej po wykazaniu się przez zainteresowanego umiejętnością zawodową do prowadzenia danego rodzaju rzemiosła. Może się, co prawda, zdarzać, iż taki warsztat nie jest obowiązany do wykupienia karty rzemieślniczej, gdyż zaliczyć go wypada bądź do grupy przemysłów wolnych, bądź do przemysłu rzemieślniczego, ale prowadzonego systemem fabrycznym, bądź też — i to jest najczęstszy wypadek — do chałupnictwa, wyjątego spod przepisów prawa przemysłowego.

Nielegalnych warsztatów rzemieślniczych miało być w Polsce w dn. 1/I 1935 r. ok. 70 tys. (wobec 320 tys. legalnych), o ile dane 6 izb (Włocławek, Lublin, Białystok, Wilno, Brześć i Poznań) są ściśle, i o ile stosunek pomiędzy jedną a drugą grupą rzemiosła, ustalony dla tych 6 izb, można zastosować do wszystkich województw. Ponieważ jednak akcja propagandowa i rejestracyjna postępuje stale naprzód, należy przypuszczać, że w chwili obecnej z tych 70 tys. warsztatów nielegalnych pozostało nie więcej niż 50 tysięcy.

Opierając się na materiale, zebrany przez wspomniane 6 izb rzemieślniczych, dochodzimy do wniosku, że najczęściej występuje rzemiosło nielegalne w wędliniarstwie (zjawisko to jest szczególnie jaskrawe w woj. poznańskim), ciesielstwie i mularstwie, gdzie na 2 ÷ 3 zakładów legalnych przypada 1 zakład nielegalny. Często są również wypadki nielegalnego prowadzenia rzemiosła kowalskiego, stolarskiego, szewskiego, krawieckiego, cukierniczego i kołodziejskiego (stosunek 1 nielegalny na 3 ÷ 5 legalnych). Stosunkowo najrzadziej mamy do czynienia z nielegalnym rzemiosłem fotograficznym, blacharskim, czapniczym i piekarskim (1 na 9 ÷ 11), a już zupełnie rzadko występuje ono w zegarmistrzostwie i fryzjerstwie (1 nielegalny na 12 legalnych).

Problem rzemiosła nielegalnego nie ogranicza się jedynie do już istniejących warsztatów. Ma on ponadto specjalne znaczenie pod kątem dalszego kształtowania się stosunków w rzemiosle — raz z uwagi na stosunki społeczno-ekonomiczne kraju, a powtóre ze względu na konstrukcję obowiązującego prawa przemysłowego. Ale to zagadnienie wymaga szczególnych rozważań.

R O L N I C T W O

POŻYCZKI NA SPŁATY RODZINNE. — Z inicjatywy Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. przekazana została Państwowemu Bankowi Rolnemu suma zł 4 miljn., przeznaczona na udzielanie pożyczek na spłaty rodzinne dla współwłaścicieli i właścicieli małych gospodarstw, celem uchronienia ich od podziału pomiędzy członków rodziny na warsztaty rolne zbyt drobne i nieżywotne, niemogące wyżywić rodziny (w zasadzie chodzi o gospodarstwa o powierzchni 5 ÷ 15 ha).

Pożyczki udzielane będą od zł 1 500 wzwyż przy oprocentowaniu 1½ rocznie. Poza oprocentowaniem dłużnicy uiszczać będą w ratach półrocznych odpowiednie kwoty na spłatę kapitału. Oprócz tego jednorazowo przy wypłacie pożyczki będzie z niej potrącony jeden procent na koszty, związane z udzieleniem pożyczki. Spłata pożyczek przewidziana jest najdalej w ciągu 25 lat. Pożyczki udzielane będą tylko pod zabezpieczenie hipoteczne.

O pożyczki mogą się ubiegać w oddziałach Państwowego Banku Rolnego właściciele gospodarstw, położonych na terenie województw centralnych, południowych i wschodnich. Ze względu na ograniczone środki, przeznaczone na akcję kredytową, będą udzielane pożyczki tylko w wypadkach, najbardziej zasługujących na uwzględnienie.

ZAGADNIENIE WYWOZU WŁÓKNA LNIANEGO. — Sfery, zainteresowane w handlu lniarskim, wysunęły postulat

objęcia akcją standaryzacyjną lnu i paków lnianych we wszelkich postaciach i z całego terytorjum Polski, w celu uniemożliwienia eksportu transportów włókna lnianego, nieodpowiadających normom standaryzacyjnym.

Niezbędnym warunkiem utrzymania eksportu włókna lnianego niezależnie od chwilowej koniunktury jest ściśle przestrzeganie norm standaryzacyjnych wywożonego towaru, a przede wszystkim racjonalne zorganizowanie handlu eksportowego. Dla osiągnięcia dalekoidającej jednolitości towaru, przeznaczonego na eksport, i umożliwienia wydawania przez władze nadzorcze zaświadczeń eksportowych o jakości towaru bez narażania się na ryzyko że towar nie będzie odpowiadał stawianym wymaganiom — wydaje się niezbędnym utworzenie w Polsce rejonowych względnie granicznych składów włókna lnianego, gdzie byłaby przeprowadzana kontrola lnu standaryzowanego. Dotychczasowy system kontroli włókna eksportowanego — w związku ze zwrotem ceł przy wywozie — wykazuje znaczne niedociągnięcia. Zachodziły bowiem wypadki, iż firmy eksportują towar, nieodpowiadający nadesłanym próbkom, w wysokim stopniu niejednolity, zanieczyszczony i ponad miarę zamoczony. Niezrozumiały też jest dla odbiorców zagranicznych fakt, że towar tak niskiego gatunku może nie tylko wychodzić zagranicę, lecz nawet uzyskać zwrot ceł. Zdarzały się wypadki, że w jednym i tym samym wagonie niektóre bele zawierały normalną ilość zanieczyszczeń, inne zaś składały się prawie wyłącznie z wszelkiego

rodzaju odpadków i paździeży. Fakt ustalenia kontroli izb przemysłowo-handlowych nad eksportowanym włóknem w związku z udzielanym zwrotem ceł przy wywozie osłabił czujność odbiorców zagranicznych, którzy — polegając na zakwalifikowaniu przez polskie organa kontrolujące jakości lnu — narazani byli na bardzo znaczne straty. Zarzuty te dotyczą przeważnie targańców, a w mniejszym stopniu lnu trzpepanego.

Z tego też względu wyłania się kwestja, czy nie byłoby wskazane wprowadzić soecjalne widoczne rozgraniczenie między lnem eksportowanym, odpowiadającym normom standaryzacyjnym, a lnem niestandaryzowanym. Celem ułatwienia kontroli przy wywozie wydaje się koniecznym utworzenie rejonowych baz kontrolnych wewnątrz kraju, gdzie byłoby przeprowadzane ściśle badanie gatunków lnu, podlegających standaryzacji, przy czem chodziłoby tu głównie o lę, przeznaczony na eksport. Badania powyższe powinny być przeprowadzane przez czynniki, dające rękojmię, iż kontrola będzie uskuteczniiana należyście, co wpłynie korzystnie zarówno na jakość gatunków lnu eksportowego, jak i na opinię o nim na rynkach zagranicznych. Ś isłe bowiem przestrzeganie obowiązujących norm jest jednym z warunków zdybycia nowych i umocnienia się na już opanowanych rynkach zbytu i osiągnięcia za lę na rynkach zagranicznych właściwej ceny. Przykładem tego ostatniego jest fakt, iż gdy np. na rynkach zagranicznych notowano w połowie listopada r. b. cenę za lę trzpepany sowiecki £ 53.15, to nasz lę trzpepany wołozński (najlepszy nasz gatunek włókna eksportowego) osiągnął tylko £ 40 za tonę. Wobec tego staje się oczywistem, że standaryzacja przeprowadzana tak, jak dotychczas u nas, jest w zupełności niewystarczająca.

W związku z tem wysunięto konieczność przymusowej reglamentacji lnu, czy to zapomocą zwrotu cła, ceł wywozowych, zakazu wywozu lub innych środków, dających pewność, że lę niestandaryzowany nie będzie mógł być wywożony na rynki zagraniczne. Stanowisko to zostało umotywowane tem, iż kraje, eksportujące włókno lniane, jak: Z. S. R. R., Łotwa, Litwa, Estonia — eksport lnu ustawowo zreklamowały. Odniosło to

pożądany skutek na zagranicznych rynkach odbiorczych, które chętniej nabywają lę z krajów, gwarantujących otrzymanie wyłącznie lnu standaryzowanego. Ceny, uzyskiwane przez eksporterów krajów, w których zreklamowano wywóz lnu, na rynkach zagranicznych są o wiele wyższe od cen, osiągniętych przez nasz lę.

Z drugiej strony, zreklamowanie całego wywozu lnu w naszych warunkach nie wydaje się korzystnem, ponieważ odbiorcy zagraniczni żądają również i lnu niestandaryzowanego, szczególnie o ile chodzi o gorsze gatunki. Tendencją naszą powinno być umieszczanie na rynkach zagranicznych jaknajwiększej ilości zarówno lnu standaryzowanego, jak i niestandaryzowanego, z tem jednak zastrzeżeniem, że gatunki włókna lnianego, podlegające standaryzacji, muszą bezwzględnie odpowiadać obowiązującym normom. Przy przestrzeganiu tych norm oraz przy podawaniu wyraźnie w ofercie, jakie się gatunki lnu oferuje — nabywca łatwo będzie się mógł zorientować, jaki towar kupuje, a stan taki nie stwarzałby dość częstych nieporozumień.

Przestrzeganie standaryzacji pewnych gatunków włókna lnianego, przeznaczonego na eksport, a także dopuszczenie do wywozu pewnych gatunków lnu niestandaryzowanego — przyczynić się może do wzmocnienia ilościowego naszego wywozu lniarskiego, przy równoczesnem podniesieniu się jego opłacalności. Należy jednak położyć specjalny nacisk na stworzenie rejonowych baz kontrolnych, w których mogłaby się odbywać standaryzacja i specjalna kontrola włókna, objętego standaryzacją, a przeznaczonego na eksport. Przeprowadzanie kontroli powinno być powierzone organom kompetentnym i bezstronnym. Premjowanie natomiast należałoby ograniczyć jedynie do włókna czeskiego miszynowo, celem preferencji eksportu włókna w formie uszlachetnionej, którą najłatwiej jest standaryzować i kontrolować.

R. R.

WSTRZYMANIE WYDAWANIA ZAŚWIADCZEŃ WYWOZOWYCH NA WYWÓZ PRODUKTÓW ROŚLINNYCH DO NIEMIEC — p. str. 1606.

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

PREMJOWANY WYWÓZ ZBÓŻ I PRODUKTÓW PRZEMIAŁU W I KWARTAŁE OKRESU EKSPORTOWEGO 1935/36¹⁾. — Poniższe omówienie wywozu²⁾ zbóż i produktów przemiału obejmuje I kwartał okresu eksportowego 1935/36, t. zn. miesiące: sierpień, wrzesień i październik 1935 r.

Po niższej cenie, jaka miała miejsce na międzynarodowym rynku pod koniec ubiegłego okresu eksportowego, nastąpiła na początku okresu sprawozdawczego dość silna ich wyższka. Wpłynęły na tę zwyzkę nie tylko wiadomości o złym stanie zasiewów na półkuli południowej, ale również zmniejszenie się stoczków oraz niepewna sytuacja polityczna i walutowa w Europie.

Na rynku krajowym, na wiadomość o zaniechaniu interwencji zbożowej i przestawieniu polityki z roślinnej na hodowlaną — zaznaczyła się narazie silna niższka cen zboża, która jednak została szybko opanowana — tak, że ceny ponownie zwyżkowały, stabilizując się na poziomie wyższym od parytetu światowego. Uspokojenie to nastąpiło w konsekwencji takich czynników, jak: z rządu Rządu, odracające egzekucje należności do dn. 14.X r. b., gorszy urodzaj ziemniaków oraz mniejsza podaż zbóż jadalnych, spowodowana możliwością przetrzymania przez rolnika ziarna, wskutek udostępnienia mu kredytów zastawowych. Mała podaż pozwoliła na zdjęcie z rynku nadwyżek drogą eksportu, który w bieżącym okresie napotyka również na szereg trudności.

Sytuacja eksportowa żyta jest nadal bardzo trudna, ponieważ brak jest szerszych rynków zbytu. Trudności lokowania żyta w Danji, Belgii czy Holandji są te same, co w latach ubiegłych. Wywozi się jedynie na podstawie istniejących kontraktów i to jeszcze, jak np. w Holandji, spekulacja licencjami przywozowymi, przydzielanymi importerom holenderskim, utrudnia znacznie wykorzystywanie tych kontraktów. Niemcy, które r. ub. zmuszone były pokryć swój deficyt żytni przywozem, w roku bieżącym będą samowystarczalne. Spowodu wy-

sokiej ceny pszenicy istnieje nadzieja przerzucenia się konsumpcji w krajach północnych z pszenicy na żyto, jednak na tych rynkach spotykamy się z konkurencją żyta kanadyjskiego.

Ratunkiem dla wywozu naszego żyta może okazać się Austria, która w tym roku zmuszona będzie prawdopodobnie sprowadzić zgórą 100 tys. t żyta. Przypuszczalnie usuniemy w tym roku duże ilości zboża — drogą wywozu sru tu żytniego i pszennego. Konjunktura dla tych gatunków mąk (sru towych) jest w tym roku znacznie lepsza niż dla ziarna. Specjalnie duże ilości wywieźć możemy do Finlandii, Norwegji i Anglji, a nawet — co nie jest wykluczone — i do Stanów Zjedn. Konjunktura maczna wytworzona została nieurodzajem pasz treściwych i ziemi drugimi pokosami w centrach hodowlanych, oraz ogólnie panującą konjunkturą hodowlaną i odpadnięciem konkurencji Włoch, które spowodu rozpoczęcia działań wojennych zaprzestały wywozu środków żywnościowych. Ceny, uzyskiwane przez naszych eksporterów za żyto, wynosiły od sh 59 w sierpniu do sh 70 ÷ 79 w październiku (cif Antwerpja lub Aarhus), co przy cenach wewnętrznych £ 12 ÷ 13 stoi poza, lub zaledwie na granicy opłacalności, mimo zwrotu cła.

Kierunkowo wywóz żyta przedstawiał się następująco:

	Sierpień ÷ październik			
	1 9 3 5	1 9 3 5	1 9 3 5	1 9 3 5
	q	%	q	%
Ogólny wywóz	454 361		1 316 315	
w tem:				
Anglja	12 501	8.7	18 318	1.4
Austria	20 378	4.5	6 300	0.5
Belgia	125 489	27.6	246 617	18.7
Dania	213 279	46.9	105 847	8
Holandja	17 340	3.8	—	
Norwegja i inne kraje	47 860	10.5	70 368	8.3

Spowodu dopuszczenia handlu prywatnego do wywozu żyta, udział P. Z. P. Z. spadł ze 100% w r. ub. do 46% w roku sprawozdawczym.

Pszenica jest zbożem, które najbardziej odczuło tendencję zwyżkową bieżącego okresu. Gorsze zbiory i omloty w Sta-

¹⁾ Dane za okres eksportowy 1934/35 podane były w zes. 40/1935, str. 1234.

²⁾ Według danych Min. Przemysłu i Handlu.

nach Zjedn., susza i rdza w Kanadzie, niepomyślne wiadomości z Argentyny — oto czynniki tej zmiany. W roku bieżącym należałoby więc oczekiwać wyrównania zapasów światowych i uzdrowienia sytuacji zbożowej. Europejskie zbiory pszenicy będą w bieżącym roku gorsze. Nadwyżki eksportowe powinny mieć jedynie Rumunia, Szwecja, Jugosławia, Z. S. R. R. i Węgry. W Polsce ceny mają tendencję zwykłą, co wysoce utrudnia eksport tego zboża, gdyż cena krajowa jest wyższa od światowej plus premia. Mimo to wywiezione zostały z kraju pewne ilości pszenicy — głównie z terytorjum W. M. Gdańska.

Sierpień ÷ październik

	1935		1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz	144 481	—	—	—
w tem:				
Anglia	127 105	88	nie eksportowano	
Belgia	1 915	1'3	—	
Dania	7 039	4'9	—	
Finlandja	8 422	5'8	—	

Ceny, uzyskiwane obecnie na rynkach odbiorczych za pszenicę polską, wynoszą sh 110 ÷ 118.

Dla jęczmienia tendencja na rynku światowym była mocna, jednak obroty były niewielkie. Dokonywano jedynie obrotu jęczmieniem polskim i sowieckim. W roku bieżącym zainteresowanie polskim jęczmieniem browarowym, jakościowo dużo gorszym niż w latach ubiegłych — jest małe. Wywozowi jęczmienia pastewnego dużą konkurencję stworzyć może kukurydza argentyńska, której niebywały urodzaj tegoroczny wyrzucić może presję na kształtowanie się cen zbóż pastewnych.

Sierpień ÷ październik

	1935		1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz	927 835	—	1 254 650	—
w tem:				
Anglia	108 833	11'7	150 702	12
Belgia	722 659	83'3	581 3'2	86'3
Dania	2 800	0'3	163 857	13
Holandja i inne kraje	20 550	2'2	28 150	2'2

Ceny, płacone zagranicą za polski jęczmień pastewny, wynoszą sh 10 ÷ 13 cif porty odbiorcze.

Obroty o wsem były w okresie sprawozdawczym dość duże — ze względu na poważne zakupy włoskie. Ceny, płacone za owies w portach belgijskich, wynosiły sh 75 ÷ 114.

Sierpień ÷ październik

	1935		1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz	272 035	—	87 823	—
w tem:				
Belgia	184 783	67'9	19 231	2'2
Dania	900	0'3	55 076	63'8
Włochy	45 548	16'7	—	
Finlandja i inne kraje	19 357	7'1	—	

Owies i pszenica są to zboża, których wywóz tegoroczny z Polski przewyższa znacznie wywóz w analogicznym okresie r. ub. żyto zaś i pszenica, które są głównymi naszymi zbożami eksportowymi, wykazują duży spadek wywozu.

W roku bieżącym wytworzyła się pomyślna konjunktura dla wywozu mąki, a głównie mąk gorszych (pastewnych), t. zw. śrutów. Wskutek przystosowania polskich przepisów do wymagań rynków odbiorczych, głównie Finlandji i Norwegii (zawartość popiołu po spaleniu i krochmalu), wywóz do tych krajów wzmożył się i ma widoki rozwojowe w przyszłości.

Sierpień ÷ październik

	1935		1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz	572 525	—	246 454	—
w tem:				
Anglia i Irlandja	210 160	36'7	51 356	21
Austria	31 765	5'5	6 148	2'5
Finlandja	96 149	16'8	4 470	1'8
Norwegja	209 008	36'5	62 164	25'2
Stany Zjedn. i inne kraje	10 343	1'8	1 950	0'7

Z podanych ilości mąki — 85% stanowi mąka poślednia i śrutowa, resztę — mąka wysokogatunkowa.

W okresie sprawozdawczym wywieziono do Stanów Zjedn. 18 697 q sło du — wobec 14 767 q w identycznym okresie r. ub.

Kaszy i płatków owsianych wywieziono 130 q a kaszy jęczmiennej 170 q.

Nowością w bieżącym roku eksportowym jest rozszerzenie wachlarza zwrotu ceł na szereg artykułów roślinnych, jak: niektóre strączkowe, nasiona oleiste oraz grykę i wykę. Wspomnianych wyżej artykułów wywieziono w okresie sprawozdawczym następujące ilości:

	Ilość	Importer
Wyka	7 632	Francja, Belgja, Włochy
Gryka	28 896	Holandja, Belgja
Groch	69 844	Anglja, Holandja, Niemcy, Czechosłowacja, Belgja, Norwegja
Fasola	39 672	Włochy, Hiszpanja, Belgja, Austria
Soczewica	899	Francja, Holandja, Rumunia
Peluszka	822	Austria, Norwegja, Czechosłowacja
Bobik	11 292	Belgia, Anglja, Holandja, Czechosłowacja
Rzepak	420	Belgia
Rzepak	3 483	Stany Zjedn., Belgja, Holandja
Gorzycza	5 966	Niemcy
Mak	18 177	Stany Zjedn., Holandja, Czechosłowacja, Austria
Siemię konopne	1 485	Holandja, Czechosłowacja
Siemię lniane	11 405	Włochy, Holandja, Anglja
Groch polerowany	200	Szwajcaria, Palestyna
Kasza gryczana	625	Belgia, Finlandja

Zwrot cła na omawiane artykuły roślinne wyniósł w I kwartale okresu eksportowego 1935/1936 ok. sh 13 miljn.

W. Łochocki

HANDEL WEWNĘTRZNY

HANDEL MIĘSNY W ŚWIETLE ORGANIZACJI RYNKU WARSZAWSKIEGO.

— Pod tym tytułem ukazała się ostatnio na półkach księgarskich praca P. J. Wojtyny. Autor postawił sobie za zadanie dać przekrój polskiego rynku mięsnego w świetle stosunków w Warszawie i na tem tle stworzyć — jak sam się wyraża — „niejako teorię” organizacji tej gałęzi handlu. Istotnie, w pracy tej znajdujemy szczegółową analizę ważniejszych czynników, kształtujących warunki obrotu zwierzętami i mięsem, oraz oparte na tej analizie zasady organizacji rynku.

Pierwszy rozdział poświęcony jest zobrazowaniu struktury nowoczesnego handlu mięsnego. W najmniejszych miastach rzeźnik zaopatruje się w żywiec w najbliższej okolicy na własną rękę, t. j. bez pośrednictwa kupca. W większych miastach, odległych od miejsca zakupu, bezpośredni zakup u rolnika zanika. Rzeźnikowi nie optaca się bowiem wyjeżdżać po pojedyncze sztuki na dalsze odległości. Tu występuje więc kupiec w roli pośrednika. W wielkich ośrodkach nie wystarczy nawet to jedno ogniwo pośrednictwa. Kupiec prowincjonalny zaimuje się skupem zwierząt i wysyła je hurtownikowi, najczęściej firmie komisowej do sprzedaży. Hurtownik sam dokonywa uboju i rozsprzedaje hurtowo mięso rzeźnikom, albo odsprzedać zwierzęta w stanie żywym hurtownikom mięsnym, względnie poszczególnym rzeźnikom. Rola hurtownika polega na zaliczkowaniu prowincjonalnego dostawcy żywca i na finansowaniu rzeźników (rzeźnicy otrzymują towar na kredyt). Potrzebę tych 2 wzgl. 3 ogniw pośrednictwa autor szczegółowo oświetla na podstawie obiektywnych warunków gospodarczych.

Struktura taka jest w zasadzie jednakowa we wszystkich krajach wolnohandlowych. Posiada jednakże dwa odcienie, odpowiadające dwóm różnym formom obrotu. Pierwsza z nich polega na tem, że rzeźnicy i handlarze wjeżdżają po towar na wieś i na mniejsze targowiska, a w drugim wypadku rolnik i kupiec prowincjonalny dostarczają towar na rynki „centralne”. W pierwszym wypadku rolnicy i kupcy prowincjonalni odgrywają rolę bierną, a w drugim — czynną. Gdy po zakupie towaru trzeba wyjeżdżać w teren, wówczas decydującą rolę na targowiskach większych odgrywa hurtownik, handlujący na własny rachunek. Jeśli rolnicy i kupcy prowincjonalni sami dostarczają towar na rynki centralne, to na tych rynkach decydującą rolę pełni komisant, który otrzymuje i wykonuje zlecenia sprzedaży na zasadzie prowizji. Autor wyraża się kategorycznie za tą ostatnią formą obrotu i uzasadnia swój pogląd szeregiem argumentów. Jako wnioszek z tego rozumowania wysuwa jedną z podstawowych tez organizacji rynku: „że zarówno Warszawa, jak i każdy większy ośrodek konsumpcyjny — przynajmniej od 100 tys. mieszkańców wwyż i przynajmniej w zakresie swoich potrzeb — powinien być miejscem sprzedaży i zakupu zwierząt, że do miejscowości tych powinien być towar dostarczany

w celu sprzedaży przez rolników i kupców prowincjonalnych". Na tej tezie b. idzie autor szereg wniosków pochodnych, szczególnie w dziedzinie opłat targowych i ubojowych.

Jeśli chodzi o zbliżenie producenta-hodowcy do konsumenta mięsa, t. j. o wyeliminowanie pośrednictwa, to autor stwierdza, że przedstawione ogniwa pośrednictwa są nie do uniknięcia. Można je jedynie uspołecznic, t. j. skup pojedynczych sztuk żywcą zastąpić spółdzielnią rolniczą, oferującą towar na rynku centralne z pominięciem kupca prowincjonalnego, a komisanta — kasą targową. Zarówno kasę jak spółdzielnię trzeba jednakże uważać za ogniwa pośrednictwa.

Warszawa nie jest rynkiem dla żywcą, bo tylko małe ilości owaru dostarczane są tu przez rolników i kupców prowincjonalnych. Materiał rzeźny na potrzeby Warszawy zakupywany jest na prowincji i oddawany do uboju w rzeźni jako „własny”. Stąd trudność zorganizowania rynku. Z braku obrotów nie można notować cen i informować prowincjonalnych sprzedawców o stanie rynku centralnego. Również Kasa Targowa jest w trudnej sytuacji, bo jej istotnym zadaniem jest pośredniczenie handlowe i finansowe między prowincjonalnym dostawcą towaru — rolnikiem lub kupcem, a warszawskim rzeźnikiem, jako nabywcą żywcą. Sytuacja Kasy Targowej jest tem trudniejsza, że spowoduje uboju rytualnego rzeźnicy nie mogą kupować żywcą i dokonywać uboju (z wyjątkiem trzody), lecz skazani są na zakup mięsa od hurtowników. Ponieważ Kasa nie dokonywała uboju, więc nie może zająć miejsca hurtowników i jest raczej dodatkowym ogniwem pośrednictwa hurtowego.

W dalszych rozdziałach autor przedstawia wpływ szeregu najważniejszych czynników na stan rynku: rzeźni, giełdy, kasy targowej, kupiectwa polityki opłat targowych i ubojowych, ubezpieczeń żywcą, uboju rytualnego i polityki podatkowej.

Decydującą rolę w organizacji rynku mięsnego przypisuje autor rzeźnikom i na kierowników tych zakładów przelicza w dużym stopniu odpowiedzialność za sytuację na rynku mięsnym.

Giełda Mięsa powołana była do stworzenia aparatu, który miał pośredniczyć między prowincjonalnym dostawcą towaru a miejscowym nabywcą — rzeźnikiem; na podstawie dokonanych w ten sposób transakcji miały być notowane ceny. Mimo kilkuletnich wysiłków Giełda nie mogła jednakże stworzyć rynku w Warszawie, a więc nie miała też odpowiedniego materiału do notowania cen. Jedną z istotnych przeszkód w rozwoju pośrednictwa giełdy była niemożność zaliczkowania dostawcy i kredytowania odbiorcy, bo makler nie jest do tego powołany. Komisanci prywatni utrzymali się więc w całej pełni jako pośrednicy między prowincjonalnym dostawcą a warszawskim nabywcą. Utrzymali się też hurtownicy, skupujący żywca na prowincji, bo dostarczali rzeźnikom mięsa i żywcą na kredyt. Giełda, zdając sobie sprawę z tego, że nie jest konkurencyjna, dążyła do powołania Kasy Targowej, która miałaby wyeliminować handlowe i finansowe pośrednictwo komisantów i hurtowników. Kasa nie spełniła jednakże tego zadania z wielu powodów, które autor szczegółowo analizuje.

Rolę organizacji kupieckich i cechów ocenia autor ujemnie. Służą one jedynie do obrony swojszcie pojętych interesów branż.

W rozdziale, poświęconym kwestji ubezpieczeń żywcą, autor zwraca uwagę na ciekawe zjawisko z dziedziny komunikacji. W świetle danych Warszawskiej Kasy Asekuracyjnej okazuje się, że straty, wynikiłe spowodowały warunków transportowych, wynoszą prawie 70% strat, ponoszonych spowodowały chorób zakaźnych.

Dużo miejsca poświęca autor kwestji opłat targowych i rzeźnianych, charakteryzując ich gospodarczą rolę i wpływ na organizację rynku.

W rozdziale, poświęconym ubojowi rytualnemu, znajdujemy oświetlenie tego zagadnienia z punktu widzenia prawnego, politycznego, religijnego, organizacji obrotu, kształtowania się cen i ochrony zwierząt.

W końcowych rozdziałach jest mowa o organizacji zbytu ubocznych produktów uboju i o kształtowaniu się cen. Jeśli chodzi o zbyt ubocznych produktów uboju, to Warszawa nie posiada żadnej organizacji. Mówiąc o powstawaniu rozpiętości cen między rolnikiem i konsumentem warszawskim, autor daje obrazowy pogląd na to zagadnienie w ten sposób, że wymienia dwadzieścia kilka pozycji w kalkulacji kupieckiej. Materiał jest tak interesujący, że zasługuje na poznanie w pełnym tekście oryginału. Praca zakończona została ogólnymi tezami organizacji rynku warszawskiego.

P. R.

IV OGÓLNOPOLSKIE TARGI NA JĘCZMIEN BROWARNY I SŁÓD PIWOWARSKI.—W okresie 24 ÷ 26 IX r. b. odbyły się w Poznaniu IV ogólnopolskie targi na jęczmień browarny i słód piwowski oraz IV pokaz prób jęczmion: bro-

warnego, siewnego i słodu — zorganizowane przez Związek Wytwórców Jęczmienia Browarnego R. P. w Warszawie. Należy zaznaczyć, iż w r. b. żywsze zainteresowanie targami wykazywały browary i większe słodownie, gdy zainteresowanie kupiectwa było słabsze niż w latach ubiegłych. Przyczyną tego było, iż targi wypadły w okresie słabej tendencji na rynku dla jęczmienia browarnego, co znalazło swój wyraz w niezwykle niskich obrotach tem zbożem na wszystkich giełdach krajowych. Nie pozostało to również bez wpływu na ilość zawartych transakcji oraz na poziom cen na targach. W czasie trwania targów sprzedano 1045 t jęczmienia, a po zakończeniu targów na podstawie wystawionych prób sprzedano dalsze 1997 t, razem więc 3042 t, co stanowi ok. 52% ogólnej ilości wystawionego jęczmienia. Dalsze transakcje są jeszcze w toku — dzięki zapoznaniu się zainteresowanych z jakością jęczmienia, wystawionego na sprzedaż.

Transakcje na targach zawierane były po cenach $\text{zł } 15,50 \div 19,20$ za q jęczmienia loco stacja załadowania. Mimo stagnacji na rynku i małego zapotrzebowania na jęczmień browarny — ceny, uzyskane przez producentów, były wyższe od cen giełdowych. Targi potwierdziły fakt, że jęczmień, przystosowany ściśle do wymagań odbiorcy, uzyskuje zawsze wyższą cenę. Należy zwrócić uwagę, że rozpiętość cen, płaconych na targach ($\text{zł } 3,70$), znacznie przewyższała rozpiętość cen giełdowych i odpowiadała prawie różnicy notowań na rynkach zagranicznych.

Jak wynika z powyższego, znaczenie gospodarcze targów w obrocie jęczmieniem jest duże. Jednakże należy zauważyć, iż termin targów nie zawsze zbiega się z pomyślną sytuacją rynkową i zapotrzebowaniem na jęczmień. Jednocześnie fakt istnienia targów i ich wpływ na zacieśnienie bezpośrednich stosunków producentów z eksporterami lub też z browarami wykazuje, iż najlepszą formą zbytu produktów rolniczych są bezpośrednie transakcje między producentem i konsumentem, czy też przetwórcą danego produktu. Tembardziej iż zmniejsza to rozpiętość cen, płaconych przez konsumenta, a otrzymywanych przez producenta, a jednocześnie zapewnia rolnikom-producentom uzyskiwanie wyższych cen i opłacalność produkcji. O ile chodzi o czas trwania targów, to należy jeszcze zaznaczyć, iż jedną z przeszkód w ich racjonalnym zorganizowaniu jest trudne uchwycenie momentu dobrej konjunktury na rynku na dany produkt i powiązania jej ściśle z terminem zorganizowania targów.

D. W.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 24/XI ÷ 7/XII r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	24 ÷ 30/XI		1 ÷ 7/XII		Wzrost (+) lub niżka (-) %
	Pszonica				
Warszawa	19 75	19 37½	—	2 0	
Poznań	17 63	17 13	—	2 9	
Lwów	17 12½	16 68½	—	2 6	
Średnia	18 17	17 73		— 2 5	
	Żyto				
Warszawa	13 38	13 13	—	1 9	
Poznań	12 50½	12 13	—	3 0	
Lwów	13 40	13 56	+	1 1	
Średnia	13 09	12 94		— 1 2	
	Owies				
Warszawa	15 00	14 75	—	1 7	
Poznań	15 38	15 00½	—	2 5	
Lwów	14 47	14 47	—	—	
Średnia	14 95	14 74		— 1 4	
	Jęczmień browarny				
Warszawa	16 63	16 63	—	—	
Poznań	15 50	15 06	—	2 9	
Lwów	16 50	16 31	—	1 2	
Średnia	16 21	16 00		— 1 3	
	Jęczmień zwykły				
Warszawa	14 38	14 25½	—	1 0	
Poznań	13 38	13 33	—	—	
Lwów	—	—	—	—	
Średnia	13 88	13 81½		— 0 5	

— Trwający od dłuższego stosunkowo czasu zwykły ruch notowań doznał w ostatnich tygodniach osłabienia, które w okresie sprawozdawczym (od 2 do 7 grudnia) doznało zarówno pogłębienia, jak i rozszerzenia. Początek grudnia zaznaczył się przedewszystkiem spadkiem cen zbóż chlebowych, a następnie i przetworów. Obróty utrzymywały się na poziomie okresu ubiegłego, przyczem obróty były stosunkowo wyższe niż innymi zbożami. Na giełdzie warszawskiej niższe odnotowały następujące artykuły (w $\mathcal{Z}$ na 100 kg): pszenica jednolita 753 grł i zbierana 742 grł 0'25, żyto I standart 700 grł i II standart 687 grł 0'50, jęczmień o wadze 678/673 grł 649 grł i 620'5 grł 0'25, owies I standart 497 grł i I A 616 grł 0'50 oraz II standart 480 grł 0'25 i wszystkie rodzaje I gat. mąki żytniej 0'50. Natomiast na giełdzie poznańskiej niższkowały (straty — w $\mathcal{Z}$ na 100 kg): pszenica 1'00, żyto 0'50, jęczmień browarowy 0'50, owies 0'75, wszystkie gatunki i rodzaje mąki pszennej 1'75 oraz wszystkie rodzaje i gatunki mąki żytniej 0'50.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 13 308 t, w tem 4 132 t żyta (dla okresu poprzedzającego odpowiednie liczby wynosiły: 14 175 i 4 321).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w $\mathcal{Z}$ za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 753 grł 19'25 ÷ 19'75 (19'50 ÷ 20'00), — zbierana 742 grł 18'75 ÷ 19'25 (19'00 ÷ 19'50), żyto I standart 700 grł 12'75 ÷ 13'00 (13'25 ÷ 13'50), — I A standart 730 grł bez obrotów, — II standart 687 grł 12'50 ÷ 12'75 (13'00 ÷ 13'25), jęczmień browarowy 669 grł 16'25 ÷ 17'00, — o wadze 678/673 grł 14'25 ÷ 14'75 (14'50 ÷ 15'00), — o wadze 649 grł 14'00 ÷ 14'25 (14'25 ÷ 14'50), — o wadze 620'5 grł 13'75 ÷ 14'00 (14'00 ÷ 14'25), owies I standart 497 grł 14'75 ÷ 15'25 (15'25 ÷ 15'75), — I A standart 516 grł 15'25 ÷ 15'75 (15'75 ÷ 16'00), — II standart 480 grł 14'50 ÷ 15'00 (14'75 ÷ 15'25), mąka pszenna I gat. A 0 ÷ 20% 33'00 ÷ 35'00, — I gat. B 0 ÷ 45% 31'00 ÷ 33'00, — I gat. C 0 ÷ 55% 29'00 ÷ 31'00, — I gat. D 0 ÷ 60% 27'00 ÷ 29'00, — I gat. E 0 ÷ 65% 25'00 ÷ 27'00, — II gat. B 20 ÷ 65% 24'00 ÷ 26'00, — II gat. D 45 ÷ 55% 23'00 ÷ 24'00, — II gat. F 55 ÷ 65% 22'00 ÷ 23'00, — II gat. G 60 ÷ 65% 21'00 ÷ 22'00, — III gat. A 65 ÷ 70% bez obrotów (16'00 ÷ 17'00), mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 21'00 ÷ 22'00 (21'50 ÷ 22'50), — I gat. 0 ÷ 45% 21'00 ÷ 22'00 (21'50 ÷ 22'50), — I gat. 0 ÷ 55% 20'00 ÷ 21'00 (20'50 ÷ 21'50), — II gat. 45 ÷ 55% 16'00 ÷ 17'00, — razowa 0 ÷ 90% 16'00 ÷ 17'00, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 10'50 ÷ 11'00, — średnie z przemiału standartowego 9'50 ÷ 10'00, — mialkie z przemiału standartowego 9'50 ÷ 10'00, otręby żytnie z przemiału standartowego 8'50 ÷ 9'00.

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w $\mathcal{Z}$ za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 16'50 ÷ 16'75 (17'50 ÷ 17'75), żyto 11'75 ÷ 12'00 (12'25 ÷ 12'50), jęczmień 700/725 grł 13'75 ÷ 14'25, — 670/678 grł 13'25 ÷ 13'50, — browarowy 14'50 ÷ 15'50 (15'00 ÷ 16'00), owies 14'25 ÷ 15'00 (15'00 ÷ 15'75), mąka wraz z workiem: pszenna I gat. A 20% 29'00 ÷ 30'75 (30'75 ÷ 32'50), — I gat. B 45% 28'25 ÷ 28'75 (30'00 ÷ 30'50), — I gat. C 55% 27'25 ÷ 27'75 (29'00 ÷ 29'50), — I gat. D 60% 26'25 ÷ 26'75 (28'00 ÷ 28'50), — I gat. E 65% 25'25 ÷ 25'75 (27'00 ÷ 27'50), — II gat. A 20 ÷ 55% 25'00 ÷ 25'50 (26'75 ÷ 27'25), — II gat. B 20 ÷ 65% 24'50 ÷ 25'00 (26'25 ÷ 26'75), — II gat. D 45 ÷ 65% 22'25 ÷ 22'75 (24'00 ÷ 24'50) — II gat. E 55 ÷ 65% 20'25 ÷ 20'75 (22'00 ÷ 22'50), — II gat. G 60 ÷ 65% 18'75 ÷ 19'25 (20'50 ÷ 21'00), mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 19'25 ÷ 19'50 (19'75 ÷ 20'00), — I gat. 0 ÷ 45% 18'75 ÷ 19'25 (19'25 ÷ 19'75), — II gat. 0 ÷ 55% 18'00 ÷ 18'75 (18'50 ÷ 19'25), — II gat. 45 ÷ 55% 14'75 ÷ 15'75 (15'25 ÷ 16'25), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 9'25 ÷ 10'00, — grube z przemiału standartowego 10'25 ÷ 10'75, otręby żytnie z przemiału standartowego 9'25 ÷ 9'75, otręby jęczmienne 9'75 ÷ 11'00.

WARZYWA

Warszawa. — Ceny według ceduły targu warzywnego — w $\mathcal{Z}$ za 100 kg (w nawiasach podane są notowania z I połowy października, o ile różnią się od obecnych): brukiew bez notowań (4'00 ÷ 5'00), buraki 5'00 ÷ 6'00 (10'00 ÷ 14'00), cebula I gat. 19'00 ÷ 21'00 (9'00 ÷ 10'00), — II gat. 14'00 ÷ 16'00 (7'50 ÷ 8'50), chrzan 50'00 ÷ 60'00 (45'00 ÷ 55'00), fasola zielona bez notowań (20'00 ÷ 30'00), — żółta bez notowań (30'00 ÷ 40'00), cykorja 65'00 ÷ 75'00 (70'00 ÷ 100'00), — II gat. bez notowań (40'00 ÷ 50'00), kapusta biała 3'00 ÷ 3'50 (2'75 ÷ 3'50), — czerwona bez notowań,

— włoska bez notowań, — brukselska 20'00 ÷ 25'00 (30'00 ÷ 40'00), — kwaszona 10'00 ÷ 11'00 (bez notowań), marchew 2'50 ÷ 3'00 (bez notowań), pomidory szklarniowe (za 10 kg) I gat. 15'00 ÷ 17'00, — II gat. 7'50 ÷ 9'00, pietruszka bez notowań (65'00 ÷ 75'00), rabarbar I gat. 25'00 ÷ 30'00, — II gat. bez notowań, selery 9'00 ÷ 12'00 (bez notowań), szparagi I gat. bez notowań, — II gat. bez notowań, — III gat. bez notowań, szpinak 10'00 ÷ 15'00 (7'00 ÷ 10'00), ziemniaki młode 6'00 ÷ 7'00 (5'00 ÷ 5'50); za 100 pęczków lub 100 sztuk: buraki I gat. bez notowań (5'00 ÷ 7'00), kalafjory I gat. 25'00 ÷ 30'00 (16'00 ÷ 20'00), — II gat. 15'20 ÷ 20'00 (7'00 ÷ 10'00), — III gat. 6'00 ÷ 8'00 (3'00 ÷ 4'00), kapusta biała 7'00 ÷ 10'00 (6'00 ÷ 8'50), — II gat. bez notowań, — czerwona 7'00 ÷ 10'00 (8'00 ÷ 10'00), — włoska 7'00 ÷ 10'00 (7'00 ÷ 9'00), majeranek 8'00 ÷ 10'00 (bez notowań), ogórki I gat. 8'00 ÷ 10'00, — II gat. 4'50 ÷ 6'50, marchew młoda 5'00 ÷ 7'00, pietruszka młoda 7'00 ÷ 10'00, porv 15'00 ÷ 20'00 (10'00 ÷ 15'00), szczypior 20'00 ÷ 25'00 (5'00 ÷ 7'00), salata gruntowa bez notowań (2'50 ÷ 3'50).

BYDŁO I MIĘSO

— W listopadzie na rynku krajowym bydła i mięsa — w porównaniu z poprzednim miesiącem większych zmian nie było, poza nieznacznym osłabieniem tendencji dla trzody chlewnej. Nagół kształtowanie się cen było pomyślne. Zniżka cen trzody, która zaznaczyła się w całym kraju, nosi charakter przejściowy i została prawdopodobnie wywołana nieco większą podażą trzody w tym okresie, zanim eksport łań do Niemiec wszedł na realne i unormowane tory. Dążeniem organizacji eksportowych polskich jest zakupywanie trzody chlewnej, przeznaczanej na eksport do Niemiec, z okręgów dotychczas biernych eksportowo, t. j. z województw wschodnich. Województwa te, pomimo dłuższego zastoju w hodowli nierogaczonej, wykazały — według ostatniego spisu statystycznego — dość znaczny wzrost pogłowia trzody, w przeciwieństwie do innych obszarów kraju.

Warszawa. — Giełda Mięsna notowała w dn. 3/XII — w $\mathcal{Z}$ za 100 kg żywej wagi loco Warszawa: woły młode tuczone 70 ÷ 72, młode mięste 60 ÷ 66, stare tucze 50 ÷ 54, karmione 50 ÷ 58, buhaje młode tuczone 70, mięsiste 60 ÷ 66, starsze tucze 59 ÷ 69, karmne 50 ÷ 56, krowy oddojone tucze wszelkiego wieku 64 ÷ 69, krowy mięsiste 60 ÷ 66, bukatv karmne 50 ÷ 56, bydło chude bez różnicy gatunku i wieku 35 ÷ 48, jałowice karmne 50, cielęta odżywione 80, mięsiste 70 ÷ 75, świnię słoninowe od 150 kg wwyż 90 ÷ 102, — 130 ÷ 150 kg 80 ÷ 90, mięsne powyżej 110 kg 68 ÷ 80.

Poznań. — Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowań Cen na Targowisku Miejskiem — w $\mathcal{Z}$ za 100 kg żywej wagi (ceny loco targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi): woły mięsiste tucz. do 3 lat 52 ÷ 58, — starsze 46 ÷ 50, miernie odżywione 38 ÷ 44, buhaje tuczone mięsiste 48 ÷ 50, nietuczone (dobrze odżywiane) 44 ÷ 46, miernie odżywiane 38 ÷ 40, krowy wytuczone pełnomięsiste 60 ÷ 64, tuczone mięsiste 48 ÷ 54, nietuczone, dobrze odżywiane 30 ÷ 36, miernie odżywiane 16 ÷ 20, jałowice tuczone mięsiste 52 ÷ 58, nietuczone dobrze odżywiane 46 ÷ 50, miernie odżywiane 38 ÷ 44, młodzież dobrze odżyw. 38 ÷ 42, miernie odżywiane 34 ÷ 36; cielęta najprzedniejsze wytuczone 60 ÷ 66, tuczone 56 ÷ 58, dobrze odżywiane 50 ÷ 54, miernie odżywiane 40 ÷ 46, owce 60 ÷ 64, świnię pełnomięsiste 120 ÷ 150 kg żywej wagi 98 ÷ 102, — 100 ÷ 120 kg żywej wagi 90 ÷ 94, — 80 ÷ 120 kg żywej wagi 84 ÷ 88, mięsiste świnię ponad 80 kg 74 ÷ 82, maciory i późne kastraty 76 ÷ 90. Przebieg targu spokojny.

MASŁO

— Na krajowym rynku masłarskim w listopadzie nastąpiło uspokojenie ze zniżkowem kształtowaniem się tendencji. W związku z powyższem notowania masła na obszarze całego kraju zostały nieco obniżone z wyjątkiem okręgów szczególnie czynnych eksportowo, jak np. Poznań. W końcu miesiąca tendencja rynkowa nieco wzmożniła się, przyczem w Katowicach i na Śląsku ujawniła się znaczna rozpiętość notowań cen — głównie wskutek dużej podaży masła, niewiadomego bliżej pochodzenia, przeważnie nieodpowiadającego jakościowo pierwszemu gatunkowi. Prawdopodobnie chodzi tu o wyprzedz masła z chłodni, nagromadzonego uprzednio w celach spekulacyjnych. Zniżkowa tendencja cen masła w listopadzie tłumaczy się przejściowem osłabieniem rynków zagranicznych i stosunkowo dużą produkcją nabiału wskutek łagodnych warunków atmosferycznych.

Warszawa. — Hurtowe notowania masła w/g Komisji Nabiałowej — w $\mathcal{Z}$ za 1 kg, obowiązujące od dn. 20/XI: wyborowe w drobnem opakowaniu firmowem 3'00, wyborowe w drobnem opakowaniu po 1/8 kg 3'10, bez opakowania I gat. 2'90,

deserowe II gat. 2'60, solone mleczarskie 2'40, osełkowe wiejskie 2'20. Ceny masła zniżkowały o gr 10 na 1 kg.

Poznań. — Ceny hurtowe masła mleczarskiego ze śmietany pasteryzowanej franco stacja załadowcza w/g notowań Związku Gospodarczego Spółdzielni Mleczarskich z dn. 22/XI — w zł za 1 kg: wyborowe I gat. 3'20, — II gat. 3'10, — III gat. 3'00. Tendencja utrzymana.

Katowice. — Notowania masła w/g Komisji Notowań Cen Nabitau z dn. 26/XI — w zł za 1 kg w hurcie: I gat. 3'05 ÷ 3'35, II gat. deserowe 2'70 ÷ 3'00, wiejskie poznańskie 2'60. Tendencja nieco mocniejsza.

JAJA

— Pomyślna sytuacja na krajowym rynku jajczarskim w październiku — utrzymywała się z małymi wahaniami przez cały listopad. Przejściowe osłabienie tendencji rynkowej dało się zaobserwować w połowie okresu sprawozdawczego wskutek pewnych trudności wywozowych. Ponadto, co pewien czas, rzucały na rynek jaja wapnowane i z chłodni obniżały ogólny poziom notowań. Naogół sytuacja rynku jajczarskiego kształtowała się pomyślnie i w związku z coraz większym spadkiem produkcji oraz zbliżającym się okresem wzmożonego zapotrzebowania świątecznego — należy spodziewać się dalszego wzmocnienia się rynku.

Warszawa. — Notowania jaj w/g Związku Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich z dn. 27/XI — w zł za skrzynię à 1 440 szt. loco skład odbiorcy: świeże zależnie od jakości towaru 125 ÷ 130. Tendencja spokojna. Towar gwarantowanej jakości i świeżości nadal poszukiwany i osiąga ceny wyższe.

Lwów. — Notowania jaj w/g Małopolskiego Związku Mleczarskiego z dn. 26/XI — w zł za skrzynię à 1 440 szt. loco odbiorca: prześwietlane 115 ÷ 118.

Katowice. — Notowania jaj w/g Małopolskiego Związku Mleczarskiego z dn. 26/XI — w zł za skrzynię à 1 440 szt. loco odbiorca: oryginalne 120.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 2 do 7 grudnia 1935 r.

Rynek akcyjny w okresie sprawozdawczym cechowała wybitnie niejednorodna tendencja oraz nadal ograniczone obroty; zaznaczyć należy, że kursy niektórych akcji niezbyt poważnie ale za to często fluktuowały. Akcje Banku Polskiego przez

cały okres zwykowały, stanowiąc — zresztą, jak zwykle — najbardziej poszukiwany papier; okres sprawozdawczy zamknęły one zyskiem zł 0'75. Akcje: Warszawskiego Tow. Fabryk Cukru i Warszawskiego Tow. Kopalń Węgla — zamknęły okres na zero; transakcje temi akcjami, a szczególnie węglowymi — były nad wyraz skromne. Akcje Lilpopa — przy jednostajnie słabej tendencji — straciły zł 0'75, podobnie jak i akcje Starachowic, których strata kursowa wyniosła zł 0'25. Zwykowały natomiast — w ostatnich czasach coraz chętniej nabywane — akcje Ostrowca (o zł 0'50).

Z giełd prowincjonalnych — najbardziej ruchliwa była lwowska, na której drobne lecz liczne transakcje zawierane były szeregiem akcji. Giełda krakowska pozostawała bez notowań akcji, na giełdzie poznańskiej obracano akcjami Banku Polskiego po kursie utrzymanym.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
w zł za akcję				
Bank Polski	zł 100	96'50	95'75	96'00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	33'75	33'25	33'75
Warsz. T-wo Kopalń Węgla	zł 100	.	.	14'50
Lilpop	zł 25	7'50	7'25	7'25
Ostrowiec	zł 50	19'50	18'50	19'50
Starachowice	zł 100	31'75	31'25	31'75
Haberbusch i Schiele	zł 100	.	.	33'00

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 96'00 — 95'00, Chodorów 102 00 — 101'00 (103'25 — 103'00), Oikos 26'00, Zieleniewski 12 00.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł: Bank Polski 95'00.

CLA ORAZ REGULAMENTACJA

WSTRZYMANIE WYDAWANIA ZAŚWIADCZEŃ WYWOZOWYCH NA WYWÓZ PRODUKTÓW ROŚLINNYCH DO NIEMIEC. — W „Dz. Urz. Min. Skarbu”

Nr. 33, poz. 750 został ogłoszony okólnik w sprawie wystawiania kwitów wywozowych przy wywozie zbóż, strączkowych, nasion oleistych, produktów przemiału, grochu polerowanego, siodu oraz lnu czesanego i trzpanego. Okólnik ten wyjaśnia, iż przy wywozie wyszczególnionych powyżej produktów roślinnych do Niemiec nie należy wystawiać kwitu wywozowego na otrzymanie zwrotu cla — jeżeli przy zgłoszeniu do odprawy celnej wywozowej strona przedstawi świadectwo rozrachunkowe na wywóz do Rzeszy Niemieckiej w/g wzoru Nr. 2, załączonego do obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 18/XI („Dz. Urz. Min. Skarbu” Nr. 32, poz. 718) w sprawie specjalnej kontroli obrotu towarowego polsko-niemieckiego, chociażby równocześnie przedstawiła zaświadczenie eksportowe w/g wzoru Nr. 1, stanowiące załącznik do rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 27/X 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 97, poz. 891).

Omawiany okólnik pozostaje w ścisłym związku z zawartą w dn. 4/XI r. b. umową handlową polsko-niemiecką, a ogłoszenie go zostało spowodowane tem, iż Niemcy płacą za importowane artykuły roślinne przeważnie ceny światowe, ponieważ jednak zależy im na dokonywaniu zakupów w krajach, z którymi prowadzą obrót handlowy — zachodzi nawet możliwość uzyskiwania cen wyższych na rynkach niemieckich za nasze artykuły od cen światowych z potrąceniem zwrotu cla.

Zarządzenie niniejsze może być w każdej chwili cofnięte, a to w wypadkach: zwiększonej podaży na rynku wewnętrznym, gdy zajdzie konieczność usunięcia nadwyżek zagranicę, bo wtedy

opłaci się wywieźć większe ilości zboża po cenach światowych przy zwrocie cla, oraz niewkorzystania kwot kontyngentowych — gdy zajdą trudności przy uzyskaniu cen, wyższych od światowych. W transportach taniowych lub w obrocie kompensacyjnym prywatnym, w razie niewydania świadectwa rozrachunkowego zwrot cla będzie stosowany.

Związek Eksporterów Zboża w Poznaniu na umowy sprzedażne do Rzeszy Niemieckiej nie będzie wydawał zaświadczeń, upoważniających do zwrotu cla, podobnie zresztą jak i izby przemysłowo-handlowe, upoważnione do wydawania zaświadczeń wywozowych na len czesany i trzpany.

Postanowienia omawianego okólnika mają moc obowiązującą aż do odwołania. W wypadkach, gdy przy zgłoszeniu celnem strona przedstawi jednocześnie świadectwo rozrachunkowe na wywóz do Rzeszy Niemieckiej oraz zaświadczenie eksportowe, uprawnienie do zwrotu cla — będzie o tem zawiadomione Ministerstwo Skarbu, gdyż jest to w praktyce niemożliwe, by jednocześnie można było otrzymać oba zaświadczenia.

H. H.

OGRODICZENIA OBROTU TOWAROWEGO Z WŁOCHAMI ORAZ POSIADŁOŚCIAMI WŁOSKIMI. —

W związku z postanowieniem § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 13/XI 1935 r. o zakazie przewozu towarów, pochodzących i przechodzących z Włoch i posiadłości włoskich, Min. Skarbu okólnikiem z dn. 9/XII 1935 r. N.D IV 34/670/3/35 wyjaśniło, że za towary, przychodzące z Włoch, a tem samem podlegające zakazowi przywozu w rozumieniu wymienionego rozporządzenia, nie należy uważać towarów, przywożonych tranzytem przez Włochy, t. zn. takich towarów, które tylko

przechodzą przez włoskie terytorium bez przeładowania lub z przeładowaniem, albo które chociaż podczas przewozu znajdowały się przejściowo na przechowaniu na włoskim terytorium, lecz nie weszły tam do wolnego obrotu. Jeżeli przeładowanie we Włoszech jest połączone ze zmianą dokumentu przewozowego, transport powinien być zaopatrzonej w świadectwo pochodzenia, stwierdzające niewłoskie pochodzenie towaru, a nadto w zaświadczenie o przeładowaniu lub przechowaniu towaru na terytorium włoskim i niewiejsia tam tegoż towaru do wolnego obrotu.

PRZETWORY ODURZAJĄCE, PODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM PRZYWOZOWYM.—Okólnikiem z dn. 16/XI 1935 r. Nr. D.IV 30369/2/35 Min. Skarbu ogłosiło wykaz przetworów, zawierających substancje odurzające, wymienione w § 24 III ust. 5 przepisów wykonawczych do prawa celnego. Przywóz i odprawa celna przetworów, objętych tym wykazem, może odbywać się tylko za każdorazowym pozwoleniem Ministrów: Opieki Społecznej i Skarbu — na warunkach, zastrzeżonych w wydawanych pozwoleniach („*Mon. Polski*” Nr. 274/35).

WYJAŚNIENIA TARYFOWE.— Ministerstwo Skarbu ogłosiło następujące wyjaśnienia do poszczególnych pozycji taryfy celnej przywózowej:

Do poz. 1107 t. a. r. c. e. l. n.—Wyłączniki automatyczne marki „Elfa” i t. p., używane w instalacjach elektrycznych zamiast bezpieczników topikowych, podlegają odprawie celnej w/g poz. 1107 p. 2 lit. odpowiednia tar. celn. jako wyłączniki samoczynne. Wyłączniki te są wykonywane w formie, nadającej się do wkręcania w zwykłe gniazda bezpiecznikowe, względnie są przystosowane do umocowania na tablicy rozdzielczej.

Do poz. 1168 t. a. r. c. e. l. n.— Tak zwane „wężyki” do przyrządów migawkowych do obiektów fotograficznych podlegają

odprawie celnej w/g poz. 1168 p. 6 tar. celn., jako stanowiące część składową przyrządów migawkowych.

Do poz. 492, 500, 510 i 530 t. a. r. c. e. l. n.— 1) Skóry świńskie surowe, niepozabawione szczeciny (włosia), podlegają ocłeniu w/g poz. 492 tar. celn.

2) Skóry świńskie wyprawione czernione, barwione, z wyciętym deseniem podlegają ocłeniu w/g poz. 500 tar. celn.

3) Skóry świńskie lakierowane, brązowane, srebrzone, złoczone, malowane i t. p. podlegają ocłeniu w/g poz. 510 tar. celn.

4) Skóry reniferowe i sarnie, surowe, niepozabawione włosia, stanowiące surowiec do wyrobu skór futrzanych, podlegają ocłeniu w/g poz. 530 p. 1 tar. celn.

5) Skóry reniferowe i sarnie, surowe, posiadające włosie zniszczone (np. przez wystrzyżenie włosia na grzbiecie lub częściowe wypadnięcie włosia wskutek choroby zwierzęcia), nie nadające się w takim stanie do wyprawy na skóry futrzane, podlegają ocłeniu w/g poz. 492 tar. celn.

Do poz. 1083 t. a. r. c. e. l. n.—Pozycja 1071 p. 2 i 3 tar. celn. obejmuje maszyny graficzne (czwli drukarskie) tylko takie, które służą bezpośrednio do drukowania. Wszelkiego rodzaju maszyny i aparaty, które pośrednio mają związek z przemysłem graficznym, jednak nie są przeznaczone bezpośrednio do drukowania, podlegają ocłeniu w/g odpowiednich pozycji taryfy celnej, w zależności od rodzaju pracy, wykonywanej przez taką maszynę lub aparat. Do takiej kategorii pomocniczych i pośrednio tylko związanych z przemysłem graficznym aparatów zalicza się m. in. aparat do odlewu płyt stereotypowych, który z przytoczonych względów podlega ocłeniu w/g poz. 1083 punkt odpowiedni tar. celn., obejmującej wszelkiego rodzaju aparaty osobno niewymienione.

DWA PROTOKÓŁY POLSKO-GDAŃSKIE — p. str. 1591.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

ZMIANY W TARYFACH TOWAROWYCH P. K. P. — W „*Dz. Tar. i Zarz. Kolej.*” Nr. Nr. 44 i 45 ogłoszone zostały m. in. następujące zmiany do taryf towarowych wewnętrznych P. K. P.

Z dniem 15/XII r. b. weszła w życie zniżka taryfy kolejowej na przewóz cukru w obrocie wewnętrznym od i do wszystkich stacyj P. K. P. w wysokości 14% obowiązujących ostatnio opłat. Zniżka objęła wszystkie gatunki cukru, wymienione w taryfie wyjątkowej G 9 (Tar. Tow. Cz. II/1b), a mianowicie: cukier buraczany surowy, żółty, kryształ biały i mączkę, dalej cukier rafinowany, jak: głowy, krawki, płyty, kostki wszelkie, puder i cukier lodowaty, prócz tego sok buraczany, ulepy i syrop rafinowany, cukier owocowy, mleczny, słodowy oraz inne osobno niewymienione rodzaje cukru. Zniżka taryf pozostaje w związku z przeprowadzoną równocześnie przez przemysł cukrowniczy obniżką ceny cukru do poziomu $\text{zł } 1$ za kg w sprzedaży detalicznej. Należy nadmienić, iż udział kosztów przewozu w cenie sprzedażnej cukru jest naogół nieznaczny i wynosi — po ostatnich obniżkach ceny i taryfy kolejowej — przy odległości przewozu 300 km — 5,7%.

Dalej, obniżono o 20% taryfę na dowóz koksu węglowego, brykietów z koksu i miału koksowego do stacji Wierzbnik w związku z uruchomieniem tam wielkiego pieca. Warunkiem stosowania zniżki taryfowej jest nadawanie przesyłek przez koksownię, adresowanie zaś do huty żelaznej.

Uregulowano taryfy wyjątkowe na przewóz kamieni bu-

dowlanych przez obniżkę z dniem 1/I 1936 r. opłat przewozowych na kamień polny oraz tłuczeń, szuter, grys i miał oraz równocześnie nieznaczną podwyżkę opłat na kamień budowlany w kształcie bloków i płyt nieobrobionych i obrobionych. Zmiana ta okazała się konieczna dla przywrócenia pewnej równowagi opłat przewozowych w stosunku do wartości poszczególnych gatunków kamienia. Naskutek bowiem przeprowadzonej w r. ub. wydatnej obniżki taryfy na kamień budowlany w kształcie bloków i płyt nieobrobionych i obrobionych (poz. 217ab klasyfikacji towarów) w granicach do 60% — wytworzyła się sytuacja, iż naitańsze gatunki kamienia, jak: tłuczeń, szuter, grys oraz kamień polny, przewożone przez prywatnych przedsiębiorców budowlanych, opłacały wyższe stawki taryfowe (tar. K 3), niż wymienione bloki i płyty (aneks k 3b). Należało przebudować układ w ten sposób, aby opłaty przewozowe odpowiadały stosunkowi cen. W ten sposób kamień obrobiony otrzymał wyższe stawki, mniej więcej na poziomie taryfy K 3 z silniejszą regresją opłat na dalsze odległości, tłuczeń zaś i kamień polny — opłaty niższe o ok. 20%. W pierwszym i w drugim wypadku opłaty przewozowe kształtują się znacznie niżej kosztów własnych kolei, podobnie zresztą, jak i przy przewozie innych tanich i masowych artykułów budowlanych.

Pozatem włączono nasiona esparcety do taryf wyjątkowych B 3 i PB 4, obowiązujących na eksport nasion buraków cukrowych zagranicę i przez porty polskie.

S. P.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

PROJEKT AUTONOMII PORTU W GDYNI.—Rada Interesantów Portu Gdynińskiego, będąca zrzeszeniem związków firm, pracujących w porcie, złożyła na posiedzeniu Tymczasowej Rady Portu opracowany przez gdyńskie sfery gospodarcze projekt autonomii portu.

W głównych zarysach projekt R I P, przewiduje wyodrębnienie portu z administracji państwowej i powierzenie go samoistnej jednostce prawnej, przyczem zwierzchność i nadzór nad działalnością tej jednostki sprawowałby Minister Przemysłu i Handlu. Władze portu miałyby się składać z Rady Portu, Zarządu i Dyrekcji. Rada Portu składałaby się z 26 członków, w czem 8 przed-

stawicieli najbardziej zainteresowanych organów administracji państwowej (Dyrektor Urzędu Morskiego, Naczelnik Urzędu Rybackiego, przedstawiciele Ministerstw: Skarbu, Komunikacji, Spraw Wojskowych, Opieki Społecznej oraz Poczty i Telegrafów, wreszcie Komisarz Rządu wzgl. Prezydent m. Gdyni), dalej 6 przedstawicieli izb przemysłowo-handlowych, 6 przedstawicieli Rady Interesantów Portu Gdynińskiego i również 6 członków z nominacji, powołanych przez Ministra Przemysłu i Handlu ze sfer gospodarczych kraju, związanych z pracą portu. Zarząd Portu — zgodnie z projektem — składałby się z 6 członków. Prezesa Rady i Zarządu oraz Dyrektora Portu mianowałby Minister Przemysłu i Handlu.

Do Zarządu jako członkowie stali z tytułu stanowiska wchodził: Dyrektor Urzędu Morskiego, przedstawiciel Min. Komunikacji i Komisarz lub Prezydent m. Gdyni, przewidywani są pozatem przedstawiciele kół gospodarczych.

Zaznaczyć należy, iż projekt R. I. P. wysuwa przekazanie przez Skarb Państwa na własność portu wszystkich terenów portowych oraz nieruchomości, wówczas gdy czynniki miarodajne przewidują jedynie użytkowanie i zarząd przez przyszły autonomiczny port powierzonym mu majątkiem Skarbu.

WYCIECZKA NIEMIECKICH AKADEMİKÓW Z KRÓLEWCA. — W pierwszych dniach grudnia w Gdyni i Gdańsku bawiła wycieczka słuchaczy Seminarjum Badań Zagadnień Gospodarczych Europy Wschodniej przy Uniwersytecie w Królewcu, w liczbie 40 osób. Uczestnicy wycieczki w czasie pobytu w Gdyni zwiedzili szczegółowo port, a następnie wysłuchali w Urzędzie Morskim krótkiego referatu o powstaniu i budowie portu, wygłoszonego przez Dyrektora Urzędu Inż. Łęgowskiego.

OBCHÓD 15-LECIA PAŃSTWOWEJ SZKOŁY MORSKIEJ. — W dn. 8 b. m. Państwowa Szkoła Morska w Gdyni obchodziła 15-lecie swego istnienia. Na uroczystości, związane z obchodem tej rocznicy, przybył do Gdyni szereg gości z Warszawy, z P. Dyrektorem Dep. Morskiego Mozdżeńskim i P. Naczelnikiem Wydziału Żeglugowego T. Ocioszyńskim na czele.

Uroczystość rozpoczęta została nabożeństwem, po którym odbyła się w głównej auli akademja, poświęcona historii Szkoły oraz jej dorobkowi. Obszerne przemówienie wygłosił Dyrektor Szkoły Kmdr. A. Mohuczy, który zaznaczył, iż w okresie 15 lat istnienia Szkoły 326 jej wychowanków uzyskało dyplomy (186 w wydziale nawigacyjnym i 140 w wydziale mechanicznym). O dokonywanej przez Szkołę selekcji świadczy fakt, iż w okresie tym do Szkoły zgłosiło się 1743 kandydatów, z których po badaniu lekarskim i egzaminach wstępnych przyjęto 843.

Z wychowanków szkoły, który uzyskali dyplomy — 184 pracuje na polskich statkach handlowych, z której to liczby 12 zajmuje stanowisko kapitanów, 15 zaś — pierwszych mechaników. Szereg innych absolwentów pracuje w zarządach firm żeglugowych lub w instytucjach pokrewnych, część jest w wojsku, o 64 brak informacji, 8 zaś zmarło.

Po przemówieniu Dyrektora Szkoły, głoszą zabrali kolejno przedstawiciele władz centralnych i lokalnych oraz instytucji społecznych, poczem nastąpiła część koncertowa akademji, a na zakończenie Kpt. Kosko opowiedział fragmenty podróży „Daru Pomorza” dookoła świata.

RYNEK FRACHTOWY. — Na rynku La Platy w tygodniu sprawozdawczym notowano dość ograniczone zainteresowanie tonnażem; ogółem zakontraktowano pod zboże 13 statków o łącznym tonnażu 82050 t, z czego 1 statek 7 tys. t do Japonji po stawce sh 16/6 na grudzień.

W portach północno-amerykańskich kontraktowano tonnaż pod złom do Anglji po sh 14/- ÷ 15/- zależnie od pojemności, oraz do Włoch po \$ 5'15 ÷ 5'20 do Genui na grudzień. W wywozie cukru z Kuby notowano słaby ruch pomimo pogłosek o poważnych zakupach, uskuteczniionych przez Anglję; stawki frachtowe miały tendencję zniżkową. W Montreal zamknięto sezon nawigacyjny; w ciągu tygodnia ostatniego zafrachtowano jedynie 2 statki po stawce sh 2/- i 2/1½ do Antwerplji. Spodziewany ruch w portach północnego Pacyfiku zawiódł i był bardzo ograniczony zarówno w wywozie zboża, jak i w innych działach.

Na rynkach Dalekiego Wschodu ruch był słaby, tendencja jednakże panowała mocna. Z portu Dalny płacono sh 26/6 za częściowe ładunki soi do kontynentu, w Burmie rozpoczęto kontraktowanie tonnażu pod ryż z nowych zbiorów na podstawie stawki zasadniczej sh 23/9 do Holandji na luty. Z Marmagoa frachtowano rudę do kontynentu po sh 20/- na styczeń, a z wybrzeża Madras ziarno palmowe do portów morza Śródziemnego, Anglji i kontynentu na grudzień/styczeń po sh 26/6. Rynki australijskie wykazywały słabe ożywienie, zafrachtowano jedynie 3 statki po ustalonych stawkach minimalnych.

Prawie kompletny zastój panował w wywozie zboża na rynku dunajskim i w portach czarnomorskich Z. S. R. R., gdzie ruch ograniczył się jedynie do nielicznych ładunków rudy z Poti do Stanów Zjedn. po sh 13/-, żelaza laneo z Mikołajowa do Japonji po sh 17/3 oraz węgla z Mikołajowa lub Teodozji do Bordeaux lub Rouen po sh 10/- przy ładunku w grudniu.

DWA PROTOKÓŁY POLSKO-GDAŃSKIE — p. str. 1591.

POCZTA I TELEGRAF

WPŁYWY I ROZCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA „POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON” W PAŹDZ’ERNIKU 1935 R. przedstawiały się, jak następują (w zł):

	Wpływy	Rozchody
Dyrekcje okr. poczt i telegrafów	2 719 70	694 267 18
Urzędy pocztowo-telegraficzne i telefoniczne	14 380 349 52	15 126 228 13
Radjotelegraf	429 441 61	166 607 54
Państwowy Instytut Telekom.	1 426 98	78 224 50
Główny Skład Materij. Pocz.	55 00	68 874 44
Główna Składnica Materiałów Teletechnicznych	92 02	15 674 03
Izba Kontroli Rachunkowej P. i T.	220 40	95 618 41
Emerytury	10 531 71	1 528 726 48
Długi i gwarancje	—	1 357 849 20
Przelew z tytułu państw. podatku doch. i opłat emeryt.	—	105 416 00
Razem:	14 824 836 94	19 237 4 5 89

Nadwyżka rozchodów nad wpływami z Państwowego Przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” w październiku 1935 r. wyniosła zł 4 412 648 95; była ona spowodowana wypłaceniem w październiku poborów za październik i listopad.

Niezależnie od tego dochody i wydatki Zarządu, wykonywane przez Ministerstwo Poczty i Telegrafów, stanowiły: zł 258 02 w dochodach i zł 112 174 24 w wydatkach.

Wpływy urzędów pocztowo-telegraficznych obejmują m. in. dochód z następujących opłat (w zł):

Pocztowe	8 969 570 25
Telegraficzne	521 717 40
Telefoniczne	3 905 512 74

Dochody z radjotelegrafu składają się głównie z opłat radio-telegraficznych w kwocie zł 153 438 17 oraz z opłat radiofonicznych w kwocie zł 269 035 29.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

DEKRETY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Zmiana rozporządzenia o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych — dekret z dn. 10/XII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 90/1935, poz. 575).

Zmiana rozporządzenia o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych — dekret z dn. 10/XII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 90/1935, poz. 576).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA:

Uregulowanie cen wytworów hutniczych na rynku krajowym — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 4/XII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 89/1935, poz. 565).

ZARZĄDZENIE MINISTRA:

Nadanie koncesji na budowę i eksploatację kolei linowej użytku publicznego z Zakopanego (Kuźnice) na Kasprowy Wierch w Tatrach — zarząd. Ministra Komunikacji z dn. 3/XII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 90/1935, poz. 578).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

- 19 grudnia:
— „**Słański Bank Eskontowy**”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Bielsku, 3 Maja 23.
- 22 grudnia:
— „**Wieluński Przemysł Drzewny i Budowl.**”, S. A. — o g. 14 w lok. S-ki w Wieluniu, Częstochowska 19.
- 27 grudnia:
— „**S-té Belgo-Polonaise de Force et de Traction Electr. „Sobelpol”**”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Brukseli, 168 rue Royale.
- 8 grudnia:
— „**R. Barciński**”, S. A. w Poznaniu — o g. 12 w lok. S-ki, Składowa 13/18.
— „**B-cia Szajn**”, S. A. w Będzinie — o g. 18 w lok. S-ki.
— „**Filharmonja Warszawska**”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Jasna 5.
- 29 grudnia:
— „**Zakł. Leczn. „Pod Piastem**”, S. A. w Inowrocławiu — o g. 11 w W-wie, Widok 23 m. 3.

- „**Akc. T-wo Kurlandzkiej Olejarni w Wilnie**” — o g. 14 w lok. S-ki, Słowackiego 28 m. 3.
- 30 grudnia:
— „**S. A. Przem.-Leśna „Las**” — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, pl. Żel. Bramy 1.
— „**T-wo Przem.-Leśn. „Listwin-Ludwipol**”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Polna 64 m. 14.
— „**Łódzkie Zakł. Przem.-Leśne**”, S. A. — o g. 17 w kanc. Not. Okszy-Strzeleckiego w Łodzi, Pomorska 21.
— „**Młyny i Tartaki Wągrowieckie**”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Wągrowcu.
— „**Cukrownia i Rafin. „Nielew**”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 17 m. 22.
- 31 grudnia:
— „**Przem. Gum. „Ardal**”, S. A. — o g. 12 w kanc. Not. A. Szymańskiego w W-wie, Senatorska 19.
- 4 stycznia:
— „**Warsz. Młyn Parowy**”, S. A. — o godz. 12 w lok. S-ki w W-wie, Objazdowa 2.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ZAPOBIEŻENIE PODWÓJNEMU OPODATKOWANIU W STOSUNKACH MIĘDZY POLSKĄ A NIEMCAMI. — Z uwagi na zasadę wzajemności, stosowaną przez Niemcy — Min. Skarbu okólnikiem z dn. 6/XII 1935 r. L. D. V 26742/1/35 poleciło stosować aż do odwołania przepisy art. 4 ustawy o państwowym podatku dochodowym do osób fizycznych, które na obszarze Państwa Niemieckiego osiągają dochody ze źródeł, w tym artykuły wymienionych, z wyjątkiem dochodów z tanjtem, otrzymanych przed dniem 1.I 1936 r., i do tych osób, które na obszarze Polski zamieszkują lub przebywają dłużej niż rok.

Zarządzenie niniejsze ma zastosowanie po raz pierwszy do wymiarów podatku dochodowego na rok podatkowy 1936. Wymiary zatem, które dokonane zostały niezgodnie z tem zarządzeniem, winny ulec rewizji na wniosek zainteresowanych płatników.

ULGI PODATKOWE DLA FERM, HODUJĄCYCH ZWIERZĘTA FUTERKOWE. — Min. Skarbu — na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym — okólnikiem z dn. 22/XI 1935 r. L. D. V 37417/4/35 zwolniło do dn. 31/XII 1936 r. od obowiązku opłacania państwowego podatku przemysłowego (zarówno w formie świadectwa przemysłowego, jak i w postaci podatku od obrotu) następujące fermy, hodujące zwierzęta futerkowe: 1) Zbiczno (pow. brednicki) — hodowla lisów srebrzystych i nerek, 2) Czekanowo (pow. brednicki) — hodowla lisów srebrzystych i nerek, 3) Pawłowice (pow. Złotniki) — hodowla lisów srebrzystych i nutrji, 4) Witkowizna (pow. mińsko-mazowiecki) — hodowla lisów srebrzystych i szopów, 5) Korczew nad Bugiem — hodowla lisów srebrzystych, 6) Krasnobród (woj. lubelskie) — hodowla lisów srebrzystych, 7) Narocz (pow. postawski) — hodowla lisów srebrzystych i szopów, 8) Serwecz (pow. wilejski) — hodowla lisów srebrzystych i nerek, 9) hodowlę nutrji w Pałędziu, 10) hodowlę szopów w Kliszowie (pow. pińczowski). Powyższa ulga udzielana będzie z urzędu (bez obowiązku składania indywidualnych podań).

LEKARSKIE PRACOWNIE CHEMICZNO-BAKTERJOLOGICZNE. — Min. Skarbu okólnikiem z dn. 22/XI 1935 r. L. D. V 32353/4/35 wyjaśniło, że prowadzone przez lekarzy pracownie chemiczno-bakterjologiczne, nieprodukujące preparatów na sprzedaż, a służące wyłącznie do wykonywania analiz dla ustalenia diagnozy lub skontrolowania wyników leczenia, nie stanowią zakładu handlowego w rozumieniu art. 11 ustawy o państwowym podatku przemysłowym oraz § 93 rozporządzenia wykonawczego do tejże ustawy. Wykonywane w tych pracowniach badania, chociażby przy udziale najemnego personelu pomocniczego lub dla osób, skierowanych przez innych lekarzy,

należy uważać za wykonywanie wolnego samodzielnego zajęcia zawodowego lekarza.

ULGI W PODATKU PRZEMYSŁOWYM NA ROK 1936 DLA KSIĘGARNI KOLEJOWYCH „RUCH”. — Z uwagi na specjalny charakter przedsiębiorstwa, posiadającego szeroko rozgałęzione agendy-oddziały w Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Krakowie i Lwowie, administrujące kioskami, rozrzuconymi na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzącymi drobną sprzedaż czasopism, książek, pocztówek, materiałów piśmiennych i wyrobów tytoniowych na stacjach P. K. P., na kolejach dojazdowych i elektrycznych, w uzdrowiskach, w poczekalniach kolejowych i na ulicach Warszawy — Min. Skarbu, na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, okólnikiem z dn. 22/XI 1935 r. L. D. V 37190/4/35 zezwoliło na nabywanie dla kiosków na 1936 — na imię sprzedawców T-wa „Ruch” bez składania podań świadectw przemysłowych na specjalnych ulgowych warunkach, określonych w omawianym okólniku.

PIENIĄDZ I KREDYT

ULGI W SPŁACIE DŁUGOTERMINOWEGO KREDYTU MIEJSKIEGO. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 88/1935, poz. 543 ogłoszony został dekret Prezydenta Rzplitej w sprawie wierzytelności hipotecznych i listów zastawnych towarzystw kredytowych miejskich, który dla członków towarzystw miejskich przewiduje ulgi, zmierzające do umożliwienia wywiązywania się z zobowiązań, powstałych z tytułu zaciągniętych kredytów długoterminowych.

Najważniejszą ulgą jest przedłużenie okresu t. zw. karencji, przewidzianej w ustawie z dn. 20/X I 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 115, poz. 950), t. j. wstrzymania spłat części umcrzeniowych w ratach od pożyczek. Okres karencji, przewidziany w powołanej ustawie, kończy się w roku bieżącym. Dekret o wierzytelnościach hipotecznych i listach zastawnych towarzystw kredytowych miejskich przedłuża karencję do 2½ lat.

Przepis w sprawie karencji zwalnia członków towarzystw kredytowych miejskich z obowiązku uiszczania w tym okresie spłat kapitału wierzytelności. Wysokość tych spłat stanowi w sumie poważną kwotę. Przewidywane obliczenia wskazują, że we wszystkich towarzystwach kredytowych miejskich suma ta wyniesie ok. 5 miljn. rocznie.

Podkreślić należy, że karencja obejmie wszystkie wierzytelności, a więc i pożyczki, przerachowane na podstawie lex Zoll, czego dotychczas obowiązujące przepisy nie przewidywały.

Druga ulga zamknięta jest w treści artykułu 3 dekretu. Artykuł ten przewiduje możliwość dokonywania listami zastawnymi spłat przedterminowych wierzytelności hipotecznych, chociażby taki sposób spłat nie był przewidziany lub był wyłączony przez przepisy statutu towarzystwa lub warunki umowy pożyczki.

Ulga, mająca znaczenie pośrednie, jest umożliwienie towarzystw umarzania listów zastawnych nie tylko w drodze losowania, lecz i wykupu i to bez względu na odmienne przepisy statutów lub warunki emisyjne listów zastawnych (art. 2).

Obie te ulgi, zarówno jak i przepisy art. 5 o uprawnieniu Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości do wprowadzania do statutów towarzystw kredytowych miejskich zmian są identyczne prawie z przepisami, dotyczącymi instytucji kredytu długoterminowego ziemskiego, zawartymi w art. 36 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 94, poz. 841). Poza to zresztą, umieszczenie przepisów art. 5 w dekrete ma na celu umożliwienie Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości uzdrowienia niektórych towarzystw kredytowych miejskich, przede wszystkim pod względem organizacyjnym.

J. P.

POŻYCZKI NA SPŁATY RODZINNE — p. str. 1601.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA za okres od 2 do 7 grudnia 1935 r.

Okres sprawozdawczy na rynku dewiz rozpada się na wyraźne dwie części: pierwszą, pokrywającą się z pierwszymi dniami okresu, kiedy niepewna sytuacja polityczna we Francji powodowała ucieczkę kapitałów z tego Państwa i wzrost kursów dewiz anglosaskich, oraz drugą część okresu, obejmującą końcowe dni sprawozdawcze, kiedy zwycięstwa w Parlamencie francuskim Rządu P. Laval'a zdecydowały o powrocie optymizmu. Poza utrzymaniem dolarów gotówkowymi, markami niemieckimi i koronami czeskosłowackimi — dodatnie salda (w zł na 100 jednostkach walutowych) odnotowały następujące dewizy: franki francuskie 0'00½, franki szwajcarskie 0'17 i korony duńskie 0'20; niższy natomiast (analogicznie): belgi 0'65, floreny holenderskie 0'10, korony szwedzkie 0'55, korony norweskie 0'20, a ponadto: dolary telegraficzne o zł 0'01⁷/₈ na \$ 1 oraz funty szterlingi o zł 0'10 na £ 1.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych po zł 5'31¹/₂ ÷ 5'32 (wobec zł 5'32¹/₂ ÷ 5'32¹/₂ za \$ 1 w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy).

	Kurs	Kurs	Ostatni
	najwyż-	najniż-	kurs w ty-
	szy	szy	godniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'31 ⁷ / ₈	5'31 ⁷ / ₈
" " " " telegr.	\$ 1	5'32	5'29 ³ / ₄
Funty szterlingi	£ 1	26'25	26'12
Franki francuskie	100 fr.	35'01	35'00 ¹ / ₂
Franki szwajcarskie	100 fr.	172'15	171'85
Belgi	100 blg.	89'90	89'25
Marki niemieckie	100 RM	213'45	213'45
Korony czeskosłowack.	100 kor.	21'98	21'97
Liry włoskie	100 lir.	—	—
Floreny holenderskie	100 fl.	360'20	359'80
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	135'35	134'65
Korony duńskie	100 kor.	117'25	117'20
Korony norweskie	100 kor.	131'80	131'70

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych panowała mocna tendencja, znajdująca wyraz w zwycię—często bardzo poważnej — kursów. Obroty były nieco większe niż w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy. W grupie pożyczek premjo-

wych — a ściślej wogóle jedyną, która zniżkowała wśród pożyczek państwowych — była 4%—owa Poż. Inwestycyjna w sztukach, którą obracano tylko sporadycznie po kursie obniżonym o zł 0'50. Natomiast pozostałe pożyczki zwykływały: 3%—owa Poż. Budowlana o zł 0'25 oraz 4% Poż. Dolarowa — o zł 0'10. W grupie pozostałych pożyczek najpoważniej — gdyż o 2'75% nom. — zwykływała 5%—owa Poż. Konwers. Kol., nieco mniej — o 2'25% nom. — poprawiła swe notowania 6%—owa Poż. Dolarowa; ostatnią pożyczką, która w okresie sprawozdawczym zwykływała, była 7%—owa Poż. Stabilizacyjna (zysk 1'50% nom.).

Również bardzo mocna tendencja panowała na rynku papierów lokacyjnych prywatnych. Ze zwykłego ruchu notowań wyłamały się jedynie 4% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego, które utrzymały dotychczas notowany poziom. Silnie zwykływały — przy dużym i stałym zresztą zapotrzebowaniu — listy zastawne Tow. Kred. m. Warszawy, przyczem 5%—owe zamknęły okres zyskiem 2'00% nom., a 5%—owe skonwertowane (z 1933 r.) — 1'75% nom. Dla listów zastawnych towarzystw kredytowych miast prowincjonalnych panował wybitnie mocny nastrój; wszystkie notowane papiery w II połowie okresu zwykływały, zapewniając sobie pokaźne zyski kursowe.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe w zł za 1 szt.				
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	40'00	39'75	40'00
4% " Dolarowa	§ ¹⁾	52'75	52'50	52'75
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	110'75	110'50	110'50
4% " " serje	zł w zł. 100	—	—	—
w % % nominalu				
5% " Konwersyjna	zł	64'25	63'00	63'50
5% " Konwers. Kol.	zł	57'00	55'00	57'00
6% " Dolarowa	§	79'75	77'50	79'75
7% " Stabilizacyjna ²⁾	§ ³⁾	63'50	61'88	63'50
				-63'00
				-64'00 ⁴⁾

Listy zastawne i obligacje banków

8% L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'20
8% " " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% " " " " " Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	25'31	83'00
8% " " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'00
8% " " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% " Bud. " " " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	93'00
5½% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½% " " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'05
5½% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½% " " " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

8% L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ⁵⁾	£			90'50
4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego	zł	44'75	43'50	44'50
				-44'13
				-44'25
5% " " " " " m. Warszawy	zł	58'50	57'50	58'50
5% " " " " " " z 1933 r.	zł	53'50	51'75	53'00
				-53'50
				-53'00
5% " " " " " " Częstoch. z 1933 r.	zł	47'00	46'00	46'75
				-47'00
5% " " " " " " Lublina z 1933 r.	zł	40'50	37'75	40'50
5% " " " " " " Łodzi z 1933 r.	zł	49'00	47'00	49'00
5% " " " " " " Piotrkowa z 1933 r.	zł	46'00	44'50	46'00
5% " " " " " " Radomia z 1933 r.	zł	38'25	37'50	38'25
5% " " " " " " Siedlec z 1933 r.	zł			30'00

Obligacje miast

VII 5½% Poż. Konwers. Warszawy	zł			50'50
VI 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł			58'50
VIII i IX 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	56'00	55'00	56'00

¹⁾ § 5 = zł 44'57.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

³⁾ § 1 = 5'183 fr. szwajc. = Hfl. 2'488

⁴⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

⁵⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	New York ¹⁾	Londyn ²⁾	Paryż ¹⁾
2/XII	18:84½	26:18	—
3/ "	18:84	"	285:75
4/ "	"	26:21	—
5/ "	"	"	—
6/ "	18:87	26:12	—
7/ "	18:89	"	—
	Zurych ¹⁾	Berlin ¹⁾	Praga ¹⁾
2/XII	58:22½	46:80 ÷ 46:90	456:00
3/ "	58:20	"	"
4/ "	"	"	"
5/ "	58:15	"	"
6/ "	58:10	"	"
7/ "	58:15	"	"
	Kopenhaga ¹⁾	Sztokholm ¹⁾	Oslo ¹⁾
2/XII	£6:10	74:50	—
3/ "	"	"	77:00
4/ "	86:05	"	"
5/ "	86:00	"	"
6/ "	85:85	"	"
7/ "	"	"	77:25
			Gdańsk ¹⁾
2/XII			99:80 ÷ 100:20
3/ "			"
4/ "			"
5/ "			"
6/ "			"
7/ "			"

8% Dillon. 1925	93—92—93 (31 000)	92½—91—92½ (27 000)	93—91½—92 (63 000)
7% stabilizac. 1927	103½—102½—103 (31 000)	103½—101½— —103 (20 000)	105½—104— —105½ (30 000)
7% Warszawy 1928	69½—67½—67½ (10 000)	69½—67—67 (6 000)	69½—68½—69½ (30 000)
7% śląska 1928	71—69—71 (7 000)	69½—69—69½ (12 000)	71½—70—71½ (31 000)
Londyn 7% stabilizac. 1927	88:24—86:49— 86:49	87:60—86:35— 86:85	86:74—85:74 86:74
Zurych 7% stabilizac. 1927	—	62:00—60:00— —61:50	—
Paryż 7% stabilizac. 1927	63:66—63:46	64:73—62:97	64:82—64:62
Medjolan 7% włoska 1924	82:56—81:16— 81:26 (375)	81:43—79:43— 81:03 (475)	84:50—80:70— 84:50 (275)

POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

18 ÷ 23/XI   25 ÷ 30/XI   2 ÷ 7/XII
(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)

New - York 6% dolarowa 1920	78½—78—78½ (11 000)	78½—78½—78½ (12 000)	78½—78½—78½ (1 000)
-----------------------------------	------------------------	-------------------------	------------------------

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

SYTUACJA WAŻNIEJSZYCH WALUT ŚWIATA

Wbrew, być może, oczekiwaniom wielu ekonomistów — rok 1935 okazał się po okresie 1931 ÷ 32 rokiem bodajże największych niepokojów na rynkach walutowych. Rozpoczął się on pod znakiem „niespodzianek” w tej dziedzinie (zwykła dolara, spadek funta), a i kończy się w sposób burzliwy (ostatni kryzys franka francuskiego). Niestarając się narazie o sporządzenie bilansu wydarzeń na tem polu w 1935 r., ograniczymy się do zwięzłego przeglądu zjawisk w dziedzinie walutowej w II półroczu.

Pierwsze półrocze r. b. zakończyło się „generalnym” odprężeniem: po burzliwym końcu maja i początku czerwca, we Francji utrzymał się przy władzy Rząd P. Laval'a; Szwajcaria — po odrzuceniu w referendum t. zw. „inicjatywy kryzysowej” — spoczęła na laurach i, bez większego uzasadnienia, zaczęła bardziej optymistycznie patrzeć na przyszłość; wreszcie, w Holandji również jakoś odroczone decydującą rozgrywkę. Oczy całego świata zwrócone były w stronę Francji.

„Waga gatunkowa” gospodarki tego kraju i jego waluty sprawia, że losy franka w dużej mierze decydują o sytuacji na rynkach walutowych — z tem, oczywiście, zastrzeżeniem, że na odzinku funta i dolara nie zachodzą jakieś poważniejsze wydarzenia. Otóż, jak wiadomo, Premierowi Lavalowi udało się przebrnąć przez trudności polityczne i w okresie lipiec ÷ koniec października rozwinąć ożywiającą działalność ustawodawczą. Akcja gospodarcza Rządu, mająca na celu ogólną deflację, a w szczególności osiągnięcie równowagi budżetowej, wywołała pewien powrót zaufania, co m. in. umożliwiło stopniową redukcję stopy dyskontowej Banque de France z 6% do 3% i potaniecie pieniądza w ogóle.

Fakt jednak, że na bieżące potrzeby Rząd francuski musiał jednak ciągle pożyczać na rynku (pod różnymi tytułami), spowodował utrzymanie się względnej drożyzny pieniądza, niskich

kursów papierów państwowych, oraz wywołał niezadowolenie, że poważne ofiary nie przyniosły szybkich rezultatów.

Toteż stopniowo wytworzyło się przekonanie, że — z chwilą zebrania się Izby — Rząd będzie miał do przejścia ciężkie chwile. Zaognienie stosunków wewnątrzno-politycznych, które w międzyczasie przybrało na sile, a wreszcie i odgłosy komplikacji międzynarodowych, pogłębiły ten stan przykrego oczekiwania i nerwowości. Tak więc momenty polityczne znów wystąpiły na pierwszy plan; decydują one o stanie zaufania; stan zaufania skołej jest miarodajny dla sytuacji finansowo-walutowej, a od niej wreszcie zależą możliwości ogólnogospodarczej natury. W rezultacie — chmury polityczne, gromadzące się nad Francją, poważnie przyczyniły się do zniweczenia oczekiwanych rezultatów nowych dekretołów — ożywienia obrotów, wzrostu wpływów.

W końcu października zaczęły się znów objawiać skutki niepokoju: wycofywanie wkładów, wzrost tezauryzacji, ucieczka od franka, ucieczka kapitałów z Francji. Po przejściu — w końcu listopada — punktu kulminacyjnego — objawy te, pod wpływem 3 kolejnych zwycięstw Premiera Laval'a w Izbie, obecnie znikły. Jako obronę zastosowano podwyżkę stopy dyskontowej Banque de France. Dn. 14/XI podwyższono ją z 3% do 4%, dn. 21/XI do 5% dn. 25/XI do 6%. Odpowiednio podwyższono i inne stopy instytucji emisyjnej. Osiągnęły one poziom z maja r. b., a więc rekordowy. Podwyżki te, właściwie, mało przyczyniły się do zahamowania ujemnych objawów; dopiero pierwsze zwycięstwo polityczne Rządu wniosło nieco optymizmu. Natomiast zwykła dyskonta zadecydowała o szalonym podrożeniu pieniądza. Łącznie w okresie 30/X ÷ 6/XII r. b. Banque de France straciła złota za przeszło 6 milj. fr. (spadek z 72:2 do 65:9 milj. fr.), a największy odpływ tygodniowy wyniósł ponad 2:8 milj. fr. Stopa pokrycia spadła w tym czasie z 74:92% do 70:62%.

Bilans tych 6 tygodni jest dla Francji wybitnie ujemny, zważywszy na: 1) odpływ złota, 2) podrożenie kredytu (co nie da się tak szybko odrobić), 3) zahamowanie ewentualnych objawów poprawy, 4) ścisłe powiązanie sytuacji finansowo-walutowej z problemami politycznymi. Na ten ostatni moment warto o tyle zwrócić uwagę, że, jak dotąd, wpływ polityki na gospodarkę był we Francji (aczkolwiek większy niż gdzieindziej)

¹⁾ Za 100.

²⁾ Za £ 1.

³⁾ Kursy — w % - ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

mniej bezpośredni. Na wiosnę „droga od polityki do ekonomii” była dłuższa; obawiano się o losy budżetu, zagrożonego przez politykę, i stąd dopiero płynęły obawy o sytuację waluty; teraz od sprawy „lig” bezpośrednio uzależniano problem franka, mimo że Izba już się zgodziła na punkt widzenia Rządu w sprawie finansów.

Ale drugi w r. b. kryzys franka miał znaczenie i ogólnosiawotowe. Był on wskaźnikiem, że chwila powszechnej stabilizacji jest może jeszcze daleka; wywołał wtórne zaniepokojenie w Szwajcarii i Holandji; wreszcie spowodował poważne ruchy kapitałów i złota, częściowo do Belgji, głównie zaś przez La Manche i Atlantyki.

W chwili obecnej drugi kryzys franka pozostawił w spuściznę zaniepokojenie i kompletny brak orientacji; problem budżetu francuskiego, problem franka, wreszcie zagadnienie zapoczątkowania poprawy we Francji — są wciąż kwestją otwartą.

Stosunkowo niedużo nowego zanotowano na odcinku florena i franka szwajcarskiego. Pierwszy miał okres niepokoju w końcu września i początku października (skoki stopy dyskontowej) i lekkie osłabienie w ostatnich kilkunastu dniach. Drugi osłabł w listopadzie równoległe z kryzysem franka. Zanotowano od-
pływ środków pokrycia, zresztą narazie niezbyt duży. Lokalne problemy, wynikające ze zmuszonego szukania równowagi budżetowej, były jednym z czynników tego osłabienia, obok drugiego — psychicznego wpływu kryzysu franka francuskiego.

Lir włoski jest, oczywiście, walutą, która najbardziej ucierpiała w II półroczu 1935 r. Nieogłaszanie od końca października bilansów instytucji emisyjnej, liczb, dotyczących wykonania budżetu, oraz stanu długów państwowych — uniemożliwia liczbowa analizę sytuacji. Nietrudno jednak dojść do wniosku, że — w związku z kolosalnymi wydatkami na wschodnio-afrykańską kampanię — Włochy są w trakcie bardzo poważnej inflacji, w związku zaś z niepomysłnym kształtowaniem się bilansu płatniczego (wzmógł import, zmniejszony eksport) oraz również w wyniku tejże inflacji — pokrycie pieniądza poważnie spadło. Ostro kontrolowana dewiza spadła stosunkowo nie tak wiele: w Paryżu jest ona notowana 12200 wobec parytetu 13434, natomiast kurs banknotów lirowych w Paryżu oscyluje zaledwie około 90. Przy okazji masowego skupu złota na rynku wewnętrznym we Włoszech okazało się, że i Banca d'Italia pośrednio liczy się z deprecjacją lira: zamiast ustawowej ceny 1263 lirów za 1 g złota instytucja ta płaci 1550 lirów. Te przejścia waluty włoskiej nie miały głośniejszego echa na świecie, narastały one już bowiem stopniowo od roku.

Żeby skończyć z kontynentem europejskim, należy jeszcze wspomnieć o zarządzonych ostatnio zastrzeżeniach reglamentacji dewiz w Niemczech i Czechosłowacji. Niemcy całkowicie zakazały przywozu z zagranicy swych banknotów, Czechosłowacja zaś dopuszcza taki przywóz tylko w ruchu podróży. Wprowadzenie tych przepisów, stosowanych dawniej tylko przez Z. S. R. R., a potem przez Rumunję i Włochy, świadczy o pogorszeniu się sytuacji dewizowej wspomnianych krajów i równoznaczne jest z jeszcze większym odseparowaniem się ich od zagranicy.

Funt angielski sprawił w 1935 r. aż dwie niespodzianki¹ Pierwszą było gwałtowne „pozasezonowe” załamanie się jego na początku r. b., drugą — zadziwiająca stałość przez pozostałą część roku, a więc przez ok. 3 kwartały. Zerwanie z „tradycją” wyraziło się tym razem w niezmienniej tendencji funta na jesieni, podczas gdy w latach poprzednich jesień była zawsze okresem wzmoczonej podaży funta i dalekoidącego osłabienia jego kursów. W ciągu ostatnich 3 kwartałów funt wykazał minimalne tylko fluktuacje, oscylując np. w Paryżu w granicach 7450 ÷ 7515 fr.; w Warszawie wahania jego nie przekroczyły kilkunastu groszy.

Przyczyny stałości funta wzbudzają powszechne zainteresowanie. Stałość ta jest przeważnie tłumaczona — obok ustabilizowania się sytuacji gospodarczej Anglii — ciągłym popytem na funta w związku z niepokojami walutowymi na kontynencie, przejawiającym się to tu, to ówdzie w szeregu krajów, oraz innymi przyczynami, wywołującymi pomyślnie kształtowanie się bilansu płatniczego Anglii. Funt miałby więc stałą tendencję zwykłą, hamowaną jednak potężną interwencją funduszu walutowego.

Trzeba jednak zanotować również opinię, według której funt broniona jest nie tylko przed zwykłą (przez brytyjski fundusz walutowy), ale i przed baissą. Rolę tej dolnej barjery (w okresach, oczywiście, gdy roli tej nie spełnia ucieczka od franka lub florena) mają odgrywać zakupy interwencyjne srebra na rynku londyńskim przez Stany Zjedn. Kraj ten, będący ostatnio zwolennikiem powszechnej stabilizacji, pragnie przyczynić się do niedopuszczenia do spadku funta, broniąc — z drugiej strony — przed spadkiem frank francuski — drogą zakupu złota.

Dolar, jako waluta o statucie, zbliżonym do statutu waluty złotej (jeżeli nie identycznym) — nie mógł wykazać większych wahań; jako waluta zaś kraju, wciąż prowadzącego politykę dodatniego bilansu obrotu towarów i usług — wielokrotnie (w stosunku do tej czy innej waluty) zwykował, i to czasem powyżej górnego punktu złota, co pociągało za sobą transfer złota z Europy do Ameryki. Odpływowi temu sprzyjały zresztą — w szerszej skali czasu — w ogóle trudności polityczne, przez które przechodzi Europa. Faktem jest, że w końcu listopada r. b. zapas złota w Stanach Zjedn. przekroczył po raz pierwszy w historii kolosalną sumę \$ 10 miljard. (w styczniu ÷ lutym 1934 r., w czasie urzędowej dewaluacji dolara, zapas ten sięgał ok. \$ 7 miljard.). W ciągu ostatnich 3 miesięcy (wrzesień ÷ listopad r. b.) przyłynęło do Stanów Zjedn. złota na ok. \$ 800 miljon.

Reasumując, okres sprawozdawczy nacechowany był dalszym wzrostem zamieszania na rynkach walut kontynentu europejskiego. W tym samym czasie waluta brytyjska dała dowód zadziwiającej stałości, co pociągnęło za sobą równoległą stałość walut bloku szterlingowego. Wreszcie, dolar więcej niż przedtem okazał się walutą mocną, a Stany Zjedn. stopniowo robią się krajem, gromadzącym gros światowego zapasu złota.

b. w.

KRONIKA ZAGRANICZNA

WŁOCHY

MONOPOL HANDLU ZŁOTEM. — Dekretem królewskim z dn. 14. XI wprowadzony został we Włoszech monopol handlu złotem.

W myśl tego dekretu, począwszy od daty jego ogłoszenia (t. zn. z dniem 19/XI r. b.), prawo zakupu zagranicą złota w stanie surowym, w postaci sztab, prętów, proszku i ułomków powierzone zostaje Instytutowi dla Wymiany z Zagranicą (Istituto per i cambi con l'estero), który wykonuje je na rachunek Skarbu Państwa w porozumieniu z Nadintendenturą Wymiany Walutowej (Sovraintendenze allo scambio delle valute).

Import złota w stanie półobrobionym lub obrobionym (płytki, drut, arkusze, nakrycia i naczynia stołowe, wyroby dla użytku przemysłowego i naukowego, laboratoryjnego), jak również wyrobów ze złota (zegarki i oprawy, klejnoty i inne wyroby niewymienione) — podlega zezwoleniu ze strony Ministra Finansów na

wniosek Nadintendentury Wymiany Walutowej.

Wszystkie kontrakty zakupu zagranicą złota w stanie surowym, zawarte przed datą wejścia w życie dekretu, muszą być przez firmy zgłoszone w terminie 10 dniowym, przyczem Instytutowi dla Wymiany z Zagranicą przysługuje prawo wydania zezwolenia na import względnie przejęcia na siebie wypełnienia tych kontraktów na warunkach, jakie obowiązywały firmę.

Wszystkie osoby i firmy, trudniące się handlem złotem zarówno w stanie surowym, jak i obrobionym — obowiązane są utrzymywać specjalny rejestr, w którym winny być podane zapasy złota w dniu wejścia w życie dekretu oraz notowane codziennie wszelkie operacje handlowe zarówno kupna, jak i sprzedaży.

Instytut dla wymiany z zagranicą upoważniony jest ponadto:

a) do zakupywania w kraju za pośrednictwem oddziałów Banku Włoskiego złota w stanie surowym, półobrobionym i obrobionym po cenie, ustalonej przez siebie

co tydzień na podstawie średniej ceny złota na rynkach międzynarodowych oraz na podstawie oficjalnego przeciętnego kursu odnośnych dewiz na giełdzie medjolańskiej z dnia, poprzedzającego dzień zakupu. W związku z tem żadna firma i osoba prywatna nie może zakupywać złota po cenie wyższej aniżeli ustalona przez Instytut dla Wymiany z Zagranicą;

b) do przyjmowania w depozyt złota zarówno w stanie surowym, jak i obrobionym, z oprocentowaniem 5% w stosunku rocznym od wartości złota, zawartego w depozycie, przyczem Instytut zobowiązuje się zwrócić nie później jak w rok od daty powstania depozytu, taką samą ilość szczerzego złota, jaka zawarta była w złocie zdeponowanym.

Ponadto — w myśl zarządzeń omawianego dekretu — wszystkie przedmioty ze złota, pochodzące zarówno z konfiskaty jak i sekwestru, winny być przez sądy deponowane w Instytucie dla Wymiany z Zagranicą w ciągu miesiąca od wydania wyroku. Instytut natomiast wpłaca do

urzędu pocztowego na depozyt sądowy równowartość zaskwestrowanych przedmiotów zł. tych. Nie może mieć miejsca również żadna sprzedaż przedmiotów złotych, dokonywana przez administrację publiczną i związki publiczne oraz w drodze licytacji, o ile wpraw nie została złożona oferta Instytutowi dla Wymiany z Zagranicą.

Końcowe artykuły dekretu przewidują za przekroczenie zarządzeń grzywny pieniężne oprócz innych kar, określonych ustawą.

Dekret ten, ustanawiający monopol handlu złotem, oddający prawo zakupu złota zagranicą Instytutowi dla Wymiany z Zagranicą i poddający wewnętrzny handel złotem i wyrobami ze złota kontroli tego Instytutu — będzie miał, niewątpliwie, poważny wpływ na zahamowanie zmniejszania się zapasów złota we Włoszech. Ścisła kontrola firm i osób, które złoto i wyroby nabywają, przyniesie Rządowi znaczne ułatwienie w wypadku zastosowania przymusowej rekwizycji złota. Co prawda, sądząc z enuncjacji prasy włoskiej i opinii publicznej, sekwestr względnie rekwizycja nie jest przewidywana przynajmniej w najbliższym czasie. Natomiast coraz częściej ukazują się notatki w pismach codziennych o dokonywanych ofiarach na rzecz Państwa z przedmiotów złotych, pierścieni i obrączek ślubnych, ze strony zaś wojskowych — z odznaczeń i medali. Szereg klubów sportowych ofiarowało swe plakiety i puhary złote, otrzymane jako nagrody.

Według obliczenia jednego z bankierów angielskich, wartość obrączek ślubnych, zaofiarowanych przez kobiety włoskie, przedstawiałaby kwotę ponad £ 24 miljn., która podniosłaby pokrycie złotem w Banku Włoskim od razu o 20%.

SZWECJA

SANKCJE WOBEC WŁOCH. — Rada Ministrów w dn. 14/XI powzięła decyzję co do wprowadzenia w życie sankcji gospodarczych wobec Włoch, poczynając od dn. 18/XI. Z tym więc dniem zakazany został import wszelkich towarów z Włoch, za wyjątkiem towarów, które w dn. 18/XI zostały już wywiezione z Włoch, towarów, całkowicie zapłaconych najpóźniej w dn. 19/X, książek, gazet i czasopism, bagaży osobistych podróźnych i t. p. Zakazany został również wywóz do Włoch towarów, mających specjalne znaczenie dla celów wojennych, m. in. rudy żelaznej, alajzy żelaza i pewnych metali.

Poprzednie rozporządzenie z dn. 28/X nie ograniczyło wywozu do Włoch na rachunek clearingu towarów, których wywóz do Włoch nie jest zakazany. Z tego względu celem dostosowania restrykcji kredytowych do decyzji Ligi Narodów z dn. 6/XI rozporządzenie z dn. 14/XI postanawia, że od dn. 18/XI przy wywozie do Włoch eksporter winien dowieść, że już otrzymał zapłatę za towar, albo, że towar wciąż stoi do jego dyspozycji, lub że — według zobowiązania odbiorcy, któremu nie sprzeciwia się żaden przepis władzy włoskiej — towar ma się znajdować w dyspozycji eksportera aż do chwili przyjęcia przez kupującego. Z powyższego wynika, że od dn. 18/XI dalszy wywóz do Włoch na rzymskie konto clearingowe nie może mieć miejsca. Natomiast ustawa nie przeszkadza wykonaniu zobowiązań płatniczych clearingowych za towary szwedzkie już wywiezione do Włoch przed dn. 18/XI.

Co do wykonania zapłaty za jeszcze niezapłacony import z Włoch, nie zostały wydane żadne nowe przepisy.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 24/XI ÷ 7/XII r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	24-30.XI	7-7/XII	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszemica			
Berlin . . .	20'20	20 60	+ 1'9
Praga . . .	166 80	167 72	+ 0'5
Chicago . . .	—	—	—
Buenos Aires	2 72	2 70½	- 0'6
Liverpool . .	3 54	3 51	- 0'9
Wiedeń . . .	36 56	36 56	—
Hamburg . . .	—	—	—
Zyto			
Berlin . . .	16 50	16 90	+ 2'4
Praga . . .	131 60	132 67	+ 0'8
Chicago . . .	1 92	1 86	- 3'2
Wiedeń . . .	25 75	25 75	—
Hamburg . . .	2 95	2 95	—
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	117 00	118 00	+ 0'8
Chicago . . .	2 14	2 14	—
Buenos Aires	—	—	—
Liverpool . .	3 24	3 09½	- 4'7
Wiedeń . . .	25 62½	25 62½	—
Hamburg . . .	4 05	4 05	—
Jęczmień browarowy			
Berlin . . .	21 63	22 65	+ 4'7
Praga . . .	134 00	135 50	+ 1'1
Chicago . . .	2 78	2 78	—
Wiedeń . . .	30 12½	30 12½	—
Hamburg . . .	—	—	—

BYDŁO I MIĘSO

— W listopadzie na rynkach zagranicznych bydła i mięsa, poza niezauważnym wahaniem koniunkturalnym, panowała spokojna lekko niższa tendencja.

Na rynku wiedeńskim utrzymywała się tendencja niżkowa, przyczem deprymująco na nastroj rynku wpływała wiadomość o zamierzonej przez Rząd austriacki obciążeniu komisjonerów rynku wiedeńskiego specjalnym świadczeniem na rzecz rolników. Według tego projektu mieliby komisjonerzy, uczestniczący w ogólnym imporcie trzody i bydła co najmniej w wysokości 1% — zrzec się 30% uzyskanej ze sprzedaży prowizji na rzecz specjalnego funduszu. Zarządzenie powyższe wyrazi się w podwyższeniu kosztów eksportowych, a to dlatego że dotychczas komisjonerzy zwyczajowo dokonywali opustów z normalnej prowizji. W razie zaś wprowadzenia powyższego świadczenia, będą musieli pobierać od eksporterów pełną stawkę prowizyjną, t. j. 3%.

Poważny wpływ na ożywienie eksportu nierogacizny wywiera już obecnie rynek niemiecki, który wykazuje duże zapotrzebowanie. Pierwszy transport trzody z Polski został wysłany ostatniego dnia miesiąca sprawozdawczego na podstawie ostatnio zawartej umowy handlowej, w stanie żywym i bitym wagi ok. 500 t.

Na rynku bekonowym w Anglii zniżka cen i osłabienie tendencji, notowane w poprzednim miesiącu, doznały w listopadzie dalszego pogorszenia — głównie wskutek wzmózonej podaży towaru angielskiego, kanadyjskiego i irlandzkiego. Największe trudności nastęrczała sprzedaż drogiego towaru, co zmuszało brokerów do udzielania znacznych bonifikat. Eksport szynki i peklowanych przetworów mięsnych z Polski na rynek angielski zwiększył się w październiku r. b. dość znacznie. Wartościowo eksport ten wykazuje większy wzrost aniżeli pod względem ilościowym.

Bardzo wydatnie zwiększył się w październiku r. b. eksport szynki do Ameryki Północnej, która obecnie wykazuje poważne zainteresowanie tym importem.

Wiedeń. — Urzędowe notowania nierogacizny z dn. 27/XI — w szyl. austr. za 1 kg żywej wagi: świnie słoninowe prima 1'50 ÷ 1'53, angielskie krzyżówki 1 35 ÷ 1'48, rumuńskie banater 1'45 ÷ 1'62, stare świnie słoninowe 1'20 ÷ 1'30, chłopskie 1'40 ÷ 1'55, mięsne 1'38 ÷ 1'65. Tendencja spokojna, ceny nie wykazały większych wahań.

Londyn. — Na rynku bekonów notowano oficjalnie w końcu miesiąca — w sh za 1 cwt.: duńskie Nr. 1 sizeable 82, Nr. 2 sizeable 80, Nr. 3 sizeable 79, Nr. 1 ciężkie 82, Nr. 2 ciężkie 80, szóstki Nr. 1 80, Nr. 2 szóstki 78, holenderskie Nr. 1 sizeable 77, Nr. 2 sizeable 75, Nr. 3 sizeable 73, Nr. 1 ciężkie 77, Nr. 2 ciężkie 74, szóstki Nr. 1 74, szóstki Nr. 2 73, polskie Nr. 1 sizeable 73, Nr. 2 sizeable 71, Nr. 3 sizeable 70, Nr. 1 ciężkie 73, Nr. 2 71, szóstki Nr. 1 70, irlandzkie sizeable Nr. 1 74 ÷ 83, Nr. 2 sizeable 72 ÷ 80, Nr. 3 sizeable 69 ÷ 74, Nr. 1 ciężkie 78 ÷ 82, Nr. 2 ciężkie 74, Nr. 2 szóstki 75, litewskie Nr. 1 sizeable 75, Nr. 2 sizeable 72, Nr. 3 sizeable 71, Nr. 1 ciężkie 75, Nr. 2 ciężkie 72, Nr. 1 szóstki 71, angielskie sizeable Nr. 1 77 ÷ 83, Nr. 2 sizeable 75 ÷ 80, Nr. 3 sizeable 70, ciężkie Nr. 1 75 ÷ 81, Nr. 2 ciężkie 72 ÷ 79, szóstki Nr. 1 80, szóstki Nr. 2 78, „cesarskie” wyhodowane w Anglii Nr. 1 sizeable 72, Nr. 2 sizeable 70, szwedzkie Nr. 1 sizeable 77, Nr. 2 sizeable 75. Ceny bekonów wszystkich gatunków uległy dalszemu spadkowi o sh 3 ÷ 5.

MASŁO

— Położenie na zagranicznych rynkach nabiałowych w listopadzie nie uległo większym zmianom. Na kształtowanie się cen światowych w dalszym ciągu prawie wyłączny wpływ wywierał rynek angielski, inne bowiem rynki — ze względu na zbyt lokalny zasięg wymiany eksportowej — nie mogły dostatecznie oddziaływać na notowania. Pomyślna sytuacja na rynku angielskim, którą sygnalizowaliśmy w ubiegłym okresie sprawozdawczym — w listopadzie doznała nieznacznego osłabienia. Mimo to jednak notowania cen masła na rynku angielskim zniżkowały bardzo nieznacznie. Rynek niemiecki, którego możliwości odbiorcze oceniane są naogół dodatnio, dotychczas nie odegrał żadnej roli dla eksportu polskiego masła ze względu na nieustalone warunki wypłaty należności.

Londyn. — Notowania masła z końca miesiąca sprawozdawczego — w sh za 1 cwt.: nowozelandzkie solone najlepsze 103 ÷ 104, niesolone 108 ÷ 110, austr.

lijskie solone wyborowe 102 ÷ 103, niesolone 108 ÷ 110, I gat. solone 100 ÷ 101, duńskie loco 123 ÷ 124, — f. o. b. 103, holenderskie solone 100, niesolone 107 ÷ 109, litewskie solone 100, niesolone 104, polskie 96 ÷ 97, niesolone najlepsze 96, syberyjskie 98 ÷ 102, południowo-afrykańskie 94 ÷ 98. Londyński rynek masła w ostatnich dniach wykazuje pewne ożywienie i nieznaczne wahania cen. Zapasy masła w chłodniach zmniejszyły się w ciągu ostatnich 2 tygodni dość znacznie. Dowozy masła kolonialnego duże, mniejsze jednak niż w r. ub.

Kopenhaga. — Oficjalne notowania masła z końca listopada — w kor. duńskich za 100 kg: 220 — wobec 220 w tygodniu ubiegłym. Tendencja utrzymana.

JAJA

— Na rynkach zagranicznych w listopadzie panowała utrzymana tendencja i popyt naogół kształtował się zwykło. Eksport jaj z Polski na rynek hiszpański napotykał na poważne trudności ze względu na obecny system dewizowy. Realizacja należności za wyeksportowane jaja następowała z tak znacznym opóźnieniem, że przynosiła eksporterom poważne straty. Pewne firmy hiszpańskie oświadczyły gotowość finan-

sowania eksportu polskiego do Hiszpanji pod warunkiem kierowania tego eksportu kolejami niemieckimi i przez port w Hamburgu, bądź też drogą lądową przez Szwajcarię. Ponadto za wypłatę natychmiastową redukcja cen eksportowych wyniosłaby blisko 100 fr. fran. na skrzyni, co naraziłoby eksport polski na poważne straty. Ze względu na powyższą sytuację pożądane byłoby otwarcie w kraju odpowiedniego kredytu bankowego, któryby finansował powyższy eksport.

W Anglii pod wpływem zwiększonego popytu w końcu okresu sprawozdawczego zaznaczyła się zwykła tendencja cen.

Ze względu na zmniejszającą się produkcję jaj w krajach eksportujących oraz zbliżające się święta Bożego Narodzenia — należy liczyć się z dalszą poprawą rynku.

Berlin. — Notowania hurtowe jaj z końca listopada — w fenigach francu Berlin w opakowaniu wraz z cłem: I gat. (zupełnie świeże) 65 g i wyżej 11'50, duże 60 ÷ 65 g 10'75, średnie 60 ÷ 65 g 10'00, normalne 55 ÷ 50 g 9'00, małe 50 ÷ 45 g 8'50, II gat. (świeże) 65 g i wyżej 11'25, duże 60 ÷ 65 g 10'50, średnie 60 ÷ 55 g 9'75, normalne 55 ÷ 50 g 8'75, małe 50 ÷ 45 g 8'25, wybrakowane 8'50, holenderskie,

szwedzkie i duńskie 65 g i wyżej 11'50, duże 60 ÷ 65 g 10'75, średnie 55 ÷ 60 g 10'00, normalne 50 ÷ 55 g 9'00, fińskie 65 g i wyżej 11'50, duże 60 ÷ 55 g 10'75, średnie 55 ÷ 60 g 10'00, normalne 50 ÷ 55 g 9'00, belgijskie 65 g i wyżej 11'50, duże 50 ÷ 55 g 9'00, bułgarskie, węgierskie i jugosłowiańskie 65 g 11'25, 60 ÷ 65 g 10'50, średnie 9'75, normalne 8'75, z chłodni krajowe konserwowane 65 g 10'00, 60 ÷ 65 g 9'50, średnie 8'75, normalne 8'25, małe 7'75. Tendencja utrzymana.

Londyn. — Urzędowe notowania jaj — w szylingach i pensach za 120 szt.: duńskie 18 lb 18.0, 17 lb 17.3 ÷ 17.6, 15'5 lb 16.9 ÷ 17.0, 14 lb 13.6 ÷ 13.9, 13 lb 12.0, angielskie specjalne 24.0, standarto-we 22.6, średnie 18.6, angielskie 15'5 lb 20.6 ÷ 21.0, 15 lb 20.0 ÷ 20.6, holenderskie brunatne 67 ÷ 69 kg 18.0 ÷ 18.6, 60 ÷ 61 kg 16.6, mieszane 67 ÷ 68 kg 16.6 ÷ 17.0, 62 ÷ 63 kg 15.6 ÷ 16.0, polskie świeże o wadze 53 ÷ 54 kg 8.9, o wadze 51 ÷ 52 kg 8.6, czerwone 7.0 ÷ 7.3, 16 lb 11.0 ÷ 11.6, 15'5 lb 10.9, 14 lb 8.10 ÷ 9.0, szwedzkie o wadze 14 lb 13.0 ÷ 13.3, litewskie o wadze 18 lb 13.3, 17 lb 12.6, 14 lb 10.0, brazylijskie o wadze 15½ lb 10.0 ÷ 10.3, 14½ lb 9.3 ÷ 9.6. Tendencja mocniejsza.

BIBLIOGRAFJA

PRAWO I TARYFY KOLEJOWE.

JÓZEF GIEYSZTOR. Warszawa 1935. Nakładem Szkoły Głównej Handlowej. — Autor, długoletni praktyk kolejowy, b. szef służby handlowej kolejnictwa polskiego, twórca systemu taryfowego, jaki obowiązywał w pierwszym dziesięcioleciu po odzyskaniu niepodległości państwowej, obecnie profesor taryfownictwa na wyższych uczelniach — podaje w swej nowej książce całą praktyczną wiedzę handlową o kolejach — z przeznaczeniem dla młodzieży akademickiej i praktykantów.

Wielce rozproszony przedmiot, gdyż kolej swą działalnością zahacza o mnóstwo najróżniejszych dziedzin życia społecznego i posiada cały szereg różnych punktów styczności z prawodawstwem i ekonomiką — ujęty został przez Prof. Gieysztorę w usystematyzowaną całość, podaną w rozdziałach, omawiających poszczególne tematy, w sposób niezmiernie przejrzysty i łatwy do zrozumienia.

Po krótkim rysie rozwoju kolejnictwa rozdział pierwszy wtajemnicza nas w procedurę budowy nowych linii kolejowych,

do czego odpowiednikiem jest bardzo pouczający rozdział ostatni, wskazujący na sposób przeprowadzenia studiów ekonomicznych przy zamierzonej budowie linii. Od studiów tych zależy ustalenie, czy i w jakim stopniu budowa nowej linii jest gospodarczo uzasadniona.

Osobny rozdział poświęcono obecnej organizacji kolejnictwa polskiego oraz warunkom prawnopublicznym funkcjonowania aparatu kolejowego, stosunkowi kolei do wojska, poczty, celnictwa, nadzoru zdrowotnego, jak również opisowi innych obowiązków kolei z tytułu prawa publicznego.

Dwa rozdziały poświęca Autor międzynarodowemu prawu kolejowemu przewozowemu, taborowemu i t. p., wykazując współzależność prawodawstwa międzynarodowego i praw wewnętrznych.

Wielce pouczający jest rozdział o konkurencji i koordynacji różnych środków przewozowych, ważnych dla kolei, z którego Autor wysnuwa szereg wniosków o jednolitej polityce komunikacyjnej.

Szczególnie ważne dla poznania istoty i zdolności przystosowania taryf, jak również sposobu oddziaływania taryf — są rozdziały: VII, VIII i IX, szczegółowo oma-

wiające warunki, decydujące o wysokości taryf, oraz zagadnienia: kosztów własnych, mierników eksploatacyjnych, techniki budowy taryf, wreszcie taryf w ruchu, czyli funkcjonowania taryf w ramach polityki taryfowej.

Dalsze rozdziały opisują politykę taryfową, prowadzoną dotychczas przez koleje i Rząd Polski; zapoznajemy się tu z bogactwem środków taryfowych w komunikacji wewnętrznej i międzynarodowej. Osobno ujęto opis organizacji handlowoprzewozowej i pomocniczej oraz statystycznej, jak również kwestę budżetu kolejowego.

Wreszcie, osobny też rozdział poświęcony został aktualnemu zagadnieniu struktury zarządu kolejowego. Rozważa się tu dodatnie i ujemne strony gospodarki prywatnej i upaństwowionej, dochodząc do określenia warunków komercjalizacji.

Oto krótki rys tematów, zawartych w książce Prof. J. Gieysztorę.

Proste, jasne podejście do najzawilszych tematów, precyzyja wykładu — wprowadzają łatwo czytelnika w arkanę prawogospodarczych zagadnień kolejnictwa.

S.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed

tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwyczaj. 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJ-

NYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, 1/8 str. — zł 80, ¼ str. — zł 70, 1/16 str. — zł 55, 1/32 str. — zł 40, 1/64 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilansowe i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Młynów i Tartaków Wągrowieckich, Spółki Akc. w Wągrowcu

odbędzie się w poniedziałek dn. 30 grudnia 1935 r. o godz. 17 w lokalach naszych w Wągrowcu.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1934/35 r.; 2) Potwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1934/35 r. oraz podział zysków wzgl. strat i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Wybory do Rady Nadzorczej; 4) Obniżenie wynagrodzenia za posiedzenie Rady Nadzorczej; 5) Wolne głosy.

Akcjonariusze, którzy chcą brać udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej tydzień przed Walnym Zgromadzeniem złożyć akcje swoje w Młynach i Tartakach Wągrowieckich Sp. Akc. w Wągrowcu, względnie zaświadczenia złożenia tychże u polskiego notariusza lub w jakimkolwiek banku w Polsce.

Młyn i Tartaki Wągrowieckie
Sp. Akc. w Wągrowcu

2423

Rada Nadzorcza: *Kazimierz Grabowski*, prezes

II OGŁOSZENIE

Akcyjne Towarzystwo Kurlandzkiej Olejarni w Wilnie, Sp. Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 grudnia 1935 r. o godz. 2 popoł. w lokalu Zarządu przy ul. Słowackiego 28 m. 3 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1934/35 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1934/35 r.; 4) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed jego terminem złożyć swe akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki w Wilnie, ul. Słowackiego 28.

2142/49-50

28 października 1935 r.

II R. H. B. X 1541

Sąd Okręgowy we Lwowie Wydział II handlowy jako Sąd rejestrowy w dn. 28/X 1935 r. w sprawie firmy:

SPÓŁKA AKCYJNA

Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie

zarządził do rejestru handlowego wpis następującej treści:

Uchwałą Rady Nadzorczej z dn. 9 IX 1935 r. dalszym członkiem Zarządu ustanowiony został: *Mieczysław Staszewski*.

Wpisano do rejestru w dn. 28/X 1935 r.

2467

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłu Włókienniczego C. G. Schön

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 grudnia r. b. o godz. 10 przedpoł. odbędzie się w lokalu Spółki w Sosnowcu

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

dla rozpatrzenia i zaakceptowania reasumpcji bilansu per 31 grudnia 1934 r. wraz z rachunkiem strat i zysków.

Prawo głosu na Walnym Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy złożyli swe akcje, kwity tymczasowe lub wzamian za nie świadectwa depozytowe lub zastawnicze instytucji bankowych krajowych oraz Amsterdamsche Bank, Wolbank i Nederlandsche Handel Maatschappij w Amsterdamie w biurze Spółki w Sosnowcu na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

2470

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Spółki Akcyjnej

Zakład Lecznicy „Pod Piastem” w Inowrocławiu w likwidacji zawiadamia, że w dn. 29 grudnia 1935 r. o godz. 11 rano odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

w Warszawie przy ul. Widok 23 m. 3.

Porządek dzienny:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za 1934 r. i udzielenie pokwitowania Komisji Likwidacyjnej; 4) Upoważnienie do sprzedaży nieruchomości Spółki; 5) Wybory do Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący korzystać z prawa głosu, winni najpóźniej do dn. 22/XII złożyć swoje akcje lub dowody bankowe w biurze Warszawa, ul. Piusa 36 m. 3.

2471

Zarząd Spółki Akcyjnej „Warszawski Młyn Parowy”

podaje do wiadomości, że

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 4 stycznia 1936 r. o godz. 12 w południe w siedzibie Spółki w Warszawie, ul. Objazdowa 2, z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1934/35; 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków względnie o pokryciu strat; 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów oraz zatwierdzenie dokonanych już w roku operacyjnym umów i zabezpieczeń; 6) Udzielenie absolutorjum Zarządowi; 7) Wybór członków Rady Nadzorczej i 8) Wolne wnioski.

2469

11 maja 1935 r.

II R. H. B. X. 1539

Sąd Okręgowy we Lwowie Wydział II handlowy jako Sąd Rejestrowy 11 maja 1935 r. w sprawie

SPÓŁKI AKCYJNEJ

Kolej Lokalna Drohobycz—Truskawiec

zarządził w rejestrze handlowym wpis następującej treści:

Uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z 26 kwietnia 1935 r. postanowiono rozwiązanie i likwidację Spółki.

Likwidatorami zostali wybrani: *Mr. Emil Henisz*, Inż. *Stanisław Rybicki*, *Mgr. Józef Sikiński* i *Mgr. Kazimierz Górnicki*, którzy firmę z dodaniem wyrazów „w likwidacji” będą podpisywać w ten sposób, że pod brzmieniem firmy umieszczą swe podpisy dwaj likwidatorowie.

Zarządzony wpis uskutecznił w rejestrze handlowym w dn. 28/XI 1935 r.

2460

WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej R. Barcikowski w Poznaniu

odbędzie się w dn. 28 grudnia 1935 r. o godz. 12 w lokalu firmy, przy ul. Składowej 13/18.

Porządek obrad:

1) Zagajenie; 2) Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat oraz sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok obrachunkowy 1934/35; 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za rok obrachunkowy 1934/35 oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Podział zysków; 5) Uzupełniający wybór Rady Nadzorczej; 6) Wolne głosy.

Akcjonariusze, chcący w Zebraniu wziąć udział, winni złożyć akcje względnie kwity bankowe przynajmniej na 3 dni przed terminem Zebrania w biurze firmy przy ul. Składowej 13/18.

2413a

Prezes Rady Nadzorczej (—) *J. Czepczyński*

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Polski Fiat“, Spółka Akcyjna

niniejszem ogłasza, zgodnie z art. 436 K. H., że w wykonaniu uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 15 listopada 1935 r. (protokół not. Karola Hettlingera nr. rep. 3291) w przedmiocie

podwyższenia kapitału zakładowego,

niniejszem zaofiarowuje akcje, co do których akcjonariuszom służy prawo poboru, podając do wiadomości, co następuje:

1) Kapitał zakładowy ma być podwyższony o sumę zł 1 576 000,00; 2) Prawo poboru podlega 15 760 sztuk akcji na okaziciela, nominalnej wartości zł 100,00 każda; 3) Cena emisyjna nowych akcji wynosi zł 100,00 za sztukę; 4) Nowe akcje będą przydzielone dotychczasowym akcjonariuszom proporcjonalnie do posiadanych przez nich akcji; 5) Subskrypcja na nowe akcje trwać będzie od 1 grudnia 1935 r. co dzień w dni powszednie w godz. 9 — 11 rano w siedzibie spółki w Warszawie przy ul. Sapieżyńskiej 6. Akcje winny być całkowicie opłacone gotówką jednocześnie z dokonaniem zapisu subskrypcyjnego. W razie dokonania zapisu bez jednoczesnego uiszczenia całkowitej opłaty, zapis będzie uważany za niebyły, w razie zaś nieobjęcia przez dotychczasowych akcjonariuszów wszystkich zaofiarowanych akcji w terminie niżej w p. 7 wskazanym, Zarząd przydzieli nieobjęte akcje osobom według swego uznania; 6) Zapisujący się na akcje będzie zwolniony od zapisu, jeśli nowa emisja w terminie do dn. 1 lutego 1936 r. nie będzie zgłoszona do zarejestrowania; 7) Akcjonariusze mogą wykonać prawo poboru nie później niż z upływem 3 tygodni od daty trzeciego i ostatniego ogłoszenia w „Monitorze Polskim“.

2470

II OGŁOSZENIE

KOMISJA LIKWIDACYJNA

Spółki Akcyjnej „Właściciel Domu“ w likwidacji

zawiadamia akcjonariuszów, że w dn. 14 stycznia 1936 r. o godz. 18 odbędzie się w siedzibie Komisji przy ul. Mokotowskiej 59 m. I w Warszawie

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie z działalności Komisji Likwidacyjnej i kasowe za czas do dn. 31 grudnia 1935 r. włącznie; 3) Udzielenie Komisji Likwidacyjnej absolutorium z dotychczasowej działalności; 4) Wybór członka Komisji Likwidacyjnej na miejsce Hersza Gottesmana; 5) Sprzedaż ewentualnie przepisane tytułu własności na nieruchomości miejską w Warszawie Nr. hipoteczny 2287 D na poszczególnych akcjonariuszów; 6) Wolne wnioski.

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają akcjonariusze, którzy do dn. 7 stycznia 1936 r. zdeponują swe akcje lub świadectwa depozytowe Komisji Likwidacyjnej.

2465

Zarząd Przemysłu Gumowego „Ardal“, Spółki Akc. w Lidzie

zawiadamia Akcjonariuszów Spółki, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 31 grudnia 1935 r. o godz. 12 w południe w lokalu Notarjusza A. Szymańskiego w Warszawie, Senatorska 19, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu i Rady Nadzorczej, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1934/1935; 3) Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej; 4) Wybory Zarządu i Rady Nadzorczej; 5) Wolne wnioski.

W razie niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w pierwszym terminie — spowodu braku przewidzianego w statucie quorum (§ 14) — Walne Zgromadzenie odbędzie się w drugim terminie w dn. 28 stycznia 1936 r. w tymże samym lokalu o godz. 6 wieczorem i z tym samym porządkiem dziennym, przy czym Zgromadzenie odbędzie się bez względu na ilość obecnych akcjonariuszów.

Akcjonariusze, życzący przyjąć udział w tem Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje w Zarządzie Spółki przynajmniej na 7 dni przed datą odbycia Walnego Zgromadzenia.

2464

„Polskie Tow. dla Handlu i Hodowli Ryb“

Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans na dz. 31 maja 1934 r.

AKTYWA. — Nieruchomość zł 636 000,00; Tabor kolejowy zł 46 040,00; Inwentarz martwy zł 7 826,50; Gotówka w kasie i bankach zł 88 746,87; Papiery procentowe zł 2 880,00; Akcje innych przedsiębiorstw zł 75 000,00; Weksle w portfelu zł 3 400,00; Ryby w magazynie zł 15 020,00; Dłużnicy zł 344 881,99; **Razem zł 1 219 795,36.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 250 000,00; Wierzyciele zł 969 442,52; Zysk zł 352,84; **Razem zł 1 219 795,36.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle gwarancyjne w portfelu zł 121 322,00; Dostawcy za żyro na ich wekslach zł 69 400,00; **Razem zł 190 722,00.**

Różni za złożone weksle gwarancyjne zł 121 322,00; Obligo z tytułu żyra weksli dostawców zł 69 400,00; **Razem zł 190 722,00.**

U w a g a. Zobowiązania zagraniczne:

STAN BIERNY. — A. G. f. Ungarische Teichwirtschaften zł 785 249,00; D. D. za rybogojstwo zł 75 234,61; **Razem zł 860 483,61.**

STAN CZYNNY. — A. G. f. Ungarische Teichwirtschaften zł 8 473,98; Przekazy zł 20 290,22; Rybogojstwo zł 2 000,00; Sandor Sorger zł 42 862,40; Hajos zł 2 551,50; **Razem zł 76 178,10; Pozostaje zł 784 305,51.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 maja 1934 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 140 009,02; Podatki zł 26 993,74; Procenty i prowizje zł 11 918,57; Odpisy amortyzacyjne zł 17 868,15; Nieściągalne należności zł 37 526,45; Zysk zł 352,84; **Razem zł 234 668,77.**

MA. — Przeniesiony zysk z lat poprzednich zł 32,90; Zarobek brutto zł 191 214,78; Pobrane prowizje komisowe zł 29 924,32; Zarobek sklepu detalicznego zł 975,17; Komorne zł 12 521,60; **Razem zł 234 668,77.**

Bilans na dz. 30 kwietnia 1935 r.

AKTYWA. — Nieruchomość zł 636 000,00; Tabor kolejowy zł 46 040,00; Inwentarz martwy zł 7 885,00; Gotówka w kasie i bankach zł 29 270,23; Papiery procentowe zł 3 840,00; Akcje innych przedsiębiorstw zł 75 000,00; Weksle w portfelu zł 4 500,00; Ryby zł 42 393,20; Dłużnicy zł 350 864,89; Straty zł 17 565,67; **Razem zł 1 213 358,99.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 250 000,00; Wierzyciele zł 963 358,99; **Razem zł 1 213 358,99.**

Sumy pozabilansowe: Weksle gwarancyjne w portfelu zł 107 822,00; Dostawcy za żyro na ich wekslach zł 59 250,00; Listy gwarancyjne zł 10 080,00; **Razem zł 177 152,00.**

Różni za złożone weksle gwarancyjne zł 107 822,00; Obligo z tytułu żyra weksli dostawców zł 59 250,00; Banki za wydane listy gwarancyjne zł 10 080,00; **Razem zł 177 152,00.**

U w a g a. — Zobowiązania zagraniczne zł 771 701,46.

Rachunek strat i zysków na dz. 30/IV 1935 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 126 655,18; Podatki zł 20 256,03; Różnice kursowe zł 187,33.

MA. — Przeniesiony zysk z lat poprzednich zł 352,84; Zarobek na handlu rybami zł 80 725,77; Pobrane prowizje komisowe zł 24 863,10; Zarobek sklepu detalicznego zł 580,97; Pobrane komorne zł 11 498,80; Saldo rachunku procentów zł 11 495,39; Różne zł 25,00; Straty zł 17 565,67; **Razem zł 147 098,54.**

2473

PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI

Opatowsko-Sandomierska Rolna Spółka Akcyjna

W OSTROWCU

Bilans w dn. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 766 820 04; Rucho-
mości zł 100 371 70; Papiery protestowane i udziały zł 4 826 60;
Kasa zł 562 86; Banki zł 16 280 88; Weksle zł 41 492 42; To-
wary zł 233 999 99; Odbiorcy zł 602 116 27; Należności
z układów konwersyjnych zł 235 338 97; Dostawcy zł 99 019 49;
Różni zł 111 379 27; Należności w windykacji zł 209 060 79;
Należności wątpliwe zł 62 617 22; Sumy przechodnie zł
3 741 19; Strata zł 99 845 73; Obligo zł 930 867 44; Gwarancje
 zł 73 999 97; Różni za gwarancje zł 339 249 00; Depozyty
 zł 1 000 00; Ewikcje hipoteczne zł 973 618 87; Zabezpieczenia
z układów konwersyjnych zł 277 055 44; Depozyty Banku
Akceptacyjnego z układów konwersyjnych zł 26 00; Razem
 zł 5 183 290 14.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 450 000 00; Ka-
pitał zapasowy zł 46 551 75; Kapitał rezerwowy zł 49 425 38;
Kapitał amortyzacyjny zł 165 346 22; Akcepty zł 8 200 00;
Bank Akceptacyjny z tytułu wydanych akceptów zł 188 525 98;
Banki zł 479 988 66; Bezprocentowy kredyt sanacyjny
 zł 143 827 09; Niezapłacone podatki zł 11 823 89; Dostawcy
 zł 267 501 28; Odbiorcy zł 123 945 69; Odbiorcy za zadatki
na towary zł 416 637 95; Różni zł 153 975 84; Sumy przechod-
nie zł 19 136 47; Rezerwa na pokrycie wątpliwych należności
 zł 62 587 22; Obligo zł 930 867 44; Różni za gwarancje
 zł 73 999 97; Gwarancje zł 339 249 00; Różni za depozyty
 zł 1 000 00; Ewikcje hipoteczne zł 973 618 87; Różni za zabez-
pieczenia z układów konwersyjnych zł 277 055 44; Różni za
weksle gwarancyjne zł 26 00; Razem zł 5 183 290 14.

Rachunek strat i zysków za 1934 r.

STRATY. — Koszty handlowe zł 197 898 10; Podatki
 zł 19 721 82; Procenty zł 81 161 69; Eksploatacja Hurtowni
Soli zł 9 509 80; Bonifikaty zł 9 374 74; Różne straty
 zł 52 127 61; Nieściągalne należności zł 22 440 04; Amortyzacja
 zł 23 013 95; Razem zł 415 247 75.

ZYSKI. — Zyski brutto na towarach zł 106 520 61; Prowizje
od towarów komisowych zł 57 004 06; Sconta zł 8 682 87;
Procenty zł 100 388 46; Wynajem lokali zł 12 889 60; Różnice
kursowe zł 604 31; Różne zyski zł 29 312 11; Strata
 zł 99 845 73; Razem zł 415 247 75.

Bilans powyższy został zatwierdzony w dn. 23 listopada
1935 r. przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów.

2468

I OGŁOSZENIE

WALNE ZEBRANIE SPÓŁKI AKCYJNEJ

Lubońska Fabryka Drożdży dawniej G. Sinner

w Luboniu, pow. poznański

odbędzie się w dn. 9 stycznia 1936 r. o godz. 17 na sali Banku
Kwilecki, Potocki i S-ka w Poznaniu, Al. Marcinkowskie-
go Nr. 11.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok gospo-
darczy 1934/35, przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków
za 1934/35 r.; 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zys-
ków za 1934/35 r., podział zysku i udzielenie pokwitowania
Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Wybór uzupełniającego
członków Rady Nadzorczej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, którzy zamierzają wnieść dodatkowe sprawy
na porządek dzienny, zechcą nadesłać piśmiennie umotywo-
wane wnioski na ręce Zarządu najpóźniej do dn. 22 grudnia
1935 r.

W Walnym Zebraniu uczestniczyć mogą wszyscy akcjonariu-
sze, którzy przedłożą akcje lub zaświadczenia, wydane na do-
wód zdeponowania akcji u notariusza, w Banku Kwilecki
Potocki i Sp. w Poznaniu i oddziałach, w Banku Cukrowni-
ctwa w Poznaniu i oddziałach, oraz w Reichs-Kredit-Ge-
sellschaft w Berlinie. Akcje i zaświadczenia składać można
w biurze Zarządu Spółki najpóźniej do dn. 8 stycznia 1936 r.
lub przy wejściu na salę zebrań, przed zamknięciem listy obec-
ności.

Lubon, dnia 2 grudnia 1935 r.

2466

Zarząd: (—) Dr. Wellmer

Polskie Zakłady Siemens, Spółka Akcyjna

W WARSZAWIE

Bilans na dz. 30 września 1935 r.

AKTYWA. — 1) Majątek stały: Grunty w Haliczu
 zł 160 874 10; Plac budowlany w Łodzi zł 3 000 00; Maszyny
i urządzenia fabryczne zł 115 878 77; Razem zł 279 752 87;
2) Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 6 682 41; Gotówka
w bankach zł 210 028 17; Gotówka w P. K. O. zł 65 472 40;
Razem zł 282 182 98; Papiery wartościowe zł 32 984 50;
Weksle w portfelu i inkasie zł 405 264 15; Udziały: 100%
udziałów w Fabryce Sygnałów Kolejowych C. Fiebrandt
i S-ka, w Bydgoszczy zł 1 720 000 00; Udział w Polskich Fa-
brykach Kabli i Walcowniach Miedzi, Ożarów zł 750 000 00;
Razem zł 2 470 000 00; 3) Materjały: Półfabrykaty zł 206 445 87;
Gotowe wyroby i towary: a) na składzie zł 318 721 97, b) wy-
pożyczone zł 15 269 09; Razem zł 333 991 06; Kozpoczęte za-
mówienia: a) towary zł 86 745 56, b) fabrykacje zł 16 353 54;
Razem zł 103 099 10; Razem zł 643 536 03; 4) Dłużnicy: Od-
biorcy zł 3 963 398 38; Dostawcy zł 23 250 79; Różni zł
1 985 764 79; Wątpliwe należności: a) weksle protestowane
 zł 26 208 32, b) otwarte należności zł 111 709 94; Razem
 zł 137 918 26; Razem zł 6 110 332 22; 5) Sumy przechodnie:
a) podatki w postępowaniu odwoławczym zł 190 440 97,
b) przyznane nam do zwrotu clo zł 37 365 40, c) brakujące
bonifikaty zł 1 305 382 50, d) inne zł 26 934 47; Razem
 zł 1 560 123 34; 6) Strata: a) z lat ubiegłych zł 1 332 609 99,
b) za rok sprawozdawczy zł 191 48; Razem zł 1 332 801 47;
Razem zł 13 116 977 56.

Udzielone nam gwarancje zł 917 976 66; Udzielone przez
nas gwarancje zł 20 000 00; Razem zł 937 976 66.

PASYWA. — 1) Kapitał zakładowy zł 2 000 000 00; 2) Kapi-
tał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 139 429 62,
b) dopisano w roku bież. zł 11 587 88; Razem zł 151 017 50,
c) odpisano wobec sprzedaży domu mieszkalnego zł 71 087 28,
pozostaje zł 79 930 22; 3) Wierzyciele: Dostawcy zł 6 236 810 32;
Odbiorcy zł 84 691 15; Różni zł 4 327 946 08; Razem zł
10 649 447 55; 4) Sumy przechodnie: a) rezerwa na wątpliwe
należności zł 95 679 33, b) inne zł 291 920 46; Razem zł
387 599 79; Razem zł 13 116 977 56.

Udzielone nam gwarancje zł 917 976 66; Udzielone przez
nas gwarancje zł 20 000 00; Razem zł 937 976 66.

Rachunek strat i zysków za 1934/35 r.

WINIEN. — Strata z lat ubiegłych zł 1 332 609 99; Koszty
fabrykacji zł 263 836 90; Koszty sprzedaży zł 190 780 26;
Koszty administracji ogólnej zł 411 800 37; Podatki państwowe
i komunalne zł 61 778 32; Odpisy amortyzacyjne zł 11 587 88;
Odpisy na wątpliwych należnościach zł 775 430 80; Odsetki
zapłacone zł 79 175 69; Różnice kursowe zł 3 051 76; Straty na
towarach znajdujących się na składzie zł 113 637 43; Inne róż-
ne straty zł 48 948 79; Razem zł 3 292 638 19.

MA. — Wartość produkcji zł 251 173 04; Zysk brutto ze
sprzedaży zł 195 501 85; Odsetki otrzymane zł 157 478 86;
Różnice kursowe zł 3 882 67; Wpływy z odpisanych należności
 zł 3 154 98; Prowizje od osób trzecich zł 8 820 91; Zestorno-
wane rezerwy na wątpl. należności zł 48 796 18; Różne inne
zyski zł 1 291 028 23; Strata: a) z lat ubiegłych zł 1 332 609 99,
b) za rok bieżący zł 191 48; Razem zł 1 332 801 47; Razem
 zł 3 292 638 19.

2472

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysłowo - Leśnej „Las“ w Warszawie

podaje powtórnie do wiadomości Akcjonariuszów, że w dn. 30
grudnia r. b., o godz. 16, w lokalu Spółki, Plac Żel. Bramy
Nr. 1, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCYJNARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu
o działalności za rok operacyjny 1934/35 oraz zatwierdzenie
bilansu i rachunku zysków i strat za rok ubiegły; 3) Udziele-
nie Zarządowi absolutorium; 4) Rozpatrzenie budżetu i planu
działalności za rok operacyjny 1935/36; 5) Wybór członków
Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadze-
niu, winni przynajmniej na siedem dni przed terminem Wal-
nego Zgromadzenia złożyć swe akcje lub świadectwa depozy-
towe w biurze Zarządu Spółki.

2476

„Chodorów”, Spółka Akcyjna dla Przemysłu Cukrowniczego w Chodorowie

Rachunek strat i zysków za 1934/35 r.

STRATY. — Fabryka: Koszty administracji ogólnej zł 159 353,40, koszty sprzedaży zł 70 466,44, koszty kredytu zł 4 091,87, asekuracja zł 21 008,21, podatki państwowe i komunalne zł 812 013,59, bezpośrednie koszty fabrykacji zł 4 264 918,87, koszty kupna kontyngentu zł 139 608,00, koszty składek członkowskich do Związku i Stowarzyszeń zł 65 639,87, koszty świadczeń na bezrobotnych i powodziań zł 22 920,50, koszty wypłaty dywidendy i wymiany akcji zł 10 091,01, amortyzacja zł 400 292,07, wartość remanentów z kampanji 1933/34 r.: cukier zł 1 133 435,58, razem zł 7 103 837,41; Gospodarstwo rolne: folwarki. Administracja zł 47 068,10, koszty ogólne zł 15 589,14, świadczenia i ubezpieczenia społeczne zł 16 366,87, utrzymanie służby zł 66 425,34, utrzymanie inwentarza żywego zł 165 687,20, utrzymanie inwentarza martwego zł 18 434,44, utrzymanie budynków zł 9 263,82, utrzymanie torów przemysłowych zł 5 113,45, utrzymanie dróg i kopanie rowów zł 4 413,04, materiały zużyte zł 699,35, asekuracja zł 4 526,24; Podatki państwowe i komunalne zł 34 413,84; Amortyzacja zł 19 490,40, tenuta dzierżawna zł 36 456,35, strata na inwentarzu żywym zł 1 106,23, razem zł 445 053,81; Młyn. Koszty ogólne zł 296,14; Świadczenia i ubezpieczenia społeczne zł 741,99; Utrzymanie inwentarza martwego zł 100,28; Utrzymanie młyna zł 1 200,82; Asekuracja zł 415,60; Podatki państwowe i komunalne zł 851,61; Amortyzacja zł 1 651,34, razem zł 8 710,61; Stawy. Koszty ogólne zł 301,83; Świadczenia i ubezpieczenia społeczne zł 141,35; Utrzymanie stawniczych i brzegowych zł 346,64; Utrzymanie stawu zł 995,29; Asekuracja zł 6,65; Podatki państwowe i komunalne zł 5 190,41; Amortyzacja zł 5,79; Razem zł 6 987,96; Lasy. Administracja zł 2 126,25; Koszty ogólne zł 1 173,29; Świadczenia i ubezpieczenia społeczne zł 672,14; Kultura i szkoła zł 1 170,10; Utrzymanie służby zł 2 446,50; Utrzymanie inwentarza żywego zł 462,13; Utrzymanie inwentarza martwego zł 55,26; Utrzymanie budynków zł 54,20; Materiały zużyte zł 6,70; Asekuracja zł 89,73; Podatki państwowe i komunalne zł 6 256,16; Amortyzacja zł 183,23; Razem zł 14 695,69; Gorzelnia. Administracja zł 1 933,96; Koszty ogólne zł 643,18; Świadczenia i ubezpieczenia społeczne zł 213,93; Utrzymanie służby zł 317,36; Utrzymanie inwentarza martwego zł 46,50; Utrzymanie gorzelnii zł 1 733,04; Asekuracja zł 539,07; Podatki państwowe i komunalne zł 640,70; Amortyzacja zł 3 729,94; Koszty produkcji zł 21 357,00; Razem zł 31 154,68; Czysty zysk: Fabryka zł 1 110 760,86; Gospodarstwo rolne zł 9 777,84; Razem zł 1 120 530,70; **Ogółem zł 8 730 978,86.**

ZYSKI. — Fabryka: Cukier. Wpływy ze sprzedaży w okresie sprawozdawczym zł 6 125 497,49; Wartość remanentu per 30/VI 1935 r. zł 1 717 119,61; Wytłoki. Wpływy ze sprzedaży w okresie sprawozdawczym zł 103 256,36; Wartość remanentu per 30/VI 1935 r. zł 15 520,57; Melasa. Wpływy ze sprzedaży w okresie sprawozdawczym zł 88 824,06; Wartość remanentu per 30/VI 1935 r. zł 62,10; Procenty: procenty z rachunków bieżących w bankach, skonta, rabaty i in. zł 164 318,08; Razem zł 8 214 598,27; Gospodarstwo rolne: Folwarki zbiór krescencji zł 452 414,06; Młyn wpływy z przemiału zł 7 440,07; Stawy. Wpływy z gospodarstwa rybnego zł 644,85; Lasy. Wyśrąb i trzebież lasów dla własnych folwarków zł 18 858,60; Gorzelnia. Wpływy za spirytus zł 37 023,01; Razem zł 516 380,59; **Ogółem zł 8 730 978,86.**

Bilans za 1934/35 r.

AKTYWA. — Fabryka: I. Majątek stały: Nieruchomości. Grunt 95 morg. 1 102 sążni² zł 191 569,76; Budynki fabryczne zł 1 558 709,38; Budynki gospodarcze zł 731 527,20; Budynki mieszkalne zł 1 101 016,11; Maszyny zł 6 423 906,55; Stacja wodna i śluza zł 238 893,49; Tor przemysłowy zł 207 975,52; Kamienica we Lwowie zł 344 861,48; Magazyn cukru we Lwowie zł 12 956,42; Ruchomości: Inwentarz żywy i martwy zł 72 488,49; II. Majątek płynny: Kasa gotówka zł 280,13; Banki — rachunki bieżące i lokaty zł 1 863 958,41; Efekty: 6% Pożyczka Narodowa 1933 r. zł 385 184,00; Akcje zł 1 482 477,01; Udziały zł 2 666 786,95. Zapasy: Cukier zł 1 717 119,61; Wytłoki suszone zł 15 520,57; Melasa zł 62,10; Materiały pomocnicze zł 376 883,83; Dłużnicy. Odbiorcy zł 493 530,56; Dostawcy zł 40 861,34; Należności z tytułu umów kartelowych i inne zł 82 648,84; Conto pro Diversi zł 26 266,20; Wpłaty na 3% Premjową Pożyczkę Inwestycyjną zł 164 160,00; Kaucje zł 2 147,50, różni zł 12 535,80; Sumy

ewidencyjne zł 72 300,79; Plantatorzy — zaliczki na buraki 1935/36 r. Wielkorolni zł 514 402,42; Małorolni zł 1 100,67; Wydatki na 1935/36 r. zł 339 530,00; Razem zł 21 141 661,13; Gospodarstwo rolne; I. Majątek stały. Nieruchomości. Folwarki: Grunta 2 992 morgi 58 sążni² zł 1 262 687,10; Budynki mieszkalne zł 87 451,96; Budynki gospodarcze zł 141 531,17; Gorzelnie: Budynki gorzelnii Sadki król. mieszkalne zł 376,28; Gospodarcze zł 242,39, przemysłowe zł 11 640,37; Urządzenie gorzelnii Sadki król. zł 1,00; Budynki gorzelnii Anielówka. Mieszkalne zł 157,96; Przemysłowe zł 7 042,80; Urządzenie gorzelnii Anielówka zł 1,00; Stawy: Grunta stawów Chodorów — Dobrowlany 489 mg. 1 004 sążni² zł 267 815,00; Budynki mieszkalne zł 3 221,96; Urządzenie gospodarcze rybostwa zł 10 848,65; Młyn. Grunt 1 261 sążni² zł 33,83; Budynki gospodarcze zł 855,33; Budynki przemysłowe zł 26 667,03; Urządzenie zł 2 776,82; Lasy: Grunta lasów Mołodyńcze — Nowosielce 911 mg. 294 sążni² zł 209 089,40; Budynki mieszkalne zł 581,80; Budynki gospodarcze zł 347,34; Drzewostan zł 122 709,46; Telefony: Urządzenie sieci telefonicznej na folwarkach zł 1,00; Ruchomości inwentarz żywy zł 75 700,00; Inwentarz martwy zł 70 608,68; II. Majątek płynny: Kasa gotówka zł 279,34; Zapasy: Zboże i przetwory zł 58 608,78; Drzewo zł 13 487,94; Spirytus zł 5 901,27; Dłużnicy parcelanci za grunt zł 26 613,95; Odbiorcy zł 6 318,56; Kaucje zł 300,00; Różni zł 6 195,76; Wydatki na 1935/36 r. zł 162 673,62; Razem zł 2 582 767,55; **Ogółem zł 23 724 428,68.**

Różni za gwarancje hipoteczne i weksłowe zł 566 000,00; Pretensje żyrowe zł 97 000,00; Razem zł 663 000,00.

PASYWA. — Fabryka: I. Kapitały własne. Kapitał akcyjny zł 9 375 000,00; Fundusz rezerwowy statutowy zł 3 125 000,00; Fundusz rezerwy na zakupienie względnie wylosowanie akcji Spółki Akc. „Chodorów” oraz na inwestycje lub pokrycie ewent. strat: Saldo z 1933/34 r. zł 257 954,47; Doszło z niepodjętej dywidendy 1930/31 r. zł 15 521,25; II. Kapitał amortyzacyjny: Saldo z 1933/34 r. zł 7 797 479,79; Dopisano w roku sprawozdawczym zł 356 720,86; III. Fundusz emerytalny zł 131 580,45; IV. Zobowiązania: Dywidenda niepodjęta za 1931/32 r. zł 23 455,00, niepodjęta za 1932/33 r. zł 17 437,50, niepodjęta za 1933/34 r. zł 40 741,50; Wierzyciele odbiorcy zł 39 960,70; Dostawcy zł 105 324,75; Zobowiązania: z tytułu umów kartelowych zł 129 747,45; Długoterminowe krajowe zł 542 158,21; Krótkoterminowe krajowe zł 334 804,79; Conto pro Diversi zł 175 535,67; Różni zł 11 029,37; Sumy ewidencyjne zł 72 300,79; Plantatorzy: Wielkorolni zł 2 242,22; Małorolni zł 193,86; Razem zł 22 554 188,63; Gospodarstwo rolne: Zobowiązania. Wierzyciele. Rezerwa na pokrycie strat z parcelacji zł 5 598,72; rezerwa na obsiewy nól folwarków dzierżawianych zł 8 445,93; Odbiorcy zł 18 619,37; Dostawcy zł 233,74; Zobowiązania krótkoterminowe krajowe zł 5 797,43; Kaucje obce zł 200,00; Różni zł 10 806,16; Razem zł 49 701,35; Rachunek strat i zysków: Czysty zysk: Fabryka zł 1 110 760,86; Gospodarstwo rolne zł 9 777,84; Razem zł 1 120 530,70; **Ogółem zł 23 724 428,68.**

Gwarancja hipoteczna na zabezpieczenie opłaty wywozowej od cukru eksportowanego 1923/24 r. zł 100 000,00; Weksle kaucyjne na zabezpieczenie umów: a) kartelowej i rafinerskiej zł 420 000,00, b) dzierżawy folwarków zł 36 000,00, c) kredytu przewozowego zł 10 000,00, zobowiązania żyrowe zł 97 000,00; Razem zł 663 000,00.

Chodorów, 10 września 1935 r.

Zarząd Spółki Akcyjnej „Chodorów”

Inż. Adam Piotrowski mp.

Eugenjusz Lubomirski de Vaux mp.

Komisja Rewizyjna poświadczająca zgodność z książkami i załącznikami.

Chodorów, dn. 27 sierpnia 1935 r.

Leon Getter mp., Edmund Biliński mp.

Dr. Wilhelm Krzysztoń mp.

2175

Zarząd Spółki Akcyjnej „Oxaco”

zawiadamia, że w dn. 11 stycznia 1936 r., o godz. 17, w lokalu Spółki, Obożna 11, odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Zmiana nazwy; 4) Wybory do Zarządu i Rady Nadzorczej; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni zgłosić swoje akcje na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem Zarządowi Spółki. 2478

Warszawski Młyn Parowy, Spółka Akcyjna

w Warszawie, Objazdowa 2

Bilans na czas od 1 sierpnia 1933 r. do dn. 31 lipca 1934 r.

AKTYWA. — Towary zł 84 284⁶⁰; Kasa zł 2 970¹⁹; Dłużnicy zł 433 289¹⁴; Banki zł 32 874⁶⁵; Pożyczka Narodowa zł 5 760⁰⁰; Weksle zł 90 300⁰⁰; Sumy przechodnie zł 7 396⁵⁰; Zaliczki, zaliczenia, kaucja zł 2 546⁴⁰; Budynki, maszyny, place, urządzenia zł 3 343 871⁹⁰; Konie zł 7 342⁰⁰; Różnica kursu na pożyczce zł 130 582⁴⁵; Strata za 1933/34 r. zł 23 499³⁸; **Ogółem zł 4 164 717²¹.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 1 999 500⁰⁰; Kapitał amortyzacyjny zł 1 434 691⁸³; Kapitał zapasowy zł 38 162⁷⁹; Wierzyciele zł 169 806⁰⁸; Banki zł 71 776⁸³; Akcepty zł 236 369⁰⁰; Sumy przechodnie zł 36 675⁹⁵; Podatki zł 9 252¹¹; Tow. Kredytowe Przemysłu Polskiego, pożyczka zł 168 383⁶²; Fundusz kar. zł 2⁰⁰; Pożyczka Narodowa pracowników zł 97⁰⁰; **Ogółem zł 4 164 717²¹.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 lipca 1934 r.

WINIEN. — Koszty handlowe, podatki zł 231 752³⁷; Strata na koniach zł 650⁰⁰; Amortyzacja zł 100 765⁹¹; **Ogółem zł 333 168²⁸.**

MA. — Różne zyski zł 309 089⁴¹; Różnica kursu zł 579⁴⁹; Strata za 1933/34 r. zł 23 499³⁸; **Ogółem zł 333 168²⁸.**

Warszawa, dn. 15 stycznia 1935 r.

2463

Spółka Akcyjna Fabryki Sukna A. G. Borst w Zgierzu

Sprawozdanie za czas od dn. 1 kwietnia 1934 r. do dn. 31 marca 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Place, budynki, maszyny i urządzenia, konie i wozy zł 6 444 446⁴³; Majątek płynny: Kasa, weksle i papiery wartościowe zł 2 285⁸¹; Udziały zł 9 056⁰⁰; Dłużnicy i banki zł 605 203⁴⁸; Rekwizycje wojenne i dłużnicy przedwojenni w Rosji zł 2⁰⁰; Hipoteka zł 45 547¹⁰; Remanent zł 2 257⁶¹; Strata: na 1/IV 1934 r. zł 2 580 606⁶⁴, a za czas od 1/IV 1934 r. do 31/III 1935 r. zł 134 785⁶⁹; Razem straty zł 2 715 392³³; **Ogółem zł 9 824 190⁷⁶.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 660 000⁰⁰; Kapitał rezerwowy i rezerwy specjalny zł 98 397²⁵; Kapitał amortyzacyjny maszyn i budynków zł 1 228 076⁹¹; Fundusz na zapomogi dla pracowników zł 1 812²⁶; Obligacje I i II emisji przedwojenne zł 490 947⁷⁴; Zobowiązania sprzed upadłości: akcepty, wierzyciele, banki, podatki i świadczenia socjalne zł 4 287 022¹¹; Wierzyciele po upadłości zł 111 896⁴⁹; Sumy przechodnie zł 946 038⁰⁰; **Ogółem zł 9 824 190⁷⁶.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Ogólny rozchód zł 873 072⁸⁴; Remanent na dz. 1 kwietnia 1934 r. zł 3 191²⁰; Strata na dz. 1 kwietnia 1934 r. zł 2 580 606⁶⁴; **Ogółem zł 3 456 870⁶⁸.**

MA. — Ogólny dochód zł 739 220⁷⁴; Remanent na dz. 31/III 1935 r. zł 2 257⁶¹; Strata na dz. 31/III 1934 r. zł 2 580 606⁶⁴, a za czas od 1/IV 1934 r. do 31/III 1935 r. zł 134 785⁶⁹; Razem straty zł 2 715 392³³; **Ogółem zł 3 456 870⁶⁸.**

Prenumerując

„Lot Polski”

popieracie L. O. P. P.

Prenumerata roczna zł 12 — P. K. O. 7.860

Warszawa — Długa 50

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Akwawit” Rektyfikacje Spirytusu w Poznaniu

zaprasza PP. Akcjonariuszów Spółki na

XV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

które odbędzie się w dn. 18 stycznia 1936 r., o godz. 13 w sali posiedzeń w gmachu Spółki w Poznaniu, przy ul. Cieszkowskiego 3, z następującym porządkiem obrad:

1) Otwarcie i wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok obrotowy 1934/35; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Powzięcie uchwał w sprawie bilansu oraz rachunku strat i zysków; 5) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących według starzeństwa wyboru.

PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia, a więc do dn. 10 stycznia 1936 r. włącznie, złożyć w Zarządzie Spółki albo posiadane przez nich akcje, albo zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w następujących bankach: Bank Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, Bank Dyskontowy Warszawski w Warszawie, Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w Poznaniu, Bank Cukrownictwa w Poznaniu i Poznański Bank Ziemian w Poznaniu. Zaświadczenia te winny zawierać liczby porządkowe akcji i stwierdzenie, że akcje te nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Poznań, dn. 3 grudnia 1935 r.

„Akwawit” Rektyfikacje Spirytusu, Spółka Akc.

2474

Zarząd: *Dr. Michał Skorny*

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod nazwą

„Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Kolei Dojazdowych w Polsce”, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 8 stycznia 1936 r., o godz. 18, odbędzie się w Warszawie, przy ul. Zielnej Nr. 45 m. 2

WALNE ZGROMADZENIE BUDŻETOWE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie;
- 2) Wybór Przewodniczącego;
- 3) Projekt budżetu na 1936 r.;
- 4) Sprawa wierzytelności Spółki;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym i powinni w tym celu zgłosić do Zarządu pisemne żądanie ze wskazaniem konkretnych wniosków oraz udowodnić posiadanie wymaganej ilości akcji najpóźniej na czternaście dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, powinni złożyć swoje akcje w Spółce przynajmniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

2462

Gdynia, Katowice, Kraków, Lwów, Poznań, Wilno, oddalone są od stolicy zaledwie o 2 godziny lotu!

Towarzystwo Manufaktury Bawełnianej Lorentz i Krusche, Spółka Akcyjna w Zgierzu

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1933 r.,
zreasumowany stosownie do uchwały Nadzwyczajnego Wal-
nego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 3 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Kasa zł 633'83; Papiery wartościowe własne zł 7 670'00; Place Prz. zł 191 858'67; Place Tk. zł 62 470'40; Nieruchomości Prz. zł 837 525'33; Nieruchomości Tk. zł 307 994'67; Maszyny Prz. zł 1 764 161'74; Maszyny Tk. zł 1 031 353'92; Utensylja Prz. zł 50 972'38; Utensylja Tk. zł 31 615'58; Wozy zł 8 178'25; Rekwizycje zł 1'00; Odbiorcy w Rosji zł 1'00; Banki w Rosji zł 1'00; Nieuregulowane straty pożarowe zł 1'00; Sumy do stopniowego umorzenia zł 119 116'83; Odbiorcy zł 231 171'89; Sumy przechodnie zł 143 167'27; Materjały fabrykacji Prz. zł 53 225'37; Sumy przejściowe do oblicz. zł 353'25; Banki zł 919'19; Strata z lat ubiegłych zł 1 357 193'56; Strata za rok operacyjny 1933 zł 207 812'48; Razem zł 6 407 398'61.

Depozyty zł 316 666'66; Razem suma bilansowa zł 6 724 065'27.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 2 000 000'00; Kapitał zapasowy zł 26 580'83; Kapitał amortyzacyjny zł 2 105 703'10; Wierzyciele zł 876 438'49; Banki rebus. przedwójne zł 119 116'83; Długotermin. pożyczka T=wa Kredytow. Przemysłu Polskiego w Warszawie zł 446 734'56; Akcepty przedwój. zł 26 323'79; Sumy przechodnie zł 90 500'00; Specj. r-k przejściowy różnic kursowych zł 548 794'70; Zaległe podatki zł 167 206'31; Razem zł 6 407 398'61.

Różni za depozyty zł 316 666'66; Razem suma bilansowa zł 6 724 065'27.

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1934 r.

AKTYWA.—I. Majątek stały: Place (Grunty) zł 191 858'67; Nieruchomości (budynki): a) fabryczne zł 518 499'73, b) gospodarcze zł 105 659'60, c) mieszkalne zł 213 366'00; Urządzenia techniczne: Maszyny i utensylja zł 1 813 651'12; Inwentarz zakładowy i biurowy: Ruchomości biurowe zł 1 483'00; Wozy zł 6 978'28; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 1 549'09; Papiery wartościowe zł 7 670'00; Weksle w portfele zł 21 075'00; Materjały fabrykacji prz. zł 53 225'37; Odbiorcy zł 229 556'68; Banki zł 919'19; Rekwizycje zł 1'00; Odbiorcy w Rosji zł 1'00; Banki w Rosji zł 1'00; Nieuregulowane straty pożarowe zł 1'00; Sumy do stopniowego umorzenia zł 107 088'67; Sumy przechodnie: a) wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 7 369'70, b) niezrealizowane polisy towarzystw ubezpieczeń. zł 127 877'07, c) inne zł 725'25; Strata z lat ubiegłych zł 1 565 006'04; Strata za 1934 rok oper. zł 163 375'60; Razem suma bilansowa zł 5 136 938'06.

Sumy pozabilansowe. — Depozyty zł 166 666'66.
PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy (akcyjny) zł 2 000 000'00; Kapitał zapasowy zł 26 580'83; II. Kapitał amortyzacyjny zł 1 384 624'41; III. Zobowiązania. Wierzyciele: a) kredyty hipoteczne zł 441 024'46, b) zaległe podatki zł 107 088'67; Zobowiązania specjalne: a) specj. r-k przejściowy różnic kursowych zł 447 678'72; Sumy przechodnie: a) dochód, dotyczący okresu przyszłego zł 99 811'88, b) inne zł 300'00; Razem suma bilansowa zł 5 136 938'06.

Sumy pozabilansowe: a) różni za depozyty zł 166 666'66.

U w a g a. — Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 225 740'12.

Rachunek strat i zysków za 1934 r.

WINIEN. — Strata z lat ubiegłych zł 1 565 006'04; Podatki zł 2 691'86; Procenty zł 48 027'50; Potracenia zł 2 163'71; Robocizna zł 1 811'76; Węgiel zł 368'74; Koszty handlowe zł 4 911'80; Świadczenia socjalne zł 1 339'14; Koszty sądowe i rejentalne zł 7 204'04; Koszty przejazdów zł 2 982'48; Asekuracja zł 3 720'91; Administracja zł 52 200'00; Amortyzacja zł 167 588'44; Strata na sprzedaży nieruchomości tkalniczej zł 404 873'76; Strata na sprzed. wozów zł 883'65; Amortyzacja sum do stopniow. umorzenia zł 17 566'36; Razem zł 2 283 340'19.

MA. — Różnice kursowe z r-ku specj. przejść. różnic kursowych zł 155 735'36; Wpływ należności z tyt. banków w Rosji zł 3 305'88; Odpadki zł 478'15; Dzierżawa przedziałni zł 96 854'12; Dzierżawa tkalnicza zł 10 300'00; Komorne zł 2 413'56; Różnice kursowe zł 7 891'87; Układ regulacyjny zł 277 979'61; Strata z lat ubiegłych zł 1 565 006'04; Strata za 1934 r. zł 163 375'60; Razem zł 2 283 340'19.

TYGODNIK HANDLOWY

niezbędny jest dla
przemysłowców
i hurtowników,

o ile chcą oni

dotrzeć do kupców
lub znać stan handlu

Numery okazowe na żądanie wysyła
ADMINISTRACJA „TYGODNIKA HANDLOWEGO“
Warszawa, ul. Zielna 50, tel. 545 - 36

B A N K

M I E S I Ę C Z N I K
POŚWIĘCONY BANKOWOŚCI I
ZAGADNIENIOM FINANSOWYM

ADRES REDAKCJI
i ADMINISTRACJI:
WARSZAWA,
NOWY ŚWIAT 7,
KONTOP.K.O. 2777

ZAWIERA:

artykuły, sprawozdania, kronikę, przegląd bibliografii i prasy z zakresu pieniądza i kredytu, organizacji i techniki bankowej

PODAJE:

systematyczny przegląd i oświetlenie wszystkich wydarzeń i zagadnień, mających związek z bankowością i rynkiem pieniężno-kapitałowym w Polsce i zagranicą

PRENUMERATA:

ROCZNA WYNOŚI zł 18, PÓLROCZNA zł 9
NUMER POJEDYŃCZY zł 1'50
DLA PRACOWNIKÓW BANKOWYCH
PRENUMERATA ROCZNA zł 12
PÓLROCZNA zł 6 * * * * *

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

ZAŁATWIA WSZYSTKIE OPERACJE BANKOWE

PRZYJMUJE WSZELKIEGO RODZAJU WKŁADY, ZAPEWNIAJĄC WKŁADCOM KORZYSTNE OPROCENTOWANIE, PEŁNE BEZPIECZEŃSTWO I CAŁKOWITĄ TAJEMNICĘ.

EMITUJE LISTY ZASTAWNE I OBLIGACJE, DAJĄCE NABYWCOM ZUPEŁNĄ PEWNOŚĆ I WYSOKĄ RENTOWNOŚĆ.

UDZIELA Z NAGROMADZONYCH KAPITAŁÓW I POWIERZONYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA FUNDUSZÓW RÓŻNEGO RODZAJU KREDYTÓW, FINANSUJĄC ROZWÓJ GOSPODARCZY KRAJU.

Kapitał zakładowy i rezerwy	zł	197 084 577
Wkłady i lokaty	zł	803 366 194
Udzielone kredyty	zł	1 881 568 914
Suma bilansowa w dn. 31 XII 1934 r.	zł	2 211 129 283
Obrót roczny	zł	18 389 906 000

Centrala i Oddział Główny Banku Gospodarstwa Krajowego
WARSZAWA, ALEJA JEROZOLIMSKA 1

ADRES TELEGRAFICZNY:
==== KRAJOBANK ====

CENTRALA TELEFONICZNA
==== 8-02-60 ====

BANK POSIADA 18 ODDZIAŁÓW PROWINCJONALNYCH W POLSCE
I KORESPONDENTÓW W CAŁYM ŚWIECIE

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

**REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8**

**PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY**

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
ROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ==

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORTYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

**OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

**ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA. WILNO**
